

onada

Quadern de debat

Número 105 - abril 2003 - 3,60 euros

■ Turisme ● i territoris: divergències davant les urnes

► Primer Congrés
d'Economia,
entre la guerra
i la postguerra

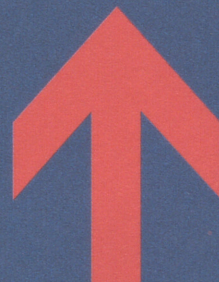


2003 2004
Convocatòria 2003-2004

BEQUES

"SA NOSTRA"

DE L'1 D'ABRIL FINS AL 19 DE MAIG



PROGRAMA D'AJUTS
PER A L'AMPLIACIÓ
D'ESTUDIS
A L'ESTRANGER

Per a més informació:
www.sanostra.es
i a qualsevol oficina
de "SA NOSTRA"

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

4 Editorial

Guerra injusta, pau impossible.

5 Dossier I Congrés d'EconomiaUn Congrés d'Economia marcat per la postguerra. *Per Sebastià Verd.***12 Turisme**Turisme: canvis i noves estratègies. *Per Sebastià Verd.*La legislatura de l'ecotaxa. Entrevista a Celestí Alomar, *per S. V.*Restaurar la imatge i el diàleg. Entrevista a Joan Flaquer, *per S. V.***24 Territori**Propostes realistes, actituds optimistes. Entrevista a Margalida Rosselló, *per Juanjo Sánchez.*El disseny d'una illa. Entrevista Josep Melià, *per J.S.***35 Cultura**La ciutadania com a motor cultural. *Per Magdalena Cortés.*"Tornar a situar Palma al mapa". Entrevista a Toni Roig, *per M. C.*Invertir en cultura a llarg termini. Entrevista a Pere Muñoz, *per M. C.***45 La Clau d'ONA**

ona Quadern
de debat

núm. 105, abril 2003

Edita: Fundesba, SL.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte), Bartomeu Bennàssar (teòleg), Antoni Fleixes (economista) Jaume Garau (psicòleg), Sinfo García (dir. gerent Fundesba), Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Jordi Calleja, Magdalena Cortés, Gina Garcías, Maria Ferrer, Constanza Forteza, Miquel Massutí, Antoni Oliver, Joana Ma Roque, Antoni Rosselló, Jaume Rosselló i Juan José Sánchez.

Disseny i muntatge: Eparrutx, tel. 971 420 966 - eparrutx@ono.com - Palma**Impressió:** Imp. Homar. Tel. 971 43 08 61 - Palma**Administració i Publicitat:**

Fundesba, S.L. c. Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b.
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94. 07003-Palma de Mallorca.
Preu: 3,60 euros - Subscripció: 36 euros per any (10 números)

Dipòsit legal: PM-608-1992

Guerra injusta, pau impossible

Alterat l'ordre internacional, amb una guerra que no compta amb el suport de les Nacions Unides i que, per tant, és il·legal, totes les alarmes s'han encès. La guerra és una catàstrofe en ella mateixa, però també ho serà -du camí de ser-ho- la postguerra. I és que quelcom molt important s'ha trencat al món. Hom devia pensar que per guanyar la guerra n'hi hauria prou amb un parell de dies o de setmanes, però per aconseguir la pau serà menester molt més temps. Guanyar la pau serà molt més difícil. Si més no, la decisió de Bush, amb el suport britànic i espanyol, d'envair Iraq ha duit la humanitat a un conflicte global, encara que el seu escenari actual sigui concret. S'ha baratat la força de la raó per la raó de la força. I això ens mena a un carreró sense sortida. Amb el pretext de combatre el terrorisme se li ha donat ales. La guerra podran guanyar-la els Estats Units, però perquè la pau torni no serà suficient reconstruir Iraq, ni enviar-hi missions humanitàries. Farà falta que els milions de ciutadans que reiteradament s'han manifestat contra la guerra recuperin la confiança en les institucions i, sobretot, que la recuperin -si és que alguna vegada l'han tenguda- els milers de milions de persones que viuen a països marginats del desenvolupament que, desesperats, són la justificació que empra el terrorisme.

Som davant una guerra injusta i il·legítima perquè es fa contra un poble més que no contra un dictador, contràriament a allò que diu Aznar. O, si més no, és el poble iraquí el que en pateix directament les conseqüències. Cal aixecar la veu contra aquesta realitat, imposada per un poder omnipresent, com el dels Estats Units. Un poder que ha esdevingut una amenaça per a la pau mundial, perquè l'amenaça és l'existència d'una única superpotència que se situa fora del control de les institucions internacionals. Sens dubte els Estats Units tenen un model social i econòmic envejable en molts d'aspectes, però que també pateix, o fa patir la resta, una forta dosi d'insolidaritat amb la resta del planeta. Podrà ser, en aquestes circumstàncies, jutge i part en tots els conflictes que hi hagi a partir d'ara? La resposta és un no rotund. L'existència d'una única

superpotència mundial complica molt la situació internacional i no aportar cap de les solucions que la humanitat espera, entre les quals s'hi troba un repartiment equitatiu de la riquesa.

En aquest conflicte, l'ONU n'ha estat la primera víctima. La unitat europea, la segona, Caldrà, doncs, guarir les ferides d'un conflicte que condicionarà el nostre futur, sigui quin sigui el desenllaç. Si més no, hi ha en joc un nou ordre internacional. Però ningú no garanteix, ans tot el contrari, que aquest sigui més just i segur. Són els mateixos Bush, Blair i Aznar els que relacionen l'Onze de Setembre, el terrorisme i, fins i tot, la qüestió de Palestina amb la dictadura que pateix Iraq. Diuen que l'aniquilació de Sadam suposarà la desaparició immediata de tots aquests problemes. Ningú no s'ho creurà mai. Si fos així de senzill faria anys que Palestina i Israel serien en pau. Tot el contrari: pot desaparèixer un tirà, però s'haurà creat un monstre. I, a més, el ressentiment provocarà que molts de països musulmans, i d'altres del Tercer Món, siguin a l'abast de nous il·luminats, es diguin Husein o Bin Laden, que vulguin fer bandera de noves pretensions redemptores.

Qui evitarà aquest espiral de violència? Quantes dictadures romandran intactes després de l'ocupació de Bagdad? Queda Corea del Nord. I moltes més. Però sobretot Aràbia Saudita, molt més pròxima de l'Iraq i del cor dels Estats Units. La guerra ens deixarà un horror, capgirarà les nostres consciències i afectarà les nostres vides, no només des d'un punt de vista ètic -com s'ha sentit a les massives manifestacions d'abans i de durant la guerra- sinó també econòmic. I afectarà la principal font d'ingressos de les Illes, el turisme. Per això sorprèn que el Partit Popular a Madrid, i també a Palma, acusi els seus opositors de manipular l'opinió pública per motius electorals. Fins i tot s'ha arribat a dir que per a les Balears hi ha coses més importants que la guerra. I no n'hi ha de més importants. En qualsevol cas, només n'hi ha una que és guanyar la pau. Però aquesta, ara per ara, és una empresa que frega la impossibilitat.

Tarja de subscripció

En

Adreça Tel

Ciutat Codi postal

Banc o Caixa d'estalvis C/c.

Signatura:

Per a subscripcions, emplenau aquesta tarja i adregeu-la a **Fundesba, SL**
carrer Francesc de Borja Moll, 10, entresòl b. 07003-Palma de Mallorca,
o telefonau al 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

Informe

Un Congrés d'Economia marcat per la postguerra

Sebastià Verd

El I Congrés d'Economia organitzat per la Vicepresidència del Govern tengué lloc els dies previs a l'inici de la guerra, un conflicte que no només ha alterat l'ordre internacional -al marge de les Nacions Unides- sinó que afecta directament l'economia mundial i, sobretot, el turisme. Per tant, doncs, tindrà una forta incidència sobre el futur immediat de les Illes i també, però, sobre l'evolució futura, tot depenent de la seguretat o de la inseguretat en què quedi el món. Enmig d'aquestes incerteses, els experts que participaren en els debats destacaren la importància que ha tengut i té el model econòmic de les Illes a pesar dels problemes estructurals que presenta ara. En aquest sentit es reclamà una major diversificació de l'economia i, també, de la mateixa oferta turística. El vicepresident del Govern, Pere Sampol, qualificà el congrés d'històric i, sobretot, d'oportú per, justament, incidir en la reflexió sobre un temps de transició.

La primera resposta als dubtes que plantejà el I Congrés d'Economia de les Illes Balears va venir pocs dies després amb l'ultimatum de les Açores i el posterior inici de la guerra. El més probable és que la invasió d'Iraq consolidi totes les pors que esclataren l'Onze de Setembre, en lloc de ser-ne la solució com ha reiterat, cínicament, el president Aznar en voler justificar una declaració que és del tot injustificable, fins i tot econòmicament. Pot ser que les bombes caiguin molt lluny, però els efectes de la guerra o del nou ordre internacional que resti després del conflicte, sigui quin sigui, es deixaran sentir sobre tot el món i d'una manera molt particular a zones d'economia tan globalitzada com la nostra. El turisme és un precís baròmetre quan arriben les tempestes bèl·liques o simplement socials i, com a conseqüència, l'estat del món repercutirà de forma immediata sobre la salut de les Illes Balears. Ja ho fa.

Però, quin és l'estat de salut de les Balears actualment? El Congrés cercava una diagnosi i aquesta es va donar, no tant com a conclusions -a pesar que varen ser presentades com a tals- sinó com a indicadors d'unes tendències que cal apuntalar en uns casos o corregir en altres. El primer i evident diagnòstic és que l'economia illenca s'ha refredat a causa d'un mal estar generalitzat a tot el món. En el turisme, el gran generador de riquesa de les Illes, ja s'anunciaven uns canvis de tendències dels quals des d'Ona n'hem parlat des de fa ja alguns anys, però que arran dels atemptats de Nova York i de Washington s'han accentuat. De llavors ençà i fins a la Guerra d'Iraq s'imposà un temps d'incertesa. Alguns cregueren que amb l'ocupació d'Afganistan n'hi hauria prou perquè tornàs la normalitat, però no va ser així. Es tornà a dir el mateix abans de l'atac contra Iraq. No obstant això, totes les hipòtesis fan pensar que la incertesa i la por no desapareixeran en molt de temps.

És en aquest nou món de postguerra continuada, d'un nou



Clausura del Congrés dia 14 de març passat.

ordre internacional imposat des dels Estats Units, on les Illes Balears hauran de reestructurar el seu model actual per mirar a llarg termini i per evitar les bellumes provocades per la guerra. Tot i que la por del terrorisme continuï afectant el turisme, és probable que les Illes es beneficiïn de l'anul·lació de reserves a altres destinacions considerades més insegures. Aquesta és una hipòtesi de treball, de la qual, de totes maneres, hem de desconfiar. Si més no, no cal esperar cap nou boom, ni molt menys, com el que es produí després de la primera Guerra del Golf. Avui són pocs els que neguen que la incertesa internacional i particularment la crisi econòmica alemanya han situat el model de desenvolupament balear davant el seu autèntic mirall, on -potser per primera vegada a tota la història turística- es reflecteix una imatge real i no distorsionada, si més no des d'un punt de vista intern, perquè del món exterior és, senzillament, impossible fer-ne una foto fixa en aquests moments.

UN DEBAT NO PARTIDISTA

En qualsevol cas, els debats del I Congrés d'Economia aportaren una reflexió que per implícita voluntat dels organitzadors s'allunyà de posicions partidistes, la qual cosa permeté analitzar l'evolució recent d'una manera despassionada. Així, les "conclusions" que llegí el catedràtic d'història econòmica, Carles Manera, reconeixien la gran importància que l'actual model econòmic ha tengut per a les Balears, ja que ha generat un alt nivell de renda i de benestar, però que no obstant això ara presenta problemes estructurals que s'han de corregir perquè pugui continuar vigint. En aquest sentit, el Congrés destacà que un model econòmic no s'improvisa i que el nou model del qual es parla no pot ser sinó una evolució a partir d'una major diversificació de l'economia i alhora de la diversificació del producte turístic.

Les "conclusions" reflecteixen una anàlisi de la situació turística actual, inclòs el canvi de tendències de la demanda, quan s'ha produït un fort increment de l'oferta a tota la Mediterrània i quan, per raons sovint internes, s'ha deteriorat la imatge de les Illes, sobretot de Mallorca, a l'exterior. La forta dependència de només dos mercats, l'alemany i el britànic, la forta dependència dels majoristes de viatges -quan el turisme de paquet sembla estabilitzar-se o disminuir i en canvi augmenta l'anomenat turisme independent- són altres dels handicaps que presenten les Illes de cara al seu futur immediat, la qual cosa implica resoldre els problemes d'infraestructura i emprendre una política de màrqueting més agosarada i dotada de recursos.

Les Illes Balears hauran de reestructurar el seu model actual i mirar a llarg termini per evitar les bellumes provocades per la guerra.

mics, també havia produït externalitats negatives, de caràcter mediambiental unes i socials la resta. Per una banda és indubtable l'impacte negatiu sobre el territori i la massificació de les infraestructures bàsiques com són les carreteres i també depuradores, dessaladores, incineradores, etcètera. Per l'altra ho és l'impacte social, amb un creixement demogràfic inusitat que obliga a compassar les polítiques assistencials i culturals a una

Un pla de reconversió hotelera

El president Antich clausurà el I Congrés d'Economia de les Illes Balears amb la presentació d'un pla de reconversió hotelera, dirigit a modernitzar la planta i a eliminar les places obsoletes que encara hi ha en el mercat

S.V.

A l'acte de cloenda, el president Antich proposa l'execució d'un pla de reconversió hotelera a cinc anys vista que permetria retirar del mercat entre seixanta i noranta mil places. La xifra havia estat apuntada el dia anterior des del *Diario de Mallorca* que es feia ressò del Llibre Blanc del Turisme que elabora la Federació Hotelera. En aquest sentit, doncs, es tractà de donar resposta a un repte plantejat pel mateix sector, al qual, un cop més, es va cridar al diàleg i al consens.

El tret principal del pla consisteixen a subvencionar, a través de fons públics de l'Estat, la modernització dels hotels que tenen més de vint anys d'antiguitat més enllà, fins i tot, del que el sector ha fet en els darrers anys; ampliar les habitacions i crear nous espais de serveis dins dels establiments permetria retirar places. Endemés, el pla del Govern preveu ajudes a la for-

mació professional i a la introducció de les noves tecnologies en el sector turístic.

El president Antich es va comprometre a demanar al Govern central, a través del PSOE, el suport financer necessari per a aquest projecte. El portaveu del PSOE en el Congrés de Diputats, Jesús Caldera, era aquell dia a Palma i s'hi va comprometre.



societat cada vegada més heterogènia. Fan falta nous equipaments sanitaris, educatius, espais d'oci. Així, quedà clar que per mesurar l'èxit del "nou" model econòmic de les Illes no bastarà calcular el producte interior brut, com s'ha fet fins ara, sinó que caldrà cercar nous indicadors de sostenibilitat, tant econòmica com social.

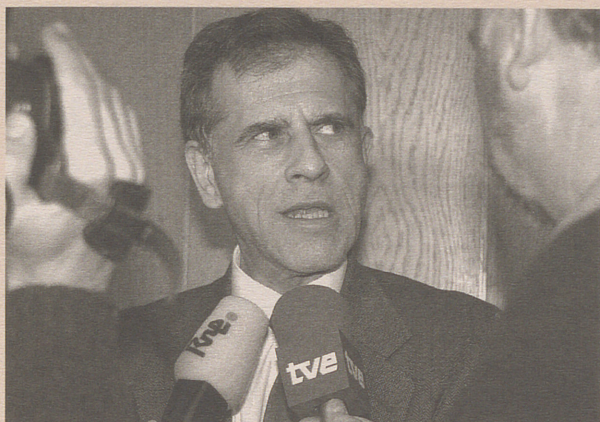
Aquest és un punt essencial a l'hora de fer una acurada planificació territorial o de declarar nous parcs naturals. Cal aprofundir en la conservació de la natura, tot i que al Congrés d'Economia s'apostà per un equilibri, tal com es desprèn d'una pretensió de sostenibilitat. En aquest context, un punt important dels debats fou el referent als dèficits d'inversions públiques, relacionats amb el deute històric que l'Estat ha acumulat a les Illes Balears. Un cop més es feu evident que sent les Balears percentualment al cap de les comunitats que més aporten fiscalment a l'Estat són, per contra, a la coa de les inversions estatals. Un fet agreujat pels costos de la insularitat. Per això es reivindica el REB, el règim especial de les Balears, com un instrument que pot pal·liar la manca d'inversions tot incidint en la qüestió de la insularitat.

EL LIDERATGE DEL SECTOR PÚBLIC

D'altra banda, el Congrés apuntà la necessitat d'un compromís del sector públic amb el futur de les Illes en el sentit de liderar les estratègies del canvi, tant des d'una perspectiva exclusivament turística -tothom està d'acord que s'ha de millorar l'entorn i que s'ha d'incrementar la promoció- com en general

Jordi Maluquer:

"Redescobrir l'arc mediterrani"



pels estats és evident que les regions hi tendran un pes específic i que, en aquest sentit, potenciar la interrelació entre les tres comunitats esmentades que, endemés, tenen una mateixa tradició cultural i molta història comuna, beneficiaria tot el conjunt.

Maluquer proposà una espècie de *join venture* a nivell interregional per guanyar força davant uns mercats cada vegada més competitiu, on les Illes Balears a més de tu-

potenciar l'arc mediterrani com una euroregió formada per Catalunya, la Comunitat Valenciana i les Illes Balears, la capital de la qual fos Palma, és una de les propostes que el I Congrés d'Economia va fer seves i que fou suggerida per Jordi Maluquer, catedràtic d'història i institucions econòmiques de la Universitat de Barcelona.

Jordi Maluquer va fer la lliçó inaugural del Congrés i hi parlà, precisament, dels reptes de les economies regionals davant la globalització. Afirmà que tot i que la Unió Europea és un procés protagonitzat

risme poden especialitzar-se en molts d'altres serveis. La seva situació estratègia i les bones comunicacions que té amb Europa faciliten l'expansió dels serveis relacionats amb les societats de la informació.

Segons Maluquer és fàcil imaginar unes Illes on a més d'hotels hi proliferin els laboratoris d'R+D. Hi ha una tradició de serveis, un espai natural agradable i també una "gran ciutat", Palma, que en si mateixa és un servei més per la seva capacitat d'oferta comercials, cultural i d'oci.

de l'economia. A les Balears s'ha d'impulsar el sector de serveis tot relacionant-lo amb les tecnologies de la informació -

Per mesurar l'èxit del "nou" model econòmic de les Illes no bastarà calcular el producte interior brut, com s'ha fet fins ara, sinó que caldrà cercar nous indicadors de sostenibilitat.

es va dir- així com potenciar la modernització de sectors industrials i agrícoles ramaders. Com a resum, com recollí en la seva intervenció Alexandre Forcades, president del Cercle d'Economia i exconseller d'Economia, el futur ha de ser innovador. L'aportació de l'R+D a l'economia és important, com ho és, sobretot, la innovació.

Finalment, com a darrera conclusió, el Congrés es va fer ressò de la proposta del professor Maluquer respecte d'Europa i, en concret, de l'anomena-

da Europa de les Regions, marcada preferentment per les relacions econòmiques. En aquest sentit el Congrés ha proposat reforçar els lligams de l'arc mediterrani, una euroregió que estaria formada per Catalunya, la Comunitat Valenciana i les Illes Balears, la capital de la qual podria ser Palma.

UN CONGRÉS EN UN MOMENT DE CANVI

Ja a la sessió inaugural i a les jornades prèvies al Congrés, el vicepresident del Govern, Pere Smpol, i el director general d'Economia, Antoni Montserrat, destacaren la importància del

Congrés de cara a la presa de decisions del sector públic i, igualment, del sector privat, obligat a fer un canvi de rumb. "La situació actual -afirmà Smpol- ha fet evidents els punts dèbils del nostre model i ho ha fet en el moment històric adequat, perquè coincideix amb un canvi del turisme de sol i platja i en una situació d'incerteses generalitzades a tot el món". Unes circumstàncies que lluny d'impulsar el pessimisme haurien de ser preses com un factor d'oportunitat, per fer ús del *know how* acumulat en els anys de desenvolupisme, per corregir els seus defectes i continuar amb el desenvolupament de noves fórmules fonamentades, en aquest cas, en conceptes de sostenibilitat. "Allò que no necessitam en aquests moments -afirmà- és pessimisme ni derrotisme, sinó missatges que siguin capaços de transmetre serenitat". En definitiva, una imatge positiva per a un futur que ja ha començat.

El vicepresident va fer una crida al consens entre les forces polítiques i d'una manera especial entre els agents socials per fer front als reptes que ens esperen i que quedaren definits al llarg del Congrés. Ho feren a través de les 67 comunicacions presentades i els més de mil participants, la major part dels quals eren universitaris, però també amb una destacada participació del

sector empresarial. En els debats destacà la presència d'una representació de les patronals, la PIMEM i la CAEB, de la Cambra de Comerç i del Cercle d'Economia que, com hem esmentat, va ser present a l'acte de cloenda, on hi intervingué en el seu nom Alexandre Forcades. Un acte de cloenda marcat també per la intervenció del president Antich, que va fer una aportació especialment interessant sobre la reconversió turística, i la del president del Consell Econòmic i Social, Francesc Obrador en nom d'aquesta institució que reuneix tots els agents socials i que tengué un paper actiu en el desenvolupament del Congrés.

PER UN PENSAMENT ECONÒMIC PROPI

Per la seva part, el director general d'Economia, Antoni Montserrat -que fou, juntament amb el coordinador del Congrés, Damià Perelló, el principal impulsor de l'esdeveniment- destacà com un dels seus objectius la creació d'un pensament econòmic propi de les Balears, on les respostes als diferents escenaris obeïssin a una dinàmica interna i no a fórmules imposades de fora. Un tema, aquest, que quedà perfectament escenificat en les referències als majoristes de viatges, impres-

El vicepresident del Govern, Pere Smpol, va fer una crida al consens entre les forces polítiques i d'una manera especial entre els agents socials per fer front als reptes que ens esperen.

Resum de la taula rodona que amb el títol “El finançament autonòmic i els efectes de la balança fiscal en el desenvolupament territorial” reuní el conseller d'Economia de la Generalitat de Catalunya, Francesc Homs, el vicepresident del Govern de les Illes Balears i conseller d'Economia, Comerç i Indústria Pere Sampol i l'exportaveu econòmic del PNB al Congrés dels Diputats, i representant del Govern basc, Jon Zabalia.

El castell d'aniràs i no tornaràs

M.M.

Com a la rondalla mallorquina, els doblers d'aquesta comunitat se'n van i no retornen convertits en infraestructures i serveis per als habitants d'aquesta comunitat que veuen que tot i tenir les rendes per càpita més altes tenen també els pitjors serveis i la comunitat més pobre. Aquest fet que el pas del temps i la història accentuen és l'argument de Pere Sampol per demanar un règim especial per a les Illes, per poder equilibrar la balança fiscal i reduir els diferències amb altres comunitats i també per pal·liar

els costos afegits que suposa la insularitat. Comparar la situació als diferents territoris de l'Estat espanyol permeté als convidats a aquesta taula posar en relleu una situació injusta i demanar una revisió del tractament financer que rep la comunitat; no només per reivindicar tenir més doblers, sinó perquè els necessita per afrontar les inversions que requereix un canvi de model que ens permeti ser més competitius i situar-nos en un món globalitzat en el qual les Balears són immerses.

La taula rodona sobre el finançament autonòmic i els efectes de la balança fiscal en el desenvolupament territorial serví al vicepresident autonòmic, Pere Sampol, per fer un repàs de la situació actual a les Illes Balears, una de les comunitats autònomes on, digué, la balança és més negativa i injusta.

Sampol aprofità la seva intervenció per fer un repàs del que ell considera una solidaritat desequilibrada. Entre el 7% i el 12% del PIB surt de Balears per no tornar. Sampol reconegué la necessitat de ser solidaris, però “no és solidaritat que els que més donen siguin els que al final són els que menys tenen quant a infraestructures i serveis. Tot i tenir una comunitat rica, tenim unes institucions pobres i hem d'exigir com a mínim anivellar els serveis, ja que històricament patim un dèficit que s'ha de pal·liar”.

El vicepresident del Govern assenyalà la necessitat d'un sistema de finançament per càpita que tenguí en compte tant la població flotant, els turistes, com els treballadors de temporada, onze milions i setanta mil persones respectivament, que quan són aquí requereixen també serveis sanitaris, infraestructures, serveis educatius, etc. Pere Sampol proposà la solució, com no podia ser d'altra manera, de dotar de contingut el règim especial (REB) i la creació d'un fons d'insularitat.

EL MODEL BASC

Abans de Sampol havien intervingut polítics d'altres comunitats. En primer lloc, Jon Zabalia, en representació del Govern Basc i exportaveu econòmic del PNB al Congrés de Diputats, havia explicat el cas del País Basc, on digué no tot són flors i violes. El ponent basc assenyalà que el model de finançament basc també té l'inconvenient d'haver d'assumir de manera unilateral les pèrdues. Zabalia es referí també a la distribució fiscal i financera que han de tenir dins la mateixa comunitat autònoma les diferents administracions i nivells, un model que en el cas de

Balears també podria complicar-se per la insularitat.

I manifestà la seva opinió que és molt difícil avançar quant a model de finançament si no s'avança en el model autonòmic.

CATALUNYA

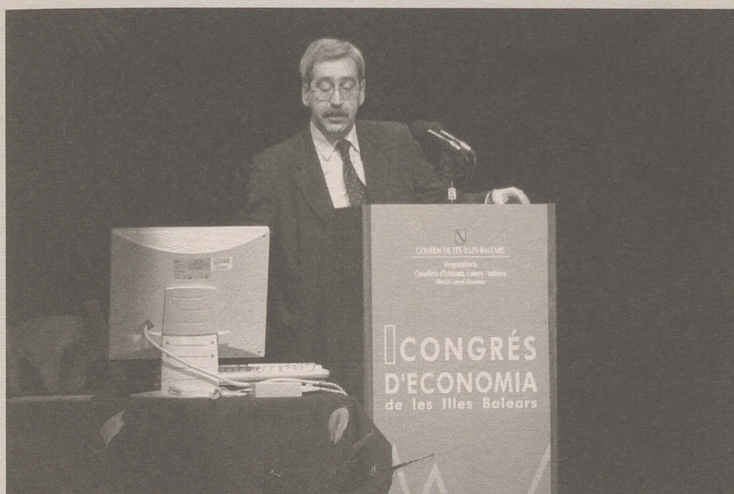
Per la seva banda el conseller d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, Francesc Homs, va ser també molt reivindicatiu a l'hora de dir que tot i que el model de finançament de Catalunya ha estat el que era possible, ara és hora de donar una passa més per demanar una balança més justa.

Per a Homs, no es tracta de demanar més a l'Estat, sinó d'una reivindicació més profunda per fer possible una major capacitat normativa per pujar o baixar els impostos, l'assumpció de la gestió tributària en el cent per cent i un model que garanteixi més equilibri, en el marc del que està establert. Per a Homs, no es tracta de voler més diners, sinó de reclamar que els que genera la mateixa comunitat serveixin per generar-hi riquesa, ja que en una economia cada vegada més internacionalitzada caldrà invertir en infraestructures tant de comunicacions com de transport, socials i de telecomunicacions per poder situar-se al món i continuar sent el motor de l'economia. El conseller de la Generalitat reclamà més recursos per poder invertir en R+D i formació.

La proposta catalana anà encaminada a incrementar els percentatges de participació en els impostos, a revisar les capacitats normatives, i a gestionar l'Agència Tributària per arribar si bé no a un sistema de quotes com al País Basc, sí a establir criteris que possibilitin una balança justa. Una justícia que –segons Homs– només es pot demanar a partir d'una acció política que tenguí el suport dels ciutadans i que parteixi d'una reforma de l'Estatut català.

Zabalia: “Si no avançam en el model autonòmic difícilment avançarem en el model fiscal”.

Homs: “El model actual no resol l'equilibri entre el que dóna i el que rep la comunitat autònoma”.



Antoni Montserrat

cindibles en un moment donant per al desenvolupament turístic, però que ara poden mediatitzar una sortida que, tal volta, no sigui la més convenient per a les Illes. També en aquest cas,

El futur ha de ser innovador. L'aportació de l'R+D a l'economia és important.

els majoristes de viatges haurien de pensar d'acord amb les conveniències internes, per establir una aliança de futur en la qual tots hi haurien de guanyar.

El Congrés s'organitzà entorn a nous grups de treball sectorials: globalització, sostenibilitat, infraestructures i competitivitat, turisme, diversificació, mercat laboral i economia social, miscel·lània, finançament i balança fiscal i estadístiques. Durant tres dies, en jornades de matí i horabaixa, les diferents sales de l'Auditori s'ompliren de gent per seguir uns debats que, d'altra banda, també podien ser seguits per Internet. També s'organitzaren diferents taules rodones sobre el model turístic de les Balears i el finan-

Josep Maria Bricall:

"Innovació i també R+D"

El catedràtic d'economia política de la Universitat de Barcelona veu unes Illes Balears amb un gran potencial innovador. Durant la seva intervenció en el I Congrés d'Economia es va fer ressò de les estadístiques que situen les Balears a la cua de les comunitats que menys inverteixen en recerca i desenvolupament i, en aquest sentit, apuntà que aquest és un sector que ofereix moltes possibilitats d'expansió. Es referí al Parc BIT com un espai adequat i al Pla d'innovació del Govern.

Precisament aquest darrer aspecte és el que més destacà, la capacitat d'innovació de les empreses de les Balears per sobre de la recerca. Innovació vol dir incorporar els avanços tecnològics que facilitin la gestió i abarateixin costos, que permetin una millor comercialització dels productes, però també avanços en la qualitat dels serveis.

Segons Bricall, recerca i desenvolupament, més innovació, són els pilars essencials per garantir la productivitat i la competitivitat en uns mercats absolutament globalitzats.

çament autònom, així com conferències entre les quals destacaren les de Jordi Maluquer, catedràtic d'història econòmica de la Universitat de Barcelona, sobre el reptes de la globalització i l'arc mediterrani; Carles Manera, catedràtic d'història econòmica de la UIB sobre el model de creixement econòmic de les Balears i, finalment, la de Josep Maria Bricall, catedràtic d'economia política de la Universitat de Barcelona sobre "recerca i desenvolupament".

Carles Manera:

"Reequilibrar l'economia"



Carles Manera, catedràtic d'història i institucions econòmiques de la UIB, defensà un reequilibri del model econòmic de les Illes Balears per fer-lo més sostenible a llarg termini. Parlà d'incorporar nous

ris de sostenibilitat permet garantir la prosperitat durant períodes més llargs.

Manera, com a historiador, ha investigat els models aplicats a les Balears en èpoques preturístiques. En aquest sentit, el

indicadors als càlculs del producte interior brut perquè aquest no sigui estrictament econòmic, sinó que reculli aspectes socials i mediambientals. Així, majors beneficis no sempre es tradueixen en una millor qualitat de vida, sinó que poden provocar la sensació de saturació que s'ha viscut en els darrers anys i com a conseqüència d'això ser causa d'una crisi. Per contra, aplicar crite-

boom turístic ha marcat un abans i un després a la història de les Illes, la qual cosa ha fet que actualment es tenguí una idea equivocada del que era l'arxipèlag anteriorment al turisme. Les Balears no eren una societat especialment pobra, sinó que comparativament eren més riques i tenien major activitat, tant comercial com agrícola i industrial, que molts d'altres territoris del seu entorn.

Per això és possible pensar en una futura societat amb una economia més diversificada, que no sigui tan dependent del turisme, encara que aquest en continuï sent el motor principal. Segons Manera, cal crear un estat d'opinió i que els poders públics n'exerceixin el lideratge per tal de crear sinèrgies que permetin una revisió de l'actual model econòmic, perquè sigui més sostenible en tots els sentits.

Taula rodona sobre el canvi del model turístic a les Balears

Renovar-se o morir

M.M.

Antoni Aguiló Lluna, catedràtic d'economia financera i comptabilitat, i síndic de comptes, Josep Llorenç Mulet, vicepresident executiu del grup Barceló, Antoni Monserrat, director general d'Economia del Govern de les Illes Balears i Vicenç Tur, cap d'estudis econòmics de la CAEB, foren els encarregats

de debatre en el marc del I Congrés d'Economia de Balears, el tema més actual a la nostra realitat econòmica i també social: l'evolució i perspectives de futur del turisme balear i la necessitat d'un canvi de model. Un debat que es complica davant la situació internacional actual. Havia introduït el debat com a moderador

l'economista de la Cambra de Comerç, Esteve Bardolet, qui comparà la situació actual a la de l'any 1979 quan se celebrà a Mallorca una primera anàlisi del turisme a les Illes. Bardolet assenyalà que hi ha temes recurrents i no resolts i es demanà quin és el límit actual, una pregunta digué que avui ja no és banal.

Els ponents presentaren la situació actual des de diferents caires i matisos, però tots ells coincidiren a afirmar que tot i que la tendència actual és d'alentiment i d'incertesa, els empresaris balears estan en condicions de fer front a la inestabilitat del mercat i que seran capaços de cercar sortides innovadores a una crisi en la qual han confluït múltiples circumstàncies internacionals i també de l'estructura del nostre mercat, un mercat madur que, sense canvis revolucionaris, necessita adaptar-se a una demanda canviant i nova. Tot i que en el moment d'aquesta anàlisi encara no havia esclatat la guerra d'Iraq, els economistes coincidiren en la seva percepció que enguany no serà un bon any.

Josep Mulet exposà en la seva intervenció una acurada i molt documentada anàlisi de l'evolució que ha tingut el turisme en els darrers trenta anys. Per a Mulet el sector turístic és insubstituïble a la nostra realitat econòmica, a pesar de la qual cosa reconegué la necessitat d'una justa promoció per als altres sectors perquè el model que tenim ve imposat no tant per la nostra voluntat sinó per l'impuls de tota l'economia de mercat i de la demanda dels clients. Assenyalà com a factors determinants del nostre model l'especial incidència dels canals de comercialització, la insularitat, el clima, el minifundisme, la capacitat dels empresaris i directius, la formació, etc. Mulet digué que no es tracta tant de canviar el model, en ell mateix en permanent adaptació al mercat, sinó que el que ha de fer l'empresariat balear amb ajuda de les institucions és millorar-lo perquè pugui ser més competitiu en el marc de la nova situació mundial.

L'economista del grup Barceló indicà que Balears s'han d'adaptar als canvis dràstics que hi ha hagut en els darreres anys quan s'ha passat del model d'hotel al residencial i que ha de superar el dèficit d'infraestructures. Mulet manifestà la seva

confiança en els empresaris balears. Creu que la situació actual de crisi s'ha agreujat per la insularitat (por de volar), la dependència d'Alemanya (crisi actual), l'efecte euro i la competència d'altres destinacions, en les quals avui és fàcil construir grans ressorts, ja que el territori és més barat. L'assessor de la

cadena Barceló manifestà també la seva preocupació per la mala imatge de les Balears per mor de les vagues i dels enfrontaments i assenyalà la necessitat de la promoció com a eina per afrontar uns anys, que segons ell no es preveuen bons. Advocà per una unió entre tots que permetin crear marca i promocionar-nos com a producte únic.

Mulet: "Seria bona la concentració empresarial per poder oferir marca i producte davant els mercats de la competència".

EL FANTASMA DE LA CRISI

Per la seva banda Aguiló intervení per aportar una reflexió positiva sobre el fantasma de la crisi, que segons ell afecta el que anomenà la "revolució del lleure" com tots els altres sec-



tors de l'economia, sotmesa sempre a cicles. Per a Aguiló al llarg de la història les crisis han permès aprofitar els moments baixos per ser imaginatius i sortir-ne reforçats, com no dubta que també passarà al sector del turisme. Aguiló confia plenament en els empresaris de Balears, que actualment poden afrontar –digué– uns anys menys productius, perquè la situació de les empreses es prou sanejada i perquè es basa en el règim de la propietat.

El nou síndic de comptes va insistir en la potencialitat de les empreses de les Balears i en la idea que la crisi ha d'aportar oportunitats com no pot ser d'altra manera en un sector que té quatre de les cinc primeres cadenes hoteleres estatals.

CANVI DE PERCEPCIÓ DEL MODEL

Per la seva banda el cap d'estudis de la CAEB, Vicenç Tur, va ser el més crític en la seva intervenció quan digué que no pot parlar-se d'un canvi de model de manera tan alegre com ho fan algunes veus, ja que pensar en una disminució del nombre de turistes és inviable quan, d'altra banda, la tendència actual dels turistes és de reduir l'estada mitjana.

Tur explicà que per tenir la mateixa productivitat de cada vegada hauran de venir més turistes, perquè vénen manco dies, i que, a més, reduir el nombre de turistes no vol dir automàticament que els que vinguin siguin de major qualitat, ans el contrari –raonà– “perquè si els majoristes i els hotelers no omplen els places les ofertes seran a la baixa per tal de poder afrontar els costs”. És el parer de Tur que aquest factor no s'ha estudiat prou ni es té en compte. D'altra banda assenyalà la estacionalitat com un factor estructural que s'ha de corregir i digué que el turisme balear ha d'estar molt atent a la competència que suposen altres destinacions.

La reflexió que aportà l'economista de la CAEB sobre la possibilitat d'un canvi de model turístic per poder ser sostenibles va ser per assenyalat que “no es tractà tant de parlar de canvi de model turístic, sinó de model territorial”. Així mateix Tur no volgué acabar la seva intervenció sense referir-se a l'ecotaxa, per dir que tot i que des d'alguns sectors s'ha considerat que un euro no és res, el mercat turístic balear és madur i no permet l'elasticitat del preu. Tur va concloure la seva intervenció amb un missatge positiu quan expressà la seva confiança en la capacitat de superació que tindrà l'empresari balear que és –digué– molt emprenedor, tot i que manifestà que un dels reptes més importants de la nostra indústria és la competitivitat.

Montserrat: “No es pot eliminar el model que tenim perquè seria un suïcidi, s'ha de mantenir i rectificar, s'ha de afavorir el consens entre agents socials i Administració per caminar junts”.

RECERCA DE L'EQUILIBRI SOCIAL

Montserrat dedicà la seva exposició a esbrinar d'un altre dels aspectes fonamentals en el sector turístic, l'aspecte laboral, per analitzar com aques-

Llegir el mercat

Josep Llorenç Mulet, vicepresident executiu del grup Barceló, posà sobre la taula les principals xifres de l'evolució turística en els darrers trenta anys. Una evolució sempre a l'alça, la qual cosa és un motiu més que suficient per plantejar-se el futur de la principal indústria de l'oci de la Mediterrània i una de les més importants del món.

Segons Mulet el creixement en els darrers vint anys (de tres a deu milions de visitants, entre el 1981 i el 2002), la forta estacionalitat del turisme (el 90% dels turistes vénen en mig any i la resta es reparteixen els mesos d'hivern), l'antiguitat de la planta hotelera i la seva millora quant a la seva categoria que s'ha produït en els darrers anys (actualment el 52% dels hotels tenen tres estrelles o més), així com el perfil del turista que ve a Balears (classe mitjana-baixa, amb un creixement en els darrers anys del turisme de golf, nàutic, etc..) o la titularitat dels hotels (propietat poc concentrada) i la qualitat del nostre producte (“les Balears és un dels únics mercats del món que ofereix un ventall ampli, quan que hi conviu el turisme de sol i platja amb un altre de més categoria i ofereix una àmplia gamma de serveis turístics”) són tots els factors que s'han de tenir en compte a l'hora d'adaptar el model actual a les demandes del mercat; perquè el turisme és insubstituïble i el que ha de fer és canviar segons les exigències del consumidor, ha de saber llegir el mercat i adaptar-se per continuar sent competitiu.



ta indústria, donada la seva estacionalitat i les seves característiques provoca un mercat laboral amb puntes que són insostenibles. Monserrat va defensar la necessitat de canviar no tant el model, ja que una revolució podria ser perillosa, “un suïcidi”, arribà a dir, sinó de reconvertir-lo. Al seu parer, només a partir d'un consens entre els agents socials i l'Administració serà possible mantenir el lideratge.

Monserrat indicà que el producte turístic no són només els hotels sinó també l'entorn i la societat i que tot l'existent no pot desaparèixer de cop sinó que s'han d'eliminar progressivament els efectes perniciosos que té sobre la societat balear l'estacionalitat per aconseguir una economia més sostenible i equilibrada, que només serà possible si hi ha també equilibri social. Monserrat insistí amb xifres que l'estacionalitat afecta no només el mercat laboral que ha d'importar mà d'obra constantment amb uns dèficits que poden arribar a les 30.000 persones, sinó també que aquesta estacionalitat provoca desajusts i pressions en les infraestructures que són difícilment assumibles.

Tur: “El model turístic no s'ha de canviar, el que s'ha de canviar és el model territorial i el model social de les Balears”.



La societat continua mobilitzada contra la guerra.



Turisme: canvis i noves estratègies

S.V.

La guerra i la crisi econòmica alemanya són les fites d'una conjuntura adversa per al turisme que ha posat en relleu problemes més estructurals, als quals els partits polítics estan obligats a donar alternatives en els seus programes. Ona n'ofereix dues o, si més no, dues visions prou compromeses: la de l'actual conseller de Turisme, Celestí Alomar i la d'un exconseller del PP, Joan Flaquer.

Durant la ITB totes les mirades es dirigiren a Berlín. La ITB és la major fira turística del món. Un gran espectacle i un gran negoci. Hi participaren 180 països, la qual cosa suposa prop de deu mil productes o destinacions turístiques diferents. Unes xifres que mostren la magnitud del fenomen i l'absoluta globalització del turisme, un sector econòmic que té el futur garantit a pesar que enguany no passi pel seu millor moment. Hi ha molta incertesa, una incertesa conjuntural que es va veure reflectida com mai a la capital alemanya, no debades vivim un moment especialment delicat. L'amenaça de guerra o la guerra real -si quan aparegui aquesta revista ja ha esclatat- és una barrera infranquejable per al turisme. De la mateixa manera que la pau i la seguretat internacional són els ingredients principals perquè el turisme torni a expandir-se.

En aquest context, a la ITB s'hi va veure un doble joc. Per una part l'adaptació del negoci turístic a una realitat cada vegada més àmplia, amb més destinacions per triar i, igualment, més maneres d'entendre el turisme. Per l'altra, la necessitat de fer front les conseqüències de la guerra. Com ja es va sentir a la World Travel Market i a Fitur, a Berlín es feu palès un canvi de tendència en els hàbits turístics. Però al mateix temps, són evidents els problemes conjunturals que, segons reconegué l'Organització Mundial de Turisme, fan que el sector pateixi la pitjor crisi de tota la seva història. Per això, hotelers i majoristes de viatges havien de mirar simultàniament el present

i el futur, dos moments que tenen indubtables connexions, però que divergeixen quant al mètode per fer-los front.

No cal dir que per a les Balears l'actual és un moment delicat. No es poden endarrerir els projectes de diversificació i de millora de l'oferta, que han de garantir que continuem sent líders en el turisme de vacances, però a la vegada s'ha de fer front a la temporada. I les previsions no són bones. No ho seran fins que no es resolgui el conflicte de l'Iraq i fins que a Alemanya no aclareixi la tempesta econòmica. Alguns majoristes de viatges amb forts interessos a Mallorca, han parlat d'una "situació dramàtica". De fet, a la ITB es varen sentir moltes veus negatives.

En el sector turístic hi ha en aquests moments una lluita ferotge a causa de les ofertes. La ITB va ser un mercat de rebaixes generalitzades. Els hotelers de les Illes han entrat en el joc, però els majoristes de viatges voldrien que encara ho fessin més. La competència entre els mateixos operadors per mantenir les quotes de mercat és enorme. Tot plegat fa que els uns i els altres s'hagin llevat les caretes. La qüestió és trampejar els pròxims mesos, la temporada que ve, de la millor manera possible i planificar -ja d'una manera clara i definitiva- les pròximes, tot tenint present que som davant d'una realitat diferent a la que ha vigit fins ara.

La crisi econòmica se superarà. I si els problemes bèl·lics, inclòs el terrorisme internacional, no s'enquisten en aquesta societat global, tornarà l'expansió. Hi

haurà, però, un canvi d'escenari. Els 180 països que enguany han participat a la ITB poden ser 200 l'any que ve i els 10.000 expositors multiplicar els productes fins a l'infinit. El turisme de paquet continuarà sent majoritari als països en desenvolupament, però a les destinacions adultes com la nostra, s'imposarà el turisme "a la carta", fet a mesura del client. Aquell en què cada turista es fa el seu paquet. No és ciència ficció. Són canvis reals, que ja actuen sobre el mercat i que es reflecteixen a les fires.

Per això Berlín és ara mateix un camp de batalla, on s'ha de mirar pel curt termini, però sobretot pel futur. Un futur en el qual les Balears, a cadascuna de les illes, té un paper protagonista. La Federació Hotelera de Mallorca redacta un Llibre Blanc sobre mesures turístiques que inclou una reconversió hotelera que, segons publicà *Diario de Mallorca*, suposaria l'eliminació d'entre seixanta i noranta mil places hoteleres. Es tracta de reduir l'oferta per incrementar la qualitat. Des del Govern, el president Antich es va fer ressò d'aquesta qüestió a la cloenda del I Congrés d'Economia, on anuncià un pla de reconversió a cinc anys vista. Com es veu, el turisme bull. I ho fa al marge dels enfrontaments entre hotelers i Govern que han marcat la legislatura. Dia 25 de maig hi ha eleccions. El turisme és essencial per a l'economia de les Illes. Des d'un punt de vista econòmic és, potser, l'element que més s'ha de tenir en compte dins dels programes electorals dels partits.

Entrevista a Celestí Alomar

La legislatura de l'ecotaxa

Sebastià Verd

Celestí Alomar és un polític de llarga i dilatada trajectòria política -havia tengut càrrecs de responsabilitat en molt diverses situacions- fins que fa quatre anys, recalà a la Conselleria de Turisme del Pacte de Progrés. Ara, de cara a les pròximes eleccions autonòmiques, forma part de les llistes del PSIB-PSOE per al Parlament. Ha arribat, doncs, l'hora de retre comptes, almenys de fer un primer balanç. No debades, aquesta ha estat una difícil legislatura, sobretot, pel que fa al turisme. La legislatura de l'ecotaxa i del Pacte. Difícil, no només per la conflictivitat viscuda, sinó pel moment: una època de transició. Un punt i a part que obliga la societat balear a encarar el seu futur des d'una perspectiva de canvi o, si més no, d'adaptació als nous hàbits dels turistes. I també a una crisi econòmica que afecta especialment Alemanya, a l'amenaça terrorista i a una crisi bèl·lica. Tot plegat fa que la situació sigui extraordinàriament complicada. Tal volta massa perquè, a més, s'hi afegeixi la disputa política entorn del model de país que hom desitja per a les Illes Balears.

-El Pacte de Progrés ha governat aquests darrers quatre anys. Què ha canviat en el turisme en tot aquest temps? Què ens ha passat?

-Han canviat moltes coses. Per una part hi ha la situació actual, d'incertesa davant una guerra que pot esclatar en qualsevol moment i també, des de l'Onze de Setembre, a causa del terrorisme. Però per l'altra han ressorgit molts de països competidors: Turquia, Croàcia... Grècia ha tornat a tenir ressò en el mercat britànic, Bulgària... eren països que d'una o altra manera s'havien tancat al turisme a partir dels anys noranta i que s'han reincorporat amb molta més força que abans. L'Organització Mundial de Turisme xifra en 400.000 l'ampliació de places turístiques que s'ha registrat a la conca mediterrània en els darrers anys, la qual cosa és impressionant. Si més no és com si s'hagués creat una nova Mallorca. Un fet que se suma a l'estancament d'alguns dels principals mercats emissors com Alemanya que, ja abans de la crisi, feia anys que no incrementava el nombre de turistes. Alemanya s'havia estabilitzat sobre el 64 milions de viatges a l'any i no passava d'aquí. I pel que fa a Anglaterra, bé... si feim la mitjana dels darrers anys veurem que encara creix però a poc

a poc. És a dir, que hi ha molta més oferta que fa quatre anys per a una demanda més o menys igual. Un increment que, a més a més, és dins el segment del mercat en el qual nosaltres ens trobam més ben situats, que és el segment de vacances conegut com de "sol i platja" i que jo m'estim més dir de vacances estàndard.

Tot plegat ens du a una conclusió: ja no podem créixer en aquest segment i, per tant, si ho volem fer, haurà de ser en un altre sentit. I no només per créixer, sinó per mantenir-nos en els nivells actuals, hem d'incorporar nous productes i hem de millorar els que tenim.

CANVI D'HÀBITS

-Es diu que han canviat molt els hàbits turístics.

-Sí, això també és cert. Si més no hi ha un canvi de tendència. Cada pic hi ha més viatgers independents, gràcies sobretot a l'aparició de les companyies aèries de baix cost o a les que, senzillament, s'han especialitzades en el *seat only* més que en el paquet. Mentrestant, els viatges organitzats han començat a disminuir, almenys pel que fa a destinacions conegudes com la nostra. També canvien els gusts dels turistes, que ja no en tenen prou amb el sol i la platja sinó que volen alguna cosa més. En definitiva, que no ens



queda més remei que diversificar la nostra oferta.

-Això pel que fa als canvis que podem dir més estructurals, però deia que n'hi ha més de conjunturals, com és evident. Els turistes desconfien davant la crisi econòmica i la crisi bèl·lica.

-Són dos factors que s'han ajuntat en el pitjor escenari possible, perquè el turisme necessita seguretat per poder desenvolupar-se i seguretat n'hi ha poca en aquests moments, encara que comparativament puguem dir que les Balears són una destinació segura en tots els sentits. L'economia d'Alemanya té greus dificultats i per tant la recuperació és més lenta del que hom esperava. Això ha distorsionat el mercat. Han desestabilitzat les relacions que s'havien establert entre els majoristes de viatges i els hotelers, de manera que molts de contractes amb garantia han deixat de ser-ho. Els majoristes exigeixen preus més barats que l'hotelier difícilment pot acceptar. Molts s'han estimat més tancar més temps, avançar o

retardar la temporada, la qual cosa ha accentuat l'estacionalitat. I, a més a més, arran de l'Onze de Setembre ha aparegut un nou element negatiu: la por de volar, que ha perjudicat sobretot les grans distàncies i les destinacions insulars. Són problemes conjunturals, però que són aquí i els hem de vèncer. Ho farem la pròxima legislatura, que serà quan completem la feina feta en aquesta.

CONÈIXER ELS MERCATS

-Que, segons vostè, ha estat...

-Quan vàrem iniciar la legislatura ens proposàrem seguir un parell de vies bàsiques, com és la defensa de les petites i de les mitjanes empreses turístiques de les Illes que, contràriament a allò que molts poden pensar, perquè sempre senten parlar dels grans, són majoria en el teixit empresarial del turisme. També hem volgut conèixer millor el mercat i donar oportunitat perquè les PIME el coneguin i per tant tinguin millors elements de judici a l'hora de negociar amb els majoristes de viatges o de cercar els clients. Per això s'ha potenciat el CITTIB i s'ha creat una web potent que serveix tant per informar els turistes com el sector. Igualment, hem presentat una nova imatge de destí, un pla de marques que té una bona acceptació de cara, precisament, a la comercialització directa. I hem implantat sistemes de qualitat, que són els que donaran garantia a aquestes marques. Sistemes de qualitat, sistemes d'estalvi d'energia, d'estalvi d'aigua, sistemes que faran més competitives les nostres empreses, tant des d'un punt de vista estrictament econòmic com mediambiental, un factor que cada vegada s'haurà de tenir més present. Els hotels que han implantat sistemes de qualitat s'han multiplicat per dos i els que s'han acollit al pla de marques ja superen els tres-cents. Tenim una informació constant del que passa al mercat alemany i al mercat anglès. Aquest ha estat el primer gran objectiu de la legislatura: crear

El PSOE davant la pròxima legislatura

-De cara a la planificació de la pròxima legislatura, quins factors hem de tenir més en compte. Aquests, els conjunturals, o els altres?

-Evidentment són més important els primers. Els conjunturals se superaran millor o pitjor, esperem que bé... En canvi, adaptar-se a les noves tendències durà més feina. El problema inicial és que els grans majoristes de viatges varen equivocar les seves estratègies. S'equivocaren en preveure increments desproporcionats de turisme de vacances i feren equivocar molts d'hotelers. En aquest sentit, una de les debilitats del nostre model turístic és la manca de control sobre la comercialització, que s'ha deixat en mans dels majoristes de viatges. No pot ser que una destinació madura com les Balears només sigui productiva en un element de la cadena de producció turística, l'allotjament, i que no ho siguin en altres tan fonamentals com la comercialització. Sens dubte aquí tenim una oportunitat de negoci. Una oportunitat a la qual ens poden ajudar els nous sistemes de comercialització directa, entre els quals s'hi troba Internet. És un gran repte de futur. Per això de cara a la pròxima legislatura ens proposam completar la feina feta en aquesta.

instruments que permetin un millor coneixement de la situació i, per tant, que serveixin per gestionar el futur davant la cada vegada major concentració dels majoristes de viatges i de la globalització dels mercats. És evident que en aquest món, els petits no hi tenen lloc si no disposen d'informació. L'altre objectiu ha estat crear les condicions per poder dur a terme una política de diversificació.

-En quin sentit?

-En el sentit de donar un valor afegit al segment de turisme de vacances, de manera que el turisme pugui ser més actiu. De cada vegada els turistes demanen alguna cosa més que sol i platja. Demanen ofertes d'oci, gastronomia, cultura i, lògicament, naturalesa. Hem intentat que les empreses oferissin nous productes, com per exemple el cicloturisme, o el senderisme. Volem donar una empenta al turisme cultural, al turisme de cap de setmana, al de compres. També al turisme de congressos. En totes aquestes direccions hem avançat, i inten-

Celestí Alomar i Mateu, va néixer a Llubí el 1949. Llicenciat en història i geografia per la Universitat de Barcelona, on va prendre part dels moviments estudiantils antifranquistes. Va ser membre fundador a les Illes de l'Organització Comunista d'Espanya-Bandera Roja i del Partit Socialista de les Illes, antecessor del PSM. Participà a la campanya electoral d'Unió Mallorquina el 1977 i finalment, abans del seu pas al PSOE, va pertànyer al Centre Democràtic i Social.

Forma part del cos de tècnics superiors de l'Administració de l'Estat. Ha estat conseller cultural de l'ambaixada d'Espanya a Mèxic, director del Gabinet de Comunicació de Radiotelevisió Espanyola i director de Relacions Externes de l'Assemblea de Madrid.

Políticament, amb relació al turisme, ha estat director general del Govern de les Illes Balears amb Jaume Cladera de conseller; director general del Govern central amb Gómez Navarro de ministre i, en els darrers quatre anys, conseller de Turisme en el Govern del Pacte de Progrés.

"Hem presentat una nova imatge de destí, un pla de marques que té una bona acceptació de cara, precisament, a la comercialització directa".

tat, a més a més, crear un entorn agradable, bé sigui mitjançant la conservació dels espais naturals bé a través de la rehabilitació de les zones turístiques. Ha estat bàsic o més ben dit ho serà, perquè enguany ha estat el primer exercici, poder comptar amb un fons de rehabilitació. Poder disposar de 50 milions d'euros anuals per invertir en la millora del producte turístic és essencial.

EL FACTOR ECOTAXA

-Esperava que vostè tragués aquest tema, l'ecotaxa. Particularment no dubt dels efectes positius que té i tindrà, però no és menys cert que per mor d'aquest impost mai no s'havia produït un divorci tan gran entre la Conselleria de Turisme, el Govern en definitiva, i els empresaris del sector.

-L'ecotaxa era necessària. Aquesta és una qüestió que es pot mirar des de dos vessants, des del punt de vista de la preservació de l'entorn i també des d'una perspectiva de model econòmic, d'un model que ja és adult i que comença a exigir canvis. En ambdós casos se'ns exigia una actuació decidida. En primer lloc hi havia el temps mediambiental que és inexorable. Havíem d'abordar la qüestió mediambiental d'una manera immediata. No quedava més remei si volíem preservar l'entorn i mantenir una qualitat de vida que, en definitiva, no només ens beneficia a tots els que residim a les Illes sinó que és la que caracteritza el nostre producte turístic. D'altra banda, el temps econòmic ens demostrava que ja no era possible mirar a curt termini, només a l'espera del guany immediat, sinó que havíem de mirar més lluny. El temps d'anar rere la demanda s'havia acabat. En el passat a mesura que creixia la demanda, nosaltres augmentàvem l'oferta, però la fortalesa de llavors és la debilitat d'ara. Això ens obligava a donar un cop de timó. I en aquest sentit totes les enquestes turístiques ens deien que els nostres principals problemes eren mediambientals, de tendència a la massificació. Teníem problemes d'abastament d'aigua, també d'energia, problemes de neteja i de saturació d'algunes platges, mancances en la gestió dels espais naturals, etcètera. Havíem d'actuar. En aquesta legislatura hem donat passes evidents. L'ecotaxa n'és una. I això ha creat pro-



blemes no tant amb el sector, sinó amb la seva cúpula. Hem tengut problemes amb les federacions hoteleres, empeses sobretot per alguns dels grans hotelers. Però... sí, com vostè ha dit, és cert que s'ha produït un divorci entre la conselleria i una part del sector.

-Fins a quin punt és possible mantenir aquesta situació?

-És impossible. Pens que el diàleg és imprescindible, però també li vull dir que de la mateixa manera que hi ha un temps mediambiental per actuar, també n'hi ha un altre de polític que ens diu que els temps en què les decisions es prenen en funció dels interessos d'un determinat

grup, o només d'un sector, s'han acabat. Si les decisions turístiques afecten un espai que és de tots, si afecten tota la població, tothom ha de poder opinar i les decisions s'han de prendre en funció de l'interès general i no d'un interès exclusivament sectorial. Aquest, en qualsevol cas, s'ha de situar dins del primer. Si el territori és de tots, l'hem d'organitzar d'acord amb aquesta premissa. I així intentem fer-ho, no sols des de la Conselleria de Turisme, sinó des de tot el Govern, amb mesures per controlar el creixement, per tractar els residus, per garantir el subministrament energètic... El turisme s'ha de mirar des d'una perspectiva global. D'altra banda, quan nosaltres creàrem l'ecotaxa ho férem des del

convenciment que els nostres clients estan disposat a pagar pel medi ambient. Són client que vénen habitualment a les Illes, que coneixen molt bé la nostra evolució, que estimen les Illes i per això estan disposat a col·laborar. S'ha demostrat amb l'impost. Gairebé no hi ha hagut protestes. Només ens demanen que els informem sobre la destinació dels doblers i per això feim campanyes, dins i fora, sobre les inversions amb els fons de l'ecotaxa.

-I la gent d'aquí, creu que la nostra societat veu amb bons ulls l'ecotaxa?

-Estam convençuts que compta amb el suport de la immensa majoria de la societat, com també del sector turístic i dels turistes. Pensam que és un encert i que, en certa mesura, hem obert un camí perquè el turisme es compromet amb la preservació del medi ambient, tal com s'ha reclamat a fòrums internacionals tan importants com les cimeres de la Terra de Río i Johannesburg. Particularment pens que si es vol resumir tot allò que s'ha fet pel turisme en aquesta legislatura, la passa més important és aquesta: l'ecotaxa.

-Si tornam, però, a les protestes. Primer de tot, els majoristes de viatges es limitaren a ser espectadors del debat sobre l'ecotaxa per finalment prendre partit contra l'impost.

-És cert, però cal tenir present la situació que travessen els majoristes de viatges. Ja li he dit que molts varen errar els càlculs sobre les previsions de creixement i ara pressionen sobre els hotelers per baixar els preus. I també sobre el Govern. Estic convençut que quan el mercat torni a estabilitzar-se veuran les coses d'una altra manera, entre d'altres coses perquè la incidència de l'ecotaxa sobre el preu del paquet és molt petita, no arriba ni a l'1%. Això no pot desincentivar ningú de venir a passar les vacances a les Balears. A part que l'ecotaxa pot ser un element de promoció de primer ordre entre una societat internacional cada vegada més conscienciada sobre el valor del medi ambient.

LES SEQUELES DE L'IMPOST TURÍSTIC

-En el fons, però, qui paga l'ecotaxa?

L'impost és sobre les persones físiques que s'allotgen als establiments, que són les que han de pagar. Però els hotelers diuen que ho fan ells i que això repercuteix sobre els seus beneficis.

-El plantejament de l'ecotaxa és molt simple: l'ha de pagar el turista que s'allotja als hotels i els doblers s'inverteixen en el medi ambient i en la rehabilitació de zones turístiques a través del fons. Potser en un principi hi hagués problemes per cobrar l'impost als clients a causa dels contractes firmats amb anterioritat amb els majoristes de viatges, però un cop assumit, a partir d'octubre, la majoria d'hotels ja cobra l'ecotaxa directament als clients. Amb una absoluta normalitat.

-L'ecotaxa es continuarà pagant a través dels hotels? No s'ha pensat, de cara a la pròxima legislatura, modificar l'impost i cobrar-lo, per exemple, als aeroports?

-L'experiència ens diu que hem de continuar com ara, tal com es fa a altres països amb impostos semblants a l'ecotaxa. Que es pagàs a través dels aeroports o del bitllet d'avió va ser descartat a causa de la legislació europea i també perquè incidia sobre un transport que ja està molt carregat de taxes i d'altres impostos. En la meua opinió, allò que s'ha de fer a partir d'ara és afinar el cobrament, és a dir, arribar al cent per cent de totes les persones que allotgin a qualsevol establiment, no només a hotels, sinó a apartaments i a cases on s'ofereixen serveis turístics. El futur de l'ecotaxa es mou en aquest sentit i passa, sobretot, per encertar en les inversions, per aconseguir que en el cent per cent siguin compartides i sentides per la població.

-Creu vostè que les inversions fetes fins ara han aconseguit aquest objectiu. Almenys una, la compra i demolició dels apartaments de Son Serra, ha estat polèmica.

-Sí que ho ha estat, però continu pensant que l'objectiu s'ha aconseguit. Hem res-

tituït un paisatge degradat on durant anys ningú no havia fet res per posar-hi remei. Son Serra és un incident que lament, un error tècnic, per no haver tengut en compte que una part del solar era de domini públic i que per tant no es podia ni vendre ni comprar. En definitiva, el solar que vàrem comprar era més petit del que pensàvem, però així i tot el preu que en pagàrem s'ajustava als preus del mercat, segons tots els informes sol·licitats o, si més no, era el que ens demanava la propietat. Pens que no es va pagar de més, entre altres coses perquè el nostre objectiu no era tornar a edificar, un cop esbucades les runes, sinó restaurar les dunes i, de fet, estendre el domini públic. No hi ha dubte que una part de la polèmica va ser motivada perquè a Mallorca sempre que es parla de territori, de solars... es fa des d'una perspectiva exclusivament mercantil, és a dir, per poder construir-hi. I el valor es dona en funció de les possibilitats d'edificar. Però aquest no és el nostre cas. La funció de l'ecotaxa és millorar el medi ambient, millorar els espais turístics i millorar la qualitat de vida.

IMATGE I PROMOCIÓ

-Alguns dels grans hotelers als quals vostè ha fet esment donen per fet que l'ecotaxa no es llevarà, fins i tot si torna a governar el PP. Ara demanen que una part es destini a promoció, atesa la delicada situació dels mercats.

-I quina millor promoció hi ha que les inversions que es fan i es podran fer amb l'ecotaxa? En aquests moments no hi ha cap altra destinació que pugui mostrar tants de projectes com nosaltres. Això ens fa ser diferents i ens fa ser forts. Primer perquè hem estat capaços de prendre mesures i segon perquè som el primer destí de primera generació que ha abordat el medi ambient de manera seriosa. Només això ja té un efecte de promoció molt, molt important. Què hem de fer? Aprofitar-lo, estudiar la manera que fer conèixer què feim. I això és el que es du a terme a totes les fires, a totes les presentacions, a totes les accions de promoció. Entenc que això és el que s'ha de fer. Cada projecte destina una part del pressupost a la comunicació. Ara bé, dedicar doblers de l'ecotaxa a la promoció directa? Aquesta no és la seva finali-

tat. Hi ha altres recursos. A més, pens que per a la promoció general hi han d'intervenir tres subjectes: l'Administració autonòmica, la central i el sector privat. El conveni que hem firmat enguany amb Turespaña n'és un bon exemple. No totes els parts hi participen d'una manera equitativa, com hauria de ser, però bé... el que importa és que el sector empresarial hi sigui present a través de la Cambra de Comerç. Aquest és el camí que s'ha de seguir. Jo sempre he dit que el negoci turístic és una cosa de tots i, per això, què millor que iniciatives mixtes, on totes les administracions hi participin al costat de les empreses que han d'invertir part dels seus guanys en promoció. La comunitat autònoma ja hi dedica bastants de recursos, encara que no sempre siguin suficients, però és que hi ha moltes més urgències que s'han d'atendre a més del turisme. Turespaña també ha incrementat la seva part, encara que hi hauria de destinar més recursos, al cap i a la fi la promoció exterior és una competència estatal. I també hauria d'incrementar més la part del sector empresarial, sobretot per part de grans hotelers que s'omplen la boca per demanar més cooperació, més doblers... seria bo que donassin exemple. Si poguéssim arribar a un acord desapareixeria el problema de la promoció. No seríem els primers a fer-ho. Ho fan a Catalunya. A Barcelona s'ha creat una societat mixta per a la promoció. I sense anar més enfora el millor exemple el tenim a França, amb la Maison de França. Necessitam firmar acords d'aquest tipus amb el sector privat.

-Però sembla una missió impossible... en aquests moments.

-Confiam que no ho sigui.

-En qualsevol cas resulta difícil competir contra destinacions que són estats i que per promocionar-se tenen tot un ministeri d'hisenda al darrere. Aquest no és el cas de les Balears, no és veritat?

-I tant que no ho és! Efectivament, Turquia, Croàcia, Grècia... tenen molts de recursos per a promoció, tot i que no siguin estats rics, perquè el turisme té un pes molt fort en els seus ingressos. Pel que fa a Espanya no diré que l'Estat no aporti recursos al turisme, però sí que puc dir que els que aporta no són suficients

i, a més a més, la part proporcional que ens toca a nosaltres és molt minsa. Si nosaltres aportam el 25% del turisme de tot l'Estat seria lògic que també es destinàs a promocionar les Illes el 25% del pressupost. Si dels quinze mil milions de pessetes que Espanya dedica a la promoció ens en tocassin quatre mil milions, ens aniria molt bé. Però el repartiment no és equitatiu o no ho és des d'un punt de vista estrictament turístic. Es promocionen zones i productes que tenen molt escassos ingressos turístics. I d'altra banda, les Illes Balears, a diferència del que passa en altres comunitats turístiques, no són regió d'Objectiu 2 de la Unió Europea i, per tant, tampoc no es beneficien d'inversions en infraestructures com ho fan, per exemple, les Canàries o Andalusia, comunitats amb les quals hem de competir. Nosaltres tenim menys recursos, però no és això el que veuen des de Madrid. Per això ens n'hem d'inventar, perquè necessitam continuar sent líders. En aquests moments tenim, pens, la millor web de promoció turística de tot l'Estat, el millor sistema d'investigació de mercats, el primer pla de marques... hem de rehabilitar espais turístics, preservar el medi ambient. Tot això costa molts de doblers.

LA IMATGE EXTERIOR

-Un tema ens du a l'altre. Ens hem d'espavilar per treure recursos d'on no n'hi ha, per així promocionar la imatge de les Illes. Per cert: com anam d'imatge? N'hi ha que diuen que molt deteriorada. Hem passat de moda a Europa?

-Jo no crec que les Illes tinguin una mala imatge a Europa, sinó tot el contrari. Si fos així, faria temps que hauríem deixat de ser la primera destinació de vacances. El problema és que fins ara, des de fa trenta anys, havíem deixat la promoció en mans de tercers, essencialment dels majoristes de viatges. Aquest és, per a mi, un pecat mortal que hem de corre-

"El negoci turístic és una cosa de tots i, per això, què millor que iniciatives mixtes, on totes les administracions hi participin al costat de les empreses que han d'invertir part dels seus guanys en promoció".

gir. I d'altra banda és cert que en els darrers temps han proliferat missatges negatius sobre les Balears, i en particular sobre Mallorca, a Alemanya. I allà Mallorca sempre és notícia, per alguna cosa ha de ser. Problemes de falta d'aigua, de massificació, fins i tot, de forma interessada, sembla que alguns s'han esforçat més del compte a fer creure que el turista ja no era benvingut, i han tergiversat decisions de caire polític, com la mateixa ecotaxa. Ara bé, no és possible pensar que perquè s'hagin produït alguns problemes d'imatge, les Illes hagin deixat d'interessar als alemanys. Si un va a Alemanya tot d'una s'adona de la importància de Mallorca. Hi ha una estimació cap a les Illes per sobre de qualsevol conjuntura. Som el destí més desitjat.

-Potser hi influeixi que milers d'alemanys viuen a les Illes. Hi ha un important turisme residencial, que ha intensificat les relacions entre Alemanya i la nostra comunitat, però al mateix temps ha contribuït a la idea de massificació. Al capdavall, és un competidor del turisme d'hotel.

-Sí, això és cert. Però en qualsevol cas les Illes Balears són la destinació turística on hi ha un major nombre de turistes alemanys que s'allotgen a hotels. Aquí el 80% d'alemanys va a hotels, mentre que a Andalusia pot ser que no arribi al 50%. I la mitjana del turisme alemany que surt a l'exterior és, si mal no record, d'un 60%. És a dir, que nosaltres som molt per damunt de la mitjana. Si el turisme residencial ens sorprèn i ens preocupa és perquè es tracta d'un fenomen relativament nou. És evident que hi ha hagut un antagonisme entre el sector immobiliari i l'hotelier, però aquesta és una realitat que no gos dir si és bona o dolenta. Són prop de vint mil alemanys residents i devers cinquanta mil que potser tinguin alguna propietat. Bé, és un col·lectiu important, al qual s'ha de donar serveis o, en tot cas, és un col·lectiu actiu que té una forta incidència sobre el mercat interior. És un col·lectiu amb un poder adquisitiu alt, que pot ajudar a promoure la indústria agroalimentària, la restauració... és a dir, que dona beneficis.

-I que ha contribuït a pujar el preu de l'habitatge més que qualsevol altre col·lectiu.

-Aquest és l'aspecte negatiu, però és que el preu de l'habitatge també hauria crescut sense alemanys. Per combatre la carestia dels habitatges el que s'ha de fer és una política social. Miri, el nostre problema és que tenim un territori limitat i aquest fet, vulguem o no, condiciona el nostre desenvolupament. Avui hi ha un consens prou ampli sobre la necessitat de limitar el creixement, per no continuar consumint tant de territori. I això té uns efectes negatius sobre el preu de les cases. Per tant, la nostra obligació serà compensar aquest increment. El que no podem fer és negar l'evidència que som un país turístic. Hem d'evolucionar com a país turístic, no només com a productors d'allotjaments, sinó mitjançant el nostre *know how*, i aprofitar el nostre coneixement per exportar-lo a fora i per millorar la qualitat del nostre producte interior, tot ampliant l'oferta turística i de serveis, per exemple amb noves tecnologies. Aquest és un tema del qual mai no m'aturaria de parlar. Però, com a resum, diguem que el nostre model econòmic té dues cares. Una bona i l'altra dolenta, amb molts d'inconvenients. Nosaltres hem d'intentar minvar els aspectes negatius i potenciar els que són més favorables.

EL GOVERN CENTRAL EN CONTRA

-Una política turística que és criticada constantment des de l'Administració central. Per què són tan dolentes les relacions amb el govern del Partit Popular?

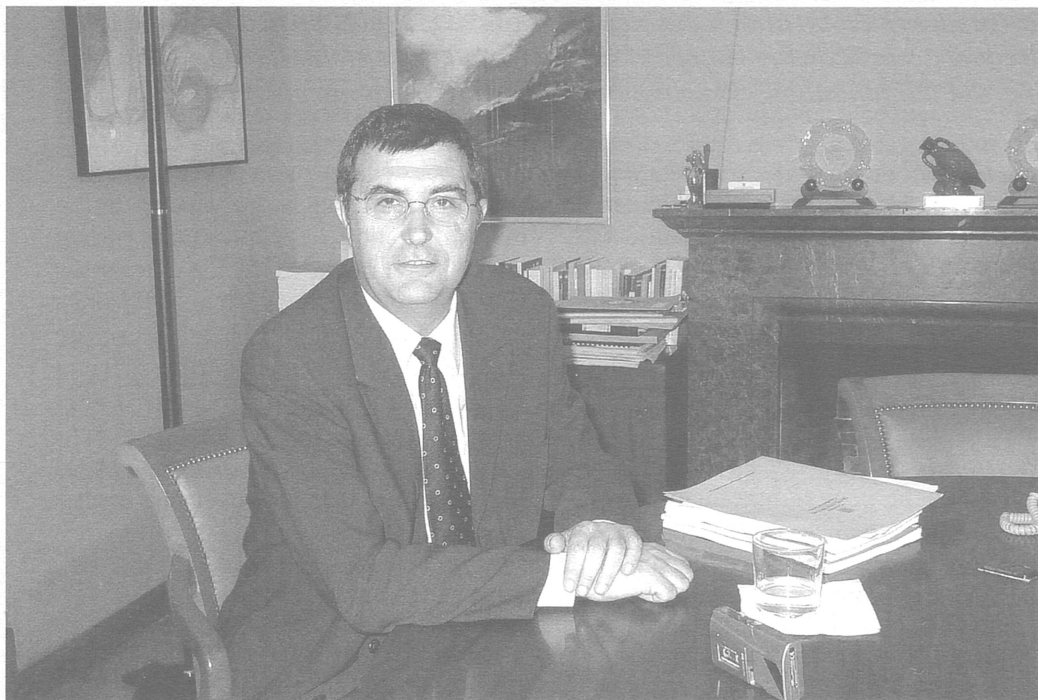
-Les relacions amb Turespaña no són dolentes. Malgrat tot, tenim un conveni de col·laboració important, però no passa el mateix amb la resta de l'Administració central. Des del Ministeri d'Economia i el president Aznar no s'aturen de criticar la nostra política. Per què ho fan? Doncs perquè el model turístic que nosaltres volem per a les Balears i el nostre model polític és antagònic del que desitja el Govern central. Aznar voldria un país sense dissidents i una política turística per fer caixa, és a dir, per ingressar doblers a les arques estatal però

amb poca inversió en la millora del producte turístic. Nosaltres entenem que aquesta política du pa per avui però fam per a demà. Ho hem vist enguany, quan Aznar destacava com un fet positiu haver batut el rècord de visitants, però sense reparar en els ingressos turístics, que havien disminuït. Més turistes, però menys doblers. A les Illes, en canvi, encara que ha baixat el nombre de turistes, la despesa per càpita i dia s'ha incrementat. I, per un altre costat, hi ha el tema del Pacte de Progrés. Des del Partit Popular no entenen com cinc partits diferents es poden entendre a pesar de la seva diversitat. Per això, durant aquest darrers quatre anys, el Govern central no ha deixat de manifestar la seva animadversió envers el Govern de les Balears. Però és el conjunt de la societat el que n'ha

tinació turística, sinó qualque cosa més que, també, és el valor afegit que ens ha de permetre continuar sent líders en el turisme de vacances. Tot va lligat. El que fa falta és que tothom ho entengui així. I que tots siguem capaços d'asseure'ns a la mateixa taula per definir quin ha de ser el nostre futur.

-El president d'Iberostar, Miquel Fluxà, ho va deixar per a després de les eleccions. Digué a la festa del Foment que no li agradava gens ni mica el Pacte de Progrés, però que després dels 25 de maig el sector s'hauria d'asseure amb el Govern, fos el que fos.

-No els quedarà més remei. No ens quedarà més remei a tots. A la mesa de negociacions hi ens haurem d'asseure tots.



pagat les conseqüències i el que, sens dubte, haurà prest bona nota per a les pròximes eleccions.

-Encara creu possible fer el país turístic del qual parlava fa quatre anys.

-I tant!, més que mai, ja que hem demostrat davant Espanya i davant Europa que les Illes Balears tenen veu pròpia i que són capaces de dissenyar i de dirigir el seu propi model. I això passa per no ser un simple lloc, és a dir, una simple des-

-Vostè hi serà a aquesta taula? Pensa continuar al Govern?

-Jo només sé que qui s'hi assegui serà el president del Govern. L'interlocutor és el Govern i no la conselleria o un determinat conseller. Encara que d'allò que sí que n'estic segur és que Francesc Antich continuarà sent el president. D'ell serà, per tant, la responsabilitat de formar govern i de dir qui negocia per part d'un nou executiu de progrés.

Entrevista a Joan Flaquer

Restaurar la imatge i el diàleg

Sebastià Verd

Joan Flaquer va ser un dels joves polítics que Cañellas incorporarà al seu govern quan va veure la necessitat d'un canvi generacional a les files conservadores. És de la promoció de Jaume Matas i amb ell, o prop d'ell, ha viscut les vicissituds del nou ordre a les files conservadores, del postcanyellisme, de la derrota electoral i del particular calvari que suposen quatre anys d'oposició per a qui milita en un partit avesat a comandar. L'entrevista té lloc al nou edifici del Parlament, al despatx que té com a portaveu del grup popular, just després d'un habitual berenar amb la premsa. Falten només dos mesos per a les eleccions i, per tant, és lògic que el seu pensament estigui constantment mediatitzat per l'estratègia de combat amb l'objectiu que el PP torni al Consolat de Mar. Així, si més no, ho hem d'entendre just després de la primera resposta. Està molt enfeinat, té molta pressa. Des del telèfon mòbil el reclamen cap a un altre compromís immediat.

-Han passat quatre anys, tota una legislatura, des que vostès, el PP, hagueren de deixar el Govern. En aquests anys han passat moltes coses, quines destacaria des de la perspectiva turística?

-Enfrontaments. Els enfrontaments que d'una manera continuada s'han produït entre l'Administració turística i el sector. Mai no és desitjable que es produeixi un enfrontament, però si dura quatre anys!, de quina altra manera podem resumir el que ha passat en aquesta legislatura? Una legislatura que comença amb les paraules del president Antich que prometien diàleg i consens. On ha anat a parar aquest diàleg i aquest consens? Mai no hi havia hagut una situació tan tensa, jo no ho record i miri que en el passat... les relacions entre el Govern i el sector turístic mai no varen ser un camí de roses. El fet és que s'ha produït una situació desmoralitzadora per a tothom. Vostè sap molt bé que un dels fonaments de qualsevol economia és la confiança, sobretot la confiança dels agents econòmics en el poder polític, en el sector públic. Ha existit aquí aquesta confiança? En absolut, tot el contrari: és palès el malestar del sector turístic, la qual cosa es tradueix en pessimisme i desil·lusió. I si a tot això afegim que el motiu principal del divorci entre sector i Administració és la demonització que aquesta darrera fa dels

hotelers i del turisme, com si d'ells vinguessin tots els mals que afecten la comunitat, doncs... durant aquest quatre anys s'ha fet malbé la imatge exterior de les Illes, com s'ha pogut constatar a les darreres fires. A la ITB els majoristes de viatges ho explicaven, deien que hi havia un Onze de Setembre, i una crisi a Alemanya, i una amenaça bèl·lica... però també una mala imatge, especialment de Mallorca, a la qual el Govern ha contri-

buït quan ha transmès la idea que per solucionar els problemes de les Illes s'havia de reduir el nombre de turistes i que com que els turistes tenien la culpa de tot havien de pagar la festa, és a dir, l'ecotaixa...

CANVIS EN EL TURISME

-En qualsevol cas, abans d'entrar en qüestions de política interna, vostè mateix diu que hi ha factors de canvi en el turisme que no tenen res a veure amb els problemes endògens... també han canviat les coses fora de les Illes.

-Sí, per descomptat... no tant de canvis nous, que no n'hi ha tants com diuen, sinó que s'han accentuat algunes tendències que ja es registraven, com és el retard de les reserves. Els turistes de cada vegada retarden més les reserves, perquè saben que hi haurà ofertes i que podran comprar les vacances a millor preu. També és cert que arran de l'Onze de Setembre es pot haver produït un canvi en els hàbits



turístics amb relació a volar, la por de volar, però tot això són fets que no haurien d'afectar més les Balears que altres destinacions com València o Andalusia, per no citar Croàcia, Grècia, Bulgària, Turquia... El fet és que les Balears han patit un càstig suplementari. I cregui'm, la política del Govern d'aquests darrers quatre anys en té gran part de culpa, per no dir tota... no es pot sortir a fora a tirar pedres contra la pròpia teulada, a dir que les infraestructures estan molt malament, a afirmar que sobra gent i que els turistes contaminen el medi ambient.

LIMITAR EL CREIXEMENT

-No obstant això, si no record malament, just abans del canvi de Govern, el PP, o l'executiu del Partit Popular, havia sentenciat solemnement, a una Tecnoturística, que a les Illes hi havia símptomes de saturació, que a l'estiu ja no hi cabien més turistes. D'altra banda, les Directrius d'ordenació territorial exposaven la necessitat de controlar el creixement urbà i, per tant, turístic.

-El 1999 la temporada alta durava sis o set mesos, durant la major part dels quals l'ocupació hotelera superava el 95%. Era lògic pensar que aquesta ocupació no es podria augmentar ni tampoc incrementar l'oferta. Llavors nosaltres, des del PP, vàrem impulsar una legislació que restringia el creixement de l'oferta hotelera, una legislació que, per cert, el Pacte no ha tocat. Els partits del Pacte, que tant ens havien criticat, jo diria que d'una manera sagnant, els setze anys de govern popu-

lar, en quatre anys no ha tocat ni un punt ni una coma. I no és que no hagin tengut temps per fer-ho. El que passa és que la legislació que nosaltres vàrem deixar feta és prou efectiva per arribar a l'objectiu que s'havia previst. De fet, en els darrers anys no s'ha produït un increment significatiu de places. En tot cas el que s'ha fet és substituir places de baixa qualitat, obsoletes, per altres de molta més qualitat. D'altra banda, el que es volia aconseguir era estirar la temporada turística. No frenar que vinguessin més turistes, sinó que els increments es donassin durant els mesos de la temporada baixa. I això es va complir a poc a poc. Si vostè fa memòria recordarà que el 1993 o el 1994 les temporades eren molt curtes, de tres o quatre mesos. El 1999 era ja de set mesos. Nosaltres volíem estabilitzar juliol i agost, mesos que es venen tots sols, i allargar la temporada turística. Però...què ha passat?, miri... ara som al mes de març i els hotels estan tancats, uns hotels que varen tancar l'octubre. Hem tornat quatre anys enrere.

CAMPANYES D'IMATGE

-Però el turisme és una de les activitats més globalitzades. Ho és per la seva mateixa naturalesa. I en els darrers anys, a partir de la Guerra del Golf, l'oferta hotelera de la Mediterrània s'ha incrementat en quatre-centes mil places. És com si s'hagués creat una nova destinació com Mallorca.

-I contra això s'ha de lluitar tot fent campanyes d'imatge a l'exterior, campanyes de promoció de l'hivern, que no se n'ha feta cap ni una. Tot el contrari, s'ha llevat el programa d'hivern a Mallorca que gestionava el Foment de Turisme, que funcionava des de feia quinze anys. S'ha llevat només per ànim de revenja com a conseqüència que el Foment era crític amb la política del conseller Alomar. Hem anat enrere. Insistesc: el que s'ha de fer és mi-

El PP davant la pròxima legislatura

-Diàleg i imatge. Això és tot?

-Evidentment això és el més important. Són dues qüestions fonamentals. Nosaltres vivim del turisme i per tant veim imprescindible que des de l'Administració pública es restauri el diàleg amb el sector. Això no vol dir no poder discutir, que no es pugui debatre, que s'hagi de fer exactament el que vulgui el sector, no. Nosaltres vàrem tenir enfrontament amb els hotelers, els vaig tenir jo amb el POOT, quan era conseller de Turisme, i González Ortea amb la Llei general de turisme. Però mai no vàrem arribar a l'extrem actual. Per tant, primer restablir el diàleg, tornar la il·lusió, l'esperança i la confiança a la societat civil. I en segon lloc: una feina intensíssima de recuperació de la nostra imatge. Hem de tornar a sortir a l'exterior a vendre la bondat i no les coses dolentes. I hem d'explicar als ciutadans europeus que aquí són i sempre seran benvinguts. I que aquesta benvinguda és perfectament compatible amb el medi ambient. Serem molt rigorosos amb el creixement que sempre serà qualitatiu i mai quantitatiu. Per això tenim les nostres lleis. Aquí no hi ha promeses electorals del Partit Popular, sinó realitats que no s'han tocat per part del Govern d'ara. Nosaltres hem de transmetre al mercat europeu que volem turisme, que volem que aquest turisme sigui respectuós amb el medi ambient i que hem de cercar fórmules que permetin que el turisme i els beneficis que aporta siguin solidaris amb el medi. Fórmules que hem de cercar entre tots.

llorar la imatge exterior de les Illes, no tirar pedres contra aquesta imatge. Perquè si tu vas a Alemanya i dius als alemanys que no vols que venguin, llavors no et pots justificar i

dir que hi ha quatre-centes mil places més a la Mediterrània. És que, tu, conseller, ho has dit que no vols que venguin turistes. Ho va dir la consellera de Medi Ambient i ningú no la va cridar a l'ordre, quan afirmà que no podien venir més de dos turistes per

habitant. Què vol dir això? És clar: que el Pacte volia passar de deu milions de turistes a només un milió sis-cents mil. Menys d'una cinquena part. Jo vaig participar a una taula rodona a Ona amb Els Verds... deien el mateix. Això està dit, està escrit. Ningú no ho ha desmentit. Volem perdre vuit milions de turistes? I què passarà amb les empreses que hauran de tancar? I amb els llocs de feina? Això ho ha dit Margalida Rosselló, no un qualsevol.

"No es pot sortir a fora a tirar pedres contra la pròpia teulada, a dir que les infraestructures estan molt malament, a afirmar que sobra gent".

Joan Flaquer Riutort va néixer a Palma l'any 1965. És doctor en dret per la Universitat de les Illes Balears. Ha exercit com a professor a la UIB. El 1991 s'afilià al Partit Popular, any en què participà a les eleccions locals i fou elegit regidor de l'Ajuntament de Capdepera. Dos anys més tard, el 1993, saltà a l'executiu balear com a conseller de Turisme en substitució de Jaume Cladera, amb el Pla d'ordenació de l'oferta turística sobre la taula. El 1996 passà a la Conselleria d'Educació i Cultura.

Des del 1995 és diputat al Parlament balear. En l'actualitat és el portaveu del grup popular.

Però és clar, quan algú del Govern intenta rectificar-la, encara ho desbarata més... Ho record, varen voler puntualitzar dient que la consellera no es referia a dos turistes per habitant, sinó a dues places per habitant... Bé, si és així, llavors sí que no entenc res de res. És que podem arribar a un milió i mig de places turístiques, quatre vegades més de les que tenim ara mateix? Aquí sí que ens hem perdut.

-No sé, jo no he de defensar ningú, però pot ser que es referís a un model ideal, no a la realitat.

-No, no. Ho digué ben clar. Així ho va entendre tothom. I per això, entre moltes d'altres coses, hem perdut la credibilitat a Europa. Els majoristes de viatges ens han perdut la confiança, perquè hi va Celestí Alomar i els diu que els turistes són i seran benvinguts i que faran campanyes de promoció, però ells tenen davant un retall de premsa que diu

"només volem dos turistes per habitant". I ho diu, com ells diuen, la *ministra* de Medi Ambient. Així de clar, s'han carregat la imatge. Ens hem carregat la imatge de les Illes Balears. Vostè entendria que el conseller d'Agricultura de La Rioja fes campanya contra el vi, que anàs a fora a dir que el vi de Rioja era molt dolent i que s'havia adulterat moltíssim, però que ell ho arreglaria... que farien millor vi en el futur, però que mentrestant a tots els que malgrat tot continuassin bevent el vi xerec, doncs els farien pagar un nou impost... per arreglar les coses. Això seria un missatge intel·ligent? No crec que fos una bona propaganda. Això no ho podria fer el conseller d'Agricultura de La Rioja ni cap altre conseller del món. Doncs, això és el que ha fet el Govern amb el turisme. Ha sortit a fora, ha convocat rodes de premsa i ha dit que com que el nostre turisme era dolent i s'havien fet tants de desastres, s'havia adulterat tant... als que a pesar de tot encara vénen, els farem pagar un poc més per arreglar-ho. És això un bon missatge per a un mercat? Ens hem dedicat tres o quatre anys a explicar com és de dolent el nostre entorn... el turisme s'ho ha arribat a creure i, clar, ara no vénen. En canvi, he vist les promocions que fan de València.

"El creixement ha de ser restringit i qualitatiu. Ha d'entrar nova planta hotelera, reformada, amb uns estàndards diferents al mercat i n'ha de sortir al mateix temps una altra".

És que el seu producte és millor que el nostre? Hi ha Benidorm... vostè coneix Benidorm? No té cap punt de comparació amb qualsevol zona turística de les Balears i jo no he sentit mai cap conseller de Turisme valencià, ni del Partit Popular, ni dels d'abans, dir que són dolents.

PROGRAMA PER A UNA NOVA LEGISLATURA

-Bé... en qualsevol cas, la realitat actual és la que és, si la volen canviar de cara a la pròxima legislatura, quines seran les seves armes?

-El nostre programa és ben senzill. Volem treballar amb els dos punts que més han fallat. En primer lloc, per restaurar el diàleg. En segon lloc, per restaurar la imatge de les Illes a l'exterior. Hem d'aconseguir transmetre als turistes no només que els volem, sinó que volem que gaudeixin del nostre benestar i del nostre medi ambient. Hem de cercar els recursos que facin falta per aconseguir-ho.

-De les seves paraules deduec que l'ecotaxa no és aquesta fórmula.

-El Govern actual, que va implantar l'ecotaxa, també va crear un fons per a la rehabilitació dels espais turístics i per a la preservació de la natura. Nosaltres compartim els objectius d'aquest fons. Al Parlament varem votar sí a aquest instrument. Nosaltres estam d'acord en la necessitat de rehabilitar espais turístics i de conservar els espais naturals. Recordi que els governs del Partit Popular invertírem molts de doblers en depuradores, en plans d'embelliment... Amb allò que no estam ni podem estar d'acord és amb el sistema de recaptar els doblers. Perquè un instrument que ja d'entrada et diu que deixa fora el 40% del flux turístic, com a mínim és injust. Es tracta, doncs, de reflexionar i de reconduir-lo d'una manera diferent. Això no vol dir que el Partit Popular vulgui crear un nou impost, sinó que entre tots hem de trobar la fórmula adient, en la qual tothom se senti còmode: els hotelers, els majoristes de viatges, aquells que reben un benefici del turisme però que no són estrictament sector turístic.

-Hi ha un instrument en el qual sembla haver-hi consens: el REB, el règim especial.

-El REB és, sens dubte, un instrument que

pot permetre generar recursos. Nosaltres lluitarem per utilitzar-lo, lluitarem a mort. Nosaltres varem ser els que l'impulsàrem i sabem el que va costar la seva aprovació. Quinze anys! Quinze anys va costar! I sabem que desenvolupar aquesta llei també durà temps. Esperem que no tant, però en qualsevol cas estam convençuts que s'aplicarà gradualment.

TURISME RESIDENCIAL

-Si tornam al tema del creixement. Ara que hi ha molta preocupació sobre el creixement econòmic a causa de la crisi... Per on podem créixer?

-A quin tipus de creixement es refereix, turístic, urbanístic?

-Particularment pens que no es pot deslligar l'un de l'altre. Em referia a tots dos.

-Bé... creixement turístic, nombre de places: el Partit Popular és a favor d'un creixement qualitatiu, no d'un creixement zero. El Partit Popular mai no parlarà de creixement zero, perquè això significaria deixar una fotografia d'un moment determinat i a partir d'aquí conformar-se amb allò que ja hi ha. I això no és bo. El creixement ha de ser restringit i qualitatiu. És a dir: ha d'entrar nova planta hotelera, reformada, amb uns estàndards diferents al mercat i n'ha de sortir una altra planta. Això és el que, d'acord amb la Llei general de turisme, varen deixar aprovat l'any 99 i que, insistesc, no s'ha modificat.

-I l'altre creixement... també referit al turisme, perquè el major creixement dels darrers anys s'ha donat a l'oferta turística residencial. Què passa amb el creixement residencial?

-Recordi que nosaltres varem deixar les DOT. I a continuació d'aquestes DOT, què s'ha produït? Només una cosa: moratòries que han impulsat, perquè es varen conèixer abans d'aprovar-se, un creixement més ràpid del que hagués estat normal. I això és un fet del qual cal culpar el Pacte. Ja va passar al sòl rústic la legislatura passada a causa de la moratòria de Quetglas, al Consell. I ara ha tornat a passar. Aquesta és la realitat, llevat d'aquestes actuacions, que en lloc de beneficis han provocat efectes perversos, no s'ha tocat res. No s'ha fet res de profit. Ni plans territorials, ni llei de quotes, ni llei d'impacte ambien-



i que ja no poden continuar creixent.

MÉS ENLLÀ DEL SOL I PLATJA

-Si tornam a la qüestió de la imatge. Si prescindim dels problemes interiors, dels que ja hem parlat extensament, què és el que podem oferir en aquests moments quan és evident que hi ha molts de nous mercats i que el turisme europeu és cada cop més exigent i més divers en els seus gusts? N'hi ha prou amb el model de sol i platja?

-Els canvis són evidents, però no s'han produït de cop. Nosaltres ja treballàvem amb la diversificació que és una de les altres qüestions que s'han abandonat en aquesta legislatura. Nosaltres hem de ser capaços de transmetre que

tal. Res de res. Un fracàs del Pacte, de la política territorial del Pacte. Podran tenir bocabadat tothom amb les seves teories, amb els seus projectes, però... res de res. Només paraules. Balanç de gestió: zero. Balanç legislatiu: un altre zero. Davant això, quin és el nostre model? Ni més ni pus que el que vàrem deixar. El model de les DOT.

-Però les DOT s'han de desenvolupar.

-Sí, amb uns plans territorials... I els farem. I els farem d'acord amb allò que creim que és convenient per al model econòmic d'aquestes illes.

-Preveuen controlar el turisme residencial? Sembla que el turisme residencial és darrere de molts dels canvis que es produeixen.

-Nosaltres a les DOT ja havíem fixat uns límits, que no s'havien de desenvolupar en els plans territorials, sinó que ja quedaven fixats, que és el famós 10%, l'1% anual. Els plans territorials podrien ser més restrictius a determinades zones que han tengut un desenvolupament excessiu

les Balears són alguna cosa més que sol i platja. És evident que durant l'estiu tenim un sol i unes platges magnífiques, però també tenim altres nou mesos on es poden fer moltíssimes més coses, des d'un turisme cultural, passant per un turisme esportiu, de golf, de muntanya, etcètera. Tenim atractius suficients i hem de dotar les zones turístiques d'infraestructures perquè puguin atendre aquestes necessitats. Ens hem de plantejar seriosament, i d'una vegada per totes, la construcció d'un palau de congressos per poder captar un turisme que es mou, precisament, d'octubre a març. Hem de caminar per aquí. És veritat que cada vegada hi ha més destinacions, però també ho és que canvien els hàbits de viatjar. Fa quinze anys els turistes només sortien un pic a l'any. I cerquen l'exotisme. Però ara molts de turistes surten dues, tres i quatre vegades. Una d'elles serà per cercar l'exotisme o per conèixer noves destinacions, però després trien una destinació coneguda com les Illes, que té bones comunicacions aèries, un transport, el xàrter, que no és massa car... Per tant, ni Mallorca ni les Balears no han perdut cap dels seus atractius. El que hem de fer és tornar a recuperar-los.

Em sap greu tornar a allò que deia abans, però el que necessitam és transmetre al turista que serà benvingut. Hem de tornar a ser hospitalaris. I després, segmentar, diversificar, tornar a fer la feina que es feia fins el 1999. Hem de recuperar el temps perdut.

-Fins a quin punt? Perquè la política dels darrers anys, no parl només dels quatre darrers, sinó de fa deu o dotze anys, des de l'anterior crisi, ens ha duit a un nou boom, al tercer s'ha escrit.

-Per això vàrem fer les DOT, la Llei general turística..., no es varen aprovar perquè sí.

ELS PREUS I L'OFERTA COMPLEMENTÀRIA

-Hi ha una darrera qüestió que fins ara no hem tractat però de la qual se n'ha parlat molt a les fires: el preu de l'oferta complementària. Hem tornat un país car?

-Sí, se'n parla molt. Els majoristes de viatges i nosaltres mateixos podem tenir aquesta sensació. La vida a les Balears no és barata. En turisme no n'hi ha prou que els hotelers baixin els preus que, en tot cas, s'han d'ajustar a les demandes del mercat, però no més. Si el turista llavors es troba amb preus desmesurats per llogar una hamaca o per beure una cervesa s'ho pensarà dues vegades abans de tornar. Però aquest és un tema que lamentablement només solucionarà el mercat. Serà el mercat que posarà tothom al seu lloc, però mentrestant, lamentablement, la realitat és aquesta, l'oferta complementària és cara i això pot frenar les vendes de vacances.

-Entesos... ja per acabar... el maig hi ha eleccions. Suposem que el Partit Popular torna a tenir majoria per formar govern. Tornarà a ser conseller de Turisme?

-Això, com vostè diu, depèn de les eleccions, és a dir, de la voluntat dels electors. I també de la voluntat de qui sigui elegit president de la comunitat autònoma. Aquesta decisió sempre respon a la voluntat del president.

"L'oferta complementària és cara i això pot frenar les vendes de vacances".

Entrevista a Margalida Rosselló

Propostes realistes, actituds optimistes

Juanjo Sánchez

No sembla que la legislatura s'extingeixi per a la consellera de Medi Ambient, Margalida Rosselló. Manquen tan sols setmanes perquè els ciutadans tornin a decidir el govern de les Illes Balears i la consellera verda encara va i ve d'una banda a l'altra de la seu de Medi Ambient, per intentar exhaurir fins al darrer moment les possibilitats de gestionar i de posar en marxa moltes de les propostes que durant anys han somniat i reivindicat Els Verds. Amb la moral alta, el partit encapçalat per Margalida Rosselló espera a les properes eleccions encara un major suport a les urnes que l'any 99. Rosselló diu que les propostes que presenten són realistes i no utòpiques, i que per posar-les en pràctica només cal l'optimisme.



-Ara que s'acaba la legislatura, creuen vostès Els Verds que els han quedat moltes assignatures pendents, projectes importants que finalment no s'han pogut realitzar?

-Bé, en primer lloc vull fer una valoració positiva. Crec que hi ha hagut aspectes que es varen pactar el 99 que han tingut un resultat positiu. Jo crec que la feina feta per part del Govern de les Illes Balears en molts de temes ha estat prou important i, quant a temes de medi ambient, com a consellera em sent absolutament satisfeta, perquè crec que hem obert portes molt importants referides a residus, declaració d'espais naturals protegits, ordenació dels ports... Per tant, crec que hem fet una feina molt important en aquest sentit, però també és veritat que aquesta era una legislatura que

havia posat molt d'èmfasi en els aspectes territorials, i sobre aquesta qüestió he de confessar que, malgrat els esforços que hem fet des del primer dia, ara per ara a les portes de les eleccions, doncs no hem aconseguit apostar per una legislació i per unes actuacions clares quant a limitació del creixement territorial. Jo crec que això, el creixement urbanístic i turístic, continua sent un fet. En aquests moments tenim una llei de quotes que és una passa molt important i és una llei absolutament nova pel que implica, encara que ha tingut poques possibilitats de ser aprovada perquè Unió Mallorquina posa dificultats insalvables o molt importants. Per una altra banda, tenim una llei d'avaluació d'impacte ambiental, que esper que s'aprovi tot i que no és un tema territorial de primera magnitud, i després hi ha el Pla territori-

Margalida Rosselló i Pons va néixer el 4 de març del 1959 a Felanitx. És casada i té un fill. Llicenciada en pedagogia, ha treballat a la Conselleria d'Educació i Cultura com a orientadora d'un institut de secundària. El 1989 va cofundar Els Verds de Mallorca. En l'actualitat és membre de la Mesa Permanent d'Els Verds i durant els darrers anys ha estat coportaveu d'Els Verds de Mallorca. Després de les eleccions autonòmiques del 1999, va entrar a formar part del Govern del Pacte de Progrés com a consellera de Medi Ambient. Una fita històrica, si tenim en compte que era la primera vegada que un partit o polític "verd" arribava al poder a una comunitat autònoma.

al de Mallorca, que tampoc no ha estat possible aprovar; des del punt de vista d'Els Verds, no creim que les propostes que fa puguin ser aprovades. Per tant, jo crec que l'assignatura que ens ha quedat pendent de qualque manera és la del territori, no per manca de voluntat de determinats partits sinó més aviat, i sobretot, pels plantejaments que ha posat sobre la taula Unió Mallorquina, que han fet impossible apostar per un canvi territorial.

MANCA D'ACORD

-UM diu que abans d'aprovar la Llei de quotes s'ha d'aprovar el Pla territorial de Mallorca, en aquest ordre...

-En primer lloc, he de dir una cosa. Quan vàrem signar el pacte del 99, va quedar molt clar, com he dit, que el tema del territori era un assumpte molt important, i per tant tot el que era ordenació del territori, amb l'objectiu molt clar de contenció del creixement, una cosa que suposadament va quedar clara per a tots els partits. Jo vull recordar que hi va haver propostes d'Unió Mallorquina, com ara la Llei de consells, a la qual vàrem donar suport tots els partits i que vàrem aprovar iniciada la legislatura, així com la Llei de transferències, a la qual també vàrem donar suport. Però, Unió Mallorquina en el tema del territori jo crec que ha enredat. És a dir, primer havíem de fer unes modificacions de les DOT, tal i com es va acordar quan es va iniciar la legislatura, encara que després no es varen fer i això va donar pas, de qualque manera, a la Llei de quotes. Amb la Llei de quotes no fèiem una revisió de les DOT, però entràvem en una aposta clara per la contenció. Aquesta llei va ser aprovada pel Consell de Govern i ara es troba en tramitació parlamentària. UM ha presentat unes esmenes que pràcticament la desvirtuen, per tant la posen en una situació molt conflictiva. Jo crec que posar això al mateix nivell que el Pla territorial no és correcte, ja que s'havia dit que no es feia una modificació de les DOT per tal de fer una llei de quotes, una llei molt avançada i amb un clar intent de contenció i de regulació del creixement urbanístic. Era dir: no feim això, però feim això altre. Per tant, no crec que una cosa hagi d'estar condicionada per l'altra. I en cas d'haver de condicionar el Pla territorial a la Llei de quotes, hi hauria

de haver primer un acord sobre el Pla territorial. Almenys, per a nosaltres Els Verds, hi ha aspectes bàsics al Pla territorial amb els quals no podem estar d'acord, com per exemple el segon cinturó, els camps de golf, alguns aspectes del sòl rústic i fins i tot alguns elements com és el creixement que pretén el PTM. En aquest sentit, crec que no s'hauria de condicionar una cosa a l'altra, sinó que s'hauria d'intentar arribar a un acord. En aquests moments, hi ha hagut una cessió important per part de molts dels partits del Pacte.

REEDICIÓ DEL PACTE

-Vista l'experiència d'aquests quatre anys de legislatura, Els Verds enduriran la seva estratègia en cas que es plantejgi una reedició del Pacte de Progrés?

-Bé, més que endurir la nostra actitud, jo crec que nosaltres hem tengut una postura molt clara al llarg de tota la legislatura. Nosaltres hem defensat clarament que els acords signats el 1999 respecte de tots els temes, però concretament del territorial, s'havien de dur endavant i és el que hem intentat fer. No considerem que haguem abandonat aquesta

"Ens ha quedat pendent l'assignatura del territori no per manca de voluntat de determinats partits, sinó sobretot pels plantejaments que ha posat damunt la taula Unió Mallorquina".

defensa de contenció del creixement urbanístic, però també som perfectament conscient que dins un pacte hi ha d'haver acords i hi ha d'haver negociació, i en aquest sentit ho hem intentat durant tots aquests mesos. Fins i tot, en el poc temps que queda de legislatura crec que hi ha alguna possibilitat de poder arribar a un acord. Però, el que és cert és que després dels resultats finals són que, tot i haver intentat establir acords, hem aconseguit una llei de quotes que ha passat pel Consell de Govern amb l'acord de tots els partits, però que després ha sofert unes esmenes que la fan quasi inviable, presentades per UM. Després, pel mig hi ha un Pla territorial sobre del qual no es volen negociar alguns aspectes, perquè pugui ser un Pla territorial més d'acord amb les perspectives i els objec-

tius polítics de tots els partits del Pacte. Per tant, què és el que ens plantejam de cara al 2003?, evidentment en funció dels resultats electorals. Els Verds amb la coherència que ens caracteritza el que defensarem serà unes polítiques que vagin encaminades clarament a aquesta contenció del creixement, i això serà un element clau, absolutament clau, a l'hora de fer qualsevol tipus de negociació, si és que s'ha de fer, sigui de pacte o sigui del que sigui. En aquest sentit, volem posar les coses molt clares per dir que aquestes polítiques són absolutament fonamentals i per a nosaltres són absolutament primordials, perquè hi pugui haver una reedició del Pacte.

-Vostè insisteix en UM, però hi ha d'altres partits al Pacte que s'han fet enrebre, com en el cas de la Llei de biodiversitat.

-En el cas concret de la Llei de biodiversitat, s'ha de dir positivament que tots els partits del Pacte vàrem tenir la voluntat que fos aprovada per part del Consell de Govern, i jo crec que també han manifestat que consideren que hi ha d'haver una llei de biodiversitat. Qui ha plantejat problemes a l'hora de tramitar aquesta llei, més que problemes esmenes, ha estat el PSM, que va presentar tota una sèrie d'esmenes que no estaven pactades. També s'ha de dir que són esmenes que no qüestionen el bessó de la llei, no la deixen sense sentit, en algunes coses nosaltres no hi estam d'acord, però no es qüestiona en profunditat la llei. En canvi, sí que Unió Mallorquina va plantejar tota una sèrie d'esmenes que, efectivament, el que fan és eliminar la llei, perquè eliminen articles i la fan inviable com a llei de biodiversitat. En aquest sentit, és veritat que altres partits com el PSM han plantejat aquestes qüestions i que nosaltres públicament vàrem dir que ens semblava molt fort, però qui ha plantejat realment un problema a la Llei de biodiversitat ha estat UM amb les seves esmenes. Es tracta d'una llei que tampoc no ha estat possible aprovar en aquesta legislatura. I jo segueixc reivindicant l'absoluta necessitat que tenim en aquesta comunitat autònoma d'una legislació ambiental pròpia i de tenir una llei de biodiversitat que ens permeti regular millor la conservació del nostre entorn.

Parcs naturals, l'eterna polèmica

Margalida Rosselló ressalta que un dels aspectes més destacats de la política feta per la Conselleria de Medi Ambient, "i per tant del Govern", apunta, és el que s'ha fet quant a la protecció i declaració d'espais naturals. Per a la consellera "verda", ha estat molt important aquesta legislatura perquè s'ha passat d'un 1,5% de protecció del territori a gairebé un 6%. Això significa una "feina impressionant", i a més és una "clara aposta" per la conservació i protecció dels espais naturals de les Illes Balears.

-La creació del Parc Natural de la península de Llevant i la proposta de declarar també Parc tota la serra de Tramuntana han estat envoltats de molta polseguera. Creu que amb el temps ningú no se'n recordarà de les irades protestes que es varen produir?

-Tot això ha estat envoltat d'una certa polèmica, però també és cert que s'ha demostrat que tot allò que es deia en aquelles campanyes desinformatives, plenes de mentides, on s'afirmaven coses incoherents i totalment fora de lloc, no era veritat. En el cas del Parc de Llevant, ha quedat clar que ningú no entra a ca seva i que es respecta la propietat. Ara l'aposta és millorar l'ordenació i la gestió. Ara feim feina, tot i que no es pot veure en poc menys d'un any de treball una millora substancial. Jo crec que la feina que es fa és bona, però evidentment no es pot veure en sis mesos. De fet, s'ha vist que tot allò que es vaticinava no ha estat així, més aviat al contrari. S'ha obert una línia d'ajudes per als propietaris, que comprovaran que el fet d'haver declarat la zona Parc Natural té elements bàsicament positius, perquè no resta possibilitats o drets als propietaris.

I pel que fa a la serra de Tramuntana, vull recordar que era una proposta que teníem en el Pacte, clara, per part de tots els partits. A més, fa 25 anys que es demana que la serra de Tramuntana sigui Parc Natural. És un dels llocs, ja no només més emblemàtics, sinó on els ecosistemes són més magnífics, on hi ha els millors paisatges de Mallorca, i crec que és una tasca que "ha de caure", s'ha de fer d'aquesta zona un Parc Natural. Jo sempre he cregut que s'havia d'intentar, almenys, una aprovació inicial. És un fet que no depèn només de mi, hi ha d'estar d'acord la resta dels partits. Del que sí estic contenta és d'haver fet una feina de més d'un any, amb un equip de més de 25 persones, un treball plasmat a un estudi tècnic seriós, amb una proposta de document tècnic basat i argumentat que serveix, precisament, per evitar aquesta desinformació i aquestes mentides que s'havien dit. Aquesta passa està donada. Ara es trac-

ta de valorar aquesta proposta de document, de parlar amb tots els sectors i amb totes les administracions per poder arribar, si és possible, al màxim acord i si fos possible a una aprovació inicial i, com més aviat millor, declarar la serra de Tramuntana Parc Natural.

-Què li sembla la postura d'UM, que defensa primer fer el Parc de Tramuntana a les finques públiques i després, si els propietaris ho decideixen, a les privades?

-Estic totalment en desacord, per una raó molt concreta: no s'ha vist enlloc del món que un espai natural tengui res a veure amb la titularitat del terreny. Un ocell no sap si allò és de l'amo en Pep, de madó Margalida o si és públic. Una planta neix on neix, no perquè aquella finca sigui d'aquest senyor o d'aquell altre. Per tant, el fet d'aprovar una normativa de protecció és una manera de protegir un ecosistema, protegir un lloc que té uns valors naturals o uns valors també culturals únics, però es tracta d'un conjunt, no té res a veure amb qui en té la titularitat. És evident que si hi ha una persona que té una propietat, s'ha d'intentar establir els màxims acords amb aquell propietari o intentar donar una sèrie d'ajudes, perquè ha fet una tasca de conservació que se li reconeix. Ara, això no té res a veure amb fer un espai natural protegit en funció de la titularitat, perquè sinó no s'haurien fet parcs naturals a Espanya, no s'haurien fet parcs naturals a les comunitats autònomes, no tendríem el Parc de Yellowstone als Estats Units... o el Parc que ha fet el senyor Matas a la serra de Guadarrama fa poc. Tampoc no tendríem el Parc Natural de Mondragó que va fer el PP a anteriors legislatures. Hem de ser una mica seriosos. Crec que quan parlem de parcs, parlem d'una normativa, no parlem de propietat. El que passa és que sembla que això no és el que importa, perquè del que parlem és de protegir uns ecosistemes, uns llocs que tenen uns valors naturals, uns valors culturals que s'han de protegir perquè puguin ser perdurables. I en aquest sentit, es fa una normativa, no se li lleva cap dret a cap propietari, es fa una normativa, igual que un ajuntament fa una normativa urbanística o fa una normativa com ha fet el senyor Fageda sobre com s'han de pintar les façanes, i ningú no diu res. I fan la normativa i aquella façana té un propietari privat, però l'has de pintar blava, bé, però ningú no protesta.

RESIDUS

-Ha estat precisament UM qui ha exposat amb una major insistència la necessitat d'ampliar la incineradora de Son Reus. Pot ser un entrebanc de cara a reeditar el Pacte el problema del tractament dels residus?

-Bé, en primer lloc vull deixar molt clar que Els Verds de Mallorca creim absolutament innecessari un tercer forn, i li diré els motius. En primer lloc perquè, com sap, el febrer del 2000, just iniciada la legislatura, es va aprovar el Pla de residus urbans de Mallorca, que ha suposat un avanç molt important, perquè el pla

de residus anterior únicament i exclusivament apostava per una gestió dels residus urbans via incineració, mentre que el Pla de residus que el Pacte va aprovar aposta clarament per la reducció, la reutilització i el reciclatge. Llavors, en aquest Pla de residus hi havia tot un desenvolupament, a més, de determinades infraestructures que s'havien de dur a terme perquè el Pla estigués en marxa totalment, com són les plantes de triatge d'envasos, la planta de biometanització o la planta de compostatge, infraestructures que encara no estan fetes. Per tant, abans de parlar d'un tercer forn el que s'ha de fer és acabar d'implementar el Pla de residus i acabar de fer totes les infraes-

tructures necessàries per posar-lo en marxa del tot.

I en segon lloc, s'ha de fer una valenta aposta per la millora de la recollida selectiva. Com a exemple li puc dir que a Palma encara fan falta contenidors d'envasos. Jo com a ciutadana, sense anar més lluny, no tenc ni un contenidor d'envasos devora ca nostra. És a dir, si es fa una bona feina de recollida selectiva, precisament això pot desembocar en una selecció molt més important de cada un dels residus, que podran anar a les plantes pertinents. És evident que aquest tema, de cara a la reedició del Pacte, també el posarem damunt la taula.



EDUCACIÓ AMBIENTAL

-Per poder reduir la generació de fems s'ha de conscienciar la població, creu que la ciutadania ha respost a les campanyes que des de Medi Ambient s'han fet aquests darrers anys?

-Crec que en el tema dels residus, com a altres relacionats amb el medi ambient, els ciutadans fins i tot van per davant de la mateixa Administració. Jo crec que hi ha una consciència important, sí que és veritat que encara hem de millorar molt més, el que passa és que a banda de conscienciar el que s'ha de fer, des del meu punt de vista, és donar moltes facilitats al ciutadà. Jo crec que el ciutadà ha de poder trobar molt a prop de ca seva un contenidor per poder dipositar els diferents materials que utilitza, ha de conèixer on va aquest residu ja que ell es preocupa de guardar i de reutilitzar bé. En aquest sentit, crec que la ciutadania respon, el que passa és que s'ha de facilitar la tasca del ciutadà i s'ha de continuar aquesta conscienciació. Nosaltres, des de la Conselleria de Medi Ambient, encara que ja no tenim les competències en residus sòlids urbans, perquè les tenen els consells insulars després de la Llei de transferències, el que hem fet ha estat una feina important de treball en educació

ambiental, de fet tenim una Direcció General d'Educació Ambiental, i un dels aspectes sobre els quals fa feina és el dels residus. A més de tot això, hem fet campanyes de conscienciació durant aquests anys. Després, jo voldria ressaltar la feina tan important que s'ha fet des de l'Oficina de Reducció de Residus, que nosaltres tenim des del principi de la legislatura, i que ha estat un punt d'arribada de demandes per part de particulars i d'empreses que volien saber com poden fer un bon reciclatge dels residus, com poden millorar la seva recollida... i que ha tengut un efecte multiplicador i molt bo sobre sectors amplis de la societat. Crec que hem fet

una feina molt important en el tema de residus, jo la voldria ressaltar, per una part de planificació i per l'altra d'informació i de conscienciació.

-No sé si la legislació estatal ho permet, però, serien vostès capaços de limitar l'ús d'envasos no retornables de begudes a les Illes?

-Per donar-li una dada: dins una bossa normal de fems podríem dir que gairebé el 60% són envasos. Del que és el volum, molt és d'envasos. Per tant, el problema dels envasos és real, per la qual cosa en primer terme se n'ha de fer una bona recollida. Però, sobretot, el que s'ha d'intentar és minimitzar-ne l'ús. Des de la Conselleria de Medi Ambient vàrem treballar en una llei de residus que després, al final, no es va dur a tramitació per manca d'acord entre els partits del Pacte. S'hi plantejava poder incentivar d'alguna manera la utilització d'envasos retornables i per altra banda, efectivament, penalitzar la utilització d'envasos que després es llancen. Jo crec que les comunitats autònomes haurien de poder dur endavant aquestes actuacions, perquè a molts de llocs d'Europa es fa així, es dóna una bossa de paper o cartró i no de plàstic. Hi ha molts de països que ho fan, i nosaltres entenem que la comunitat au-

tònoma ha de tenir algun sistema per regular això, encara que és difícil perquè no es potencien massa els envasos retornables. Evidentment, nosaltres donàrem suport a aquesta iniciativa i a penalitzar l'ús massiu i excessiu d'envasos no retornables, perquè evidentment és un problema.

GESTIÓ DE L'AIGUA

-Quant a la gestió de l'aigua, vostès han apostat per un ús racional, encara que gestionen la dessaladora de la badia de Palma. Què pensa del projecte del ja ex-ministre de Medi Ambient, de construir noves plantes dessaladores d'aigua de mar a les Balears?

-Ens sembla molt malament. Crec que el Ministeri de Medi Ambient ha donat prioritat a alguns aspectes absolutament electoralistes i partidistes, i diré els motius. En primer lloc, perquè les competències en temes d'aigües són exclusives de la comunitat autònoma, les competències són de la comunitat i no són del Govern espanyol. En segon lloc, el Ministeri no ha respectat la planificació i l'actuació hídrica que es tenia a les Illes Balears i, a més, fins i tot ha vulnerat els seus mateixos acords. Amb això, vull dir que el Pla hidrològic de les Illes Balears va ser aprovat pel Govern central sent encara Jaume Matas ministre de Medi Ambient, concretament l'any 2001, un pla que tenia un ampli consens de tot el Parlament i una anàlisi exhaustiva de l'estat de l'aigua. Resulta que a aquesta planificació, aprovada pel mateix Ministeri, pel mateix Govern central, no es parla d'aquestes dessaladores que ara ens vol dur el senyor Matas, no hi estan ni planificades. En aquest sentit, hi ha una total falta d'acceptació fins i tot segons les seves pròpies decisions. En tercer lloc, no hi ha cap aval tècnic, cap estudi tècnic seriós i rigorós, que digui que aquestes dessaladores s'han de dur aquí i els motius. A més, un altre aspecte és que tampoc no hi ha hagut cap demanda d'autorització per fer aquestes dessa-

"Els optimistes creim que sempre hi ha esperança de millorar el món, i que ho hem de fer des de la nostra vida quotidiana, a la nostra vida social, en la vida professional i també a les institucions".



ladores, per la qual cosa no s'ha comptat per a res amb la comunitat autònoma a l'hora de plantejar-les. Per tant, la conclusió, clarament, és que es tracta d'un assumpte electoralista per anar en contra de la política del Pacte i per generar problemes, perquè les dessaladores al principi varen ser motiu de certa crispació, i sembla que Matas està interessat a fer el contrari del que vol el Pacte. També s'ha de dir que aquestes dessaladores no són necessàries, perquè en aquests moments feim actuacions per poder solucionar alguns problemes d'abastament que hi podia haver a cada una de les illes. A Menorca es concreten en la reubicació de pous a la zona de Ciutadella, que és on hi havia una situació de certa dificultat. En el cas d'Eivissa es fa la interconnexió de les dues dessaladores. Tot tenint en compte que la de Sant Antoni produeix només un 30%, aquesta interconnexió permetrà que hi hagi una optimització de l'aigua produïda entre la dessaladora de Vila i la de Sant Antoni i a més possibilita poder donar aigua a Santa Eulària, així com poder infiltrar aigua a l'aquífer de Santa Eulària. En el cas de Mallorca, esperam que el senyor Matas faci sa Costera, que és una obra absolutament necessària per a abastament. A més, començam ara tot el procediment per dur endavant l'artèria transversal que connectarà Palma amb la zona nord, Alcúdia. Aquest

sistema d'aigua amb volta és una fórmula per poder respondre a les necessitats de proveïment i millorar de la qualitat de l'aigua, la qual cosa fa totalment innecessàries les dessaladores, que el que faran serà provocar problemes en els preus, que augmentaran perquè l'aigua dessalada és més cara. I problemes energètics afegits.

VISIÓ REALISTA

-Han perdut la innocència des que arribaren al poder?, han descobert una realitat diferent de la que veïen fa quatre anys?

-Els Verds, precisament, sempre hem estat molt realistes, el que passa és que som uns realistes optimistes. Els optimistes creim que sempre hi ha esperança de millorar el món, de millorar les coses i que ho hem de fer des de tots els caires

possibles. Ho hem de fer a la nostra vida quotidiana, a la nostra vida social, a la vida professional i també ho hem de fer a les institucions. Els Verds ja varen néixer a Europa amb una clara intenció de pensar que les institucions eren un lloc més on havien de ser presents, havien de ser a la política i havien de ser als llocs de decisió. En aquests moments, el fet que jo hagi estat a la Conselleria de Medi Ambient o que Els Verds hagin estat al Govern, és evident que ha estat un aprenentatge, no tan sols per haver de prendre decisions importants, sinó per haver de treballar la negociació i els acords. Els Verds varem entrar al Govern tot sabent on anàvem, i crec que hem demostrat coherència, que defensam el que creim i que ho argumentam de la manera més seriosa i responsable possible, a vegades ho hem de fer al carrer, però també a una institució i a un Govern. Jo crec que el pas d'Els Verds pel Govern es recordarà o quedarà palès, però ningú no podrà dir que no haguem fet una feina amb responsabilitat i, sobretot, sempre amb claredat. Tot això demostra que no som innocents i que no som ingenus, sinó que precisament el que som és realistes. Nosaltres volem un món distint i treballarem perquè ho sigui, de fet des de la Conselleria de Medi Ambient crec que hem aconseguit canviar la manera de fer algunes coses.

COALICIONS ELECTORALS

-Vostès aniran de la mà d'Esquerra Unida a les properes eleccions una altra vegada, encara que vostè no n'és molt partidària?

-Es reedita la coalició amb Esquerra Unida només a Mallorca. De fet, Els Verds d'Eivissa havien anat amb tot el Pacte i el 2003 aniran Els Verds tots sols. L'any 99 no hi havia Verds a Menorca, i de cara a les pròximes eleccions s'organitzen, i també van tots sols. L'únic lloc on hi ha una coalició preelectoral és a Mallorca, on anam amb Esquerra Unida. Jo he de dir que Els Verds de Mallorca no som els mateixos "verds" de les altres illes, ni som els mateixos que els del 1999. És a dir, la nostra situació política és diferent, i jo crec que millor, és evident. No només és millor, sinó que tenim una feina feta, una gestió feta, amb la qual hem demostrat que no només som capaços de ser a un govern i de gestionar sinó que a més som capaços de prendre decisions valentes, de dur endavant amb la màxima coherència les nostres propostes i al mateix temps poder estar dins un pacte. Crec que ens trobam en una situació diferent i millor que l'any 99.

-Així ho indiquen les enquestes, que els donen la major pujada electoral.

-Nosaltres no feim enquestes, però crec que l'alça d'Els Verds ha estat una tendència durant aquesta legislatura. Hem de creure relativament les enquestes. Jo no vull pensar que Els Verds, malgrat puguem sortir reforçats a les enquestes, això es tradueixi en el vot de maig de 2003, perquè no se sap, però estic convençuda que hi ha gent que ha vist que a les institucions hi ha un partit, en aquest cas Els Verds, que vol sobretot defensar el que diu al carrer. Hi ha gent que creu que nosaltres donam credibilitat a la política, perquè no feim grans discursos per tenir vots i després quan governam els oblidam. Nosaltres hem volgut demostrar que defensam allò que deim a la gent i per això, per aquesta coherència i per aquesta responsabilitat, estic segura que Els Verds som una força a l'alça. L'existència d'Els Verds el que dóna és una garantia que les polítiques de contenció del territori, socials, de participació i de democràcia es faran a la propera legislatura.

Entrevista a Josep Melià

El disseny d'una illa

Juanjo Sánchez

La seva joventut no li resta empenta, i molt menys il·lusió, a l'hora de gestionar un dels departaments més "calents" del Consell de Mallorca, el d'Ordenació del Territori. Encara que fa poc que va accedir al càrrec, Josep Melià coneix fil per randa tot el que està relacionat amb el territori a Mallorca, sobretot perquè li ha tocat tancar la realització del Pla territorial de Mallorca (PTM), un instrument jurídic que ha d'ordenar el creixement de l'illa durant la propera dècada. Amb tota probabilitat, el PTM no veurà la llum verda a la legislatura que finalitza per manca d'acord polític i s'haurà d'esperar, i potser fins i tot hagi de ser retocat, per poder ser aprovat. Així i tot, Josep Melià avisa que el temps passa aviat, i que més val aquest pla que no-res per poder afrontar el futur a Mallorca amb un creixement urbanístic i demogràfic racional i sostenible.

-Quina importància té el fet que no s'hagi aprovat el PTM a aquesta legislatura, abans de les eleccions locals?

-El que és important del Pla territorial de Mallorca és que fixi el futur territorial del nostre país, això és el que és important. Si es fa el mes de maig o el mes de juny és una cosa que, podem dir, té poca transcendència. El que és important és que es faci aquest disseny.

-Vol dir que serà igual que el PTM s'aprovi abans o després de les eleccions?

-A efectes pràctics sí, serà igual. A efectes polítics pot ser diferent, però a efectes pràctics de cara al que són tots els agents, operadors jurídics del món urbanístic i dels que no són del món urbanístic però que també gaudeixen i pateixen les conseqüències de les decisions territorials tindrà els mateixos efectes si es

fa abans de les eleccions o si es fa després de les eleccions.

FUTUR CREIXEMENT

-Exactament, què és el que regula el PTM?

-El Pla territorial regula el disseny territorial del que ha de ser Mallorca en el futur, sobretot en un horitzó temporal de deu anys. Per tant, regula moltíssimes matèries, regula el creixement, com ha

Josep Melià Ques és membre del Consell Polític d'Unió Mallorquina i conseller executiu d'Ordenació del Territori del Consell de Mallorca. Fadri, es va llicenciar en dret per la Universitat de les Illes Balears, on també va obtenir el postgrau en ordenació del territori i dret urbanístic. Professor de dret constitucional de la Universitat de les Illes Balears i misser especialista en dret administratiu, Melià ha estat assessor jurídic de diversos ajuntaments de Mallorca. El seu pensament ha quedat reflectit a la premsa com a articulista col·laborador setmanal del Diari de Balears i, esporàdicament, d'altres publicacions. És també coautor del llibre Els Països Catalans de la Generació Llibertat, i autor del llibre de recull d'articles Nacionalisme i Constitució. Una perspectiva balear. La seva trajectòria política comença l'any 1992 a les Joventuts Nacionalistes de les quals fou secretari general. Milita a Unió Mallorquina des de l'any 1993. Ha estat vicepresident i president de la Joventut Nacionalista de Mallorca-UM des de l'any 1996. Actualment, i des de l'any 1997, és responsable de la sectorial d'Ordenació del Territori d'Unió Mallorquina. L'any 2000 va ser el candidat a senador per UM a les eleccions generals.





la inseguretat jurídica i pensam que, precisament per això, és urgent l'aprovació del Pla territorial, per poder acabar amb la inseguretat jurídica, o amb la certa inseguretat jurídica, relativa inseguretat jurídica, que hi ha hagut aquests anys. Dit això, quan s'aixecaran les moratòries? Les moratòries, en principi, o s'aixecaran amb l'aprovació del Pla territorial o s'aixecaran quan finalitzi el seu termini de vigència. A algun d'aquests dos escenaris es produirà l'aixecament de les moratòries. En principi, el nostre plantejament és que s'aixequin amb l'aprovació inicial del PTM, i aquesta aprovació inicial s'hauria d'acompanyar d'una nova modificació de les normes territorials cautelars, en el sentit que aquesta modificació de les normes territorials cautelars només afectàs aquells àmbits on el PTM fa afeccions específiques

que i canvia les determinacions de la normativa urbanística vigent fins a aquell moment. A tots aquells altres àmbits on hi ha una afeció de moratòries, però el Pla territorial no fa un canvi de la regulació que hi havia, no té sentit mantenir la moratòria, ja que el Pla territorial no afectarà aquella zona.

APROVACIÓ DEL PTM

-De què depèn que el PTM es pugui aprovar encara en aquesta legislatura?

-Doncs és molt difícil saber-ho, això depèn de la voluntat política dels altres partits que han governat i han conformat majoria durant aquesta legislatura. Nosaltres, el que podem dir des del Departament d'Ordenació del Territori és que el nostre compromís era acabar la tasca d'elaboració i redacció del PTM. Nosaltres ja estam en condicions, des de fa uns mesos, de fer aquesta aprovació inicial, perquè tenim el document elaborat, redactat i preparat. I aquest document ja ha passat els tràmits jurídics, és a dir, el preceptiu informe de Costes que havia de passar. Per tant, per a nosaltres la feina

està feta i està acabada. Sempre es pot millorar, sempre es pot millorar, evidentment, però diguem que tenim la feina preparada i acabada. Per tant, ara depèn dels altres partits polítics, de si tenen voluntat d'arribar a un acord i d'intentar treure aquesta aprovació inicial del Pla territorial de Mallorca.

-Quant de temps més es pot estar sense que s'aprovi el Pla territorial?

-Es pot seguir molt de temps. Jo crec que a Mallorca hem après, o hauríem d'haver après, dues coses. La primera és que fer un instrument d'aquest tipus és molt complicat. La Llei d'ordenació territorial del 87 deia que en sis mesos es farien unes directrius d'ordenació territorial. Les Directrius es varen fer l'any 99, per tant vàrem estar més de dotze anys per poder fer-les. És molt complicat fer un instrument d'aquesta magnitud. Dit això, també hem après una altra cosa, que més val un pla dolent que el pla no existent. Més val tenir les directrius que tenim que no tenir directrius, i això també ho podríem dir per als plans generals. Més val tenir unes normes subsidiàries o uns plans generals que no tenir-ne, i això ens ho ha demostrat l'urbanisme. Per tant, més val tenir el Pla territorial, per molt millorable que sigui, que no tenir-ne. Aquest és un plantejament que s'hauria de fer molta de gent que critica amb molta facilitat el Pla territorial. Jo crec que mentre que siguin vigents les normes territorials cautelars, no hi ha una necessitat imperiosa que hi hagi el Pla territorial,

perquè les normes territorials cautelars ens cobreixen. Hem de pensar que les normes territorials cautelars acaben en un termini curt, de tan sols un parell de mesos, la segona norma territorial cautelar, que és la de plurifamiliars, decau. Per tant, si en aquest termini no s'ha aprovat el Pla territorial inicialment pot haver-hi dificultats, perquè les determinacions que faci el Pla poden quedar inviables per a la transformació de la realitat sobre la qual ha d'incidir.

-Quan s'aprovi el PTM, es desclassificarà sòl urbanitzable?

de créixer Mallorca en aquests deu anys, on ha de créixer, on no pot créixer i en quina quantitat ho ha de fer. Regula el patrimoni natural, quin grau de protecció han de menester les nostres àrees naturals, on s'ha de protegir més el territori, on no s'ha de protegir tant, quins usos són permesos concretament i determinantment en el sòl rústic. Regula les grans infraestructures, com s'han de comunicar els municipis, les propostes de transport públic i privat, carreteres, desdoblaments, autopistes, millora de traçats i xarxa ferroviària. A més, regula els equipaments, quins equipaments ha de menester Mallorca, fa propostes de reconversió territorial per millorar les zones degradades i esponjar-les. Regula un ventall de matèries molt ampli.

-Els promotors han denunciat inseguretats jurídica, per mor d'aquesta barreja de lleis i moratòries en la qual ens trobam. Quan s'aixecaran les normes cautelars?

-Bé, tot canvi de model territorial és normal que provoqui una certa inseguretats jurídica. A nosaltres ens preocupa molt

"Un dels motius que fa urgent l'aprovació del Pla territorial és poder acabar amb la inseguretats jurídica que hi ha hagut aquests anys".

Pla territorial, reducció del creixement a Mallorca

El Pla territorial de Mallorca (PTM) té com a objectiu distribuir en un horitzó de deu anys el creixement possible dels diversos municipis de l'illa, i ha de fer aquesta distribució amb subjecció a un límit màxim que és el 10% del sòl urbà i urbanitzable classificat com a tal en el moment en què es varen aprovar les Directrius d'ordenació territorial, l'any 1999.

Segons els darrers estudis de sòl vacant realitzats pel Govern, Mallorca mostra una capacitat d'allotjament de sòl vacant de 582.668 places. Atesa la quantitat de sòl vacant existent, i atès que la mitjana europea de sòl urbà i urbanitzable respecte del conjunt del territori és del 3%, percentatge clarament superat a Mallorca on gairebé és el doble, Josep Melià apunta la necessitat de "posar fre" a un creixement urbanístic que produeix un "consum insostenible" dels recursos ambientals. Per això, el PTM proposa reduir el futur creixement possible de les DOT que va aprovar la legislatura passada el Govern, presidit aleshores per Jaume Matas.

En primer terme, el PTM proposa reduir el percentatge de creixement, per passar del màxim del 10% previst a les DOT al 7%. Això suposa un creixement possible de 1.325,09 hectàrees (13.250.900 metres quadrats) i una reducció respecte del límit de les DOT de 567,91 hectàrees (5.679.100 metres quadrats).

En segon lloc, el PTM proposa mantenir els criteris de repartiment establerts al model territorial, és a dir, un tram d'un 30% per a operacions de reconversió, un tram d'un 30% com a conseqüència de l'interès territorial del municipi, un tram d'un 20% proporcional al sòl ocupat i un 20% de tram per a les necessitats de desenvolupament demogràfic. Això significa que 397,53 hectàrees (3.975.300 metres quadrats) estan destinades a ope-

racions de reconversió, una superfície que, per tant, no està destinada a nou creixement de població sinó a esponjament i millora o rehabilitació d'àrees urbanes.

En tercer terme, el Pla territorial considera que els nuclis costaners delimitats en el Pla d'ordenació de l'oferta turística i que el PTM torna a delimitar de manera més precisa, no poden acollir nou creixement. Només poden classificar noves àrees destinades a reconversió territorial. Per tant, a les zones costaneres no es produiran nous creixements i els municipis no hi podran situar tot o part del creixement que li assigna el Pla territorial.

Finalment, el PTM considera que cap nucli de població no ha de tenir un creixement superior al 15% de la superfície classificada com a sòl urbà o urbanitzable, ja que si així fos es produiria, segons Melià, una "transformació inassumible" dels nuclis tradicionals. L'aplicació d'aquesta regla suposa una reducció de 215,93 hectàrees (2.159.300 metres quadrats), amb la qual cosa queda el nou creixement possible fixat pel Pla territorial en 711,63 hectàrees (7.116.300 metres quadrats). D'aquestes 711,63 hectàrees, 146,43 corresponen a sistemes generals, i resten per a creixement pur 565,20 hectàrees (5.652.000 metres quadrats).

En definitiva, segons el responsable d'Ordenació del Territori del Consell de Mallorca, el PTM fa una proposta de creixement per als propers deu anys que significa repartir el 37,5% del creixement possible de les DOT si es compta com a base les 711,63 hectàrees, o un creixement del 29,86% si es parteix de la base de les 565,20 hectàrees. Així, el creixement previst pel Pla territorial seria d'un 3,76% en el primer cas i d'un 2,99% en el segon cas, percentatges "molt inferiors" al 10% inicialment posat com a màxim per les DOT.

-Sí, si en principi trobam sectors en què no hi hagi drets indemnitzadors i que no estiguin executats ni construïts, es plantejarà la possibilitat de desclassificació, sí.

DESACORDS

-Aquest desacord pel PTM s'uneix al ja existent també per mor de la Llei de quotes.

-No, el problema és que nosaltres, Unió Mallorquina, ha explicat i tornarem a explicar que la Llei de quotes no té sentit sense el Pla territorial. I per què no té sentit la llei sense el PTM?, perquè la Llei de quotes significa una periodicitat de l'atorgament de llicències d'obres. Per poder donar llicències d'obres amb periodicitat hi ha d'haver llicències d'obres. Mentre que hi hagi les normes territorials cautelars, és a dir, les dues moratòries, no hi ha llicències d'obres, per tant, on s'han d'establir els períodes? La Llei de quotes tindrà sentit quan no hi hagi les moratòries. Explicat això, nosaltres des d'Unió Mallorquina mai no hem dit que estiguéssim en contra de la Llei de

quotes, el que hem dit és que la Llei s'hauria de modificar amb les esmenes parcials que hem presentat, i el que hem dit és que la Llei de quotes s'ha de veure acompanyada, per lògica, de l'aprovació del Pla territorial. Si els altres partits pretenen que aprovem una llei de quotes inútil i ells no volen donar suport al Pla territorial, Unió Mallorquina es troba en un punt que diu, arribem a un pacte general, que és el que és lògic. Ens posam d'acord amb la Llei de quotes amb les esmenes que nosaltres hem presentat, que estam disposats a negociar sense cap problema. Nosaltres, que estam disposats a arribar un acord amb la Llei de quotes, el que demanam és que vosaltres també negociu i estigieu disposats a arribar a un acord amb el Pla territorial. Entre tant, el que ens hem trobat fins ara és que mentre que ells ens demanaven una actitud positiva, que hem tengut amb la Llei de quotes, hi ha altres partits que no tenen una actitud positiva, ni dialogant ni constructiva respecte de l'aprovació del Pla territorial.

-Com encaixaria la projectada Llei de biodiversitat amb el PTM?

-És una llei d'un àmbit material diferent, de medi ambient. Nosaltres som a l'àmbit de l'ordenació del territori i l'urbanisme si vol, però no ens trobam a l'àmbit del medi ambient. Medi ambient és un altre àmbit i té les seves normatives reguladores. Jo no vull ni entrar ni sortir sobre la Llei de biodiversitat, perquè fa la seva via. El nostre partit té la seva opinió, però clar, no em pertoca a mi parlar de la Llei de biodiversitat perquè no som el portaveu parlamentari, em pertoca parlar dels temes territorials, no dels temes mediambientals.

ÀREA METROPOLITANA

-Com es contempla al PTM la situació de l'àrea metropolitana formada pels municipis de Calvià, Palma, Marratxí i Lluçmajor?

-Nosaltres el que feim és intentar qualque operació de cirurgia urbanística en el sentit d'alguna desclassificació, alguna reducció de densitats per descol·lapsar aquesta zona tan saturada. Bé, després també feim propostes quant a infraestructures, de millora de les comunicacions,

propostes com és el polèmic segon cinturó, que té com a objectiu precisament unir l'àrea metropolitana i les grans infraestructures que hi ha al seu voltant. Però feim també altres propostes, com la del soterrament de les vies del tren d'Inca des de la plaça d'Espanya fins a la via de cintura i la creació d'un vial de transport públic que faria que els autobusos que vénen des de la part forana cap a Palma entrassin d'una manera molt més ràpida i eficaç dins la ciutat. Feim la proposta també del soterrament de la façana marítima, de la via que arriba des del Passeig Marítim fins davant l'edifici de GESA, també això suposarà per a la ciutat de Palma guanyar la mar, viure més la mar i una millora evident també de l'accés a la ciutat. Sí que ho tenim en compte tot això, i molt present.

-El segon cinturó, per exemple, no gaudeix de la benedicció de la totalitat dels grups del Pacte. Creu que tard o d'hora, per la importància o la necessitat del projecte, s'haurà de fer?

-Es farà. Jo crec que la realitat és molt caparruda, que diuen, i acabarà per imposar-se pel seu propi pes, perquè és absolutament necessària aquesta infraestructura. Si tenim en compte les àrees de transició que marca i dibuixa el PTM, el segon cinturó en cap cas no significa una manera implícita d'amagar un creixement urbanístic, no. El que diu el PTM és que es faci el segon cinturó, però com a infraestructura, no com una manera de acaramullar més el creixement de Palma. L'acusació fàcil és dir que Palma creixerà des de via de cintura cap al segon cinturó, que tot això passarà a ser ciutat. Doncs, això és fals amb l'actual regulació de les àrees de transició i del creixement que fa l'esborrany del Pla territorial.

HABITATGE

-Promotors i constructors insisteixen que un dels motius pel quals el preu de l'habitatge a Balears és pels níguls és la manca de sòl per poder construir, hi està d'acord?



-No, no estic d'acord amb aquesta idea. En primer lloc, no estic d'acord que hi hagi una relació entre més sòl i preu d'habitatge més barat, i en segon terme tampoc no estic d'acord que no hi hagi sòl, perquè segons l'estudi de sòl vacant, Mallorca té una capacitat de realització de 582.000 places. 582.000 places és quasi el doble de la població actual de Mallorca, si d'això se'n diu tenir poc sòl, a mi m'agradaria saber què és tenir molt de sòl! Si a això afegim el petit creixement del 3% que dona el Pla territorial, la veritat és que hi ha sòl més que suficient. Però bé, el que crec que és fals és la correlació que a més sòl preus més barats dels habitatges, perquè l'experiència històrica ha demostrat que a Mallorca durant molts d'anys hi ha hagut molt de sòl urbanitzable i els preus només han pujat. De fet, el creixement i l'encariment dels habitatges no és una cosa exclusiva de Mallorca o de les Illes Balears perquè es faci una política més proteccionista o més sensible a l'entorn, no, perquè a la Península es comprova que l'habitatge s'ha encarit tant o més que a les Illes Balears. Què pensam de l'excés del preu de l'habitatge?, crec que s'han d'enfocar les solucions des d'altres punts de vista. Jo crec que, per exemple, hi ha un clar fracàs del món de l'arrendament, un clar fracàs perquè no fun-

"En primer lloc no estic d'acord que hi hagi una relació entre més sòl i preu d'habitatge més barat, i en segon terme no estic d'acord que no hi hagi sòl per construir a Mallorca".

ciona processalment el desnonament, i crec que si funcionàs el desnonament hi hauria més propietaris que traurien els seus habitatges a lloguer. A Mallorca hi ha, segons els estudis que conec, més de 50.000 habitatges buits. Això vol dir que si posam tres persones per cada habitatge, que és la mitjana que se sol fer, més de 150.000 persones podrien trobar un habitatge, perquè actualment existeixen aquests habitatges i són buits, el que passa és que no surten al mercat. A més, hi hauria

d'haver incentius fiscals o mesures fiscals que podrien ajudar que aquests habitatges buits sortissin al mercat, ja sigui en compra venda o sigui en règim de lloguer. Per tant, jo crec que en aquests habitatges buits és on cal fer una actuació decidida, tot i saber, perquè l'experiència ens ho ensenya, que l'habitatge s'ha encarit molt, tant a les Illes Balears com a la Península, i que les polítiques de subvenció, d'ajudes, també poden ser una eina que cada vegada més l'Administració haurà de posar sobre la taula perquè la gent pugui accedir a un habitatge.

SOCIS DE GOVERN

-Les evidents diferències en matèria territorial entre els distints partits que formen part del Govern, poden posar en perill la reedició del Pacte de Progrés?

-Com poder, pot incidir tot, però no necessàriament han d'incidir. Evidentment, tot té una influència, però no crec que sigui una influència determinant. És normal que entre dos, tres, cinc partits hi hagi diferències, que també es produeixen dins un mateix partit, per la qual cosa és lògic que hi hagi aquestes discrepàncies. Per a nosaltres, tot això és lògic i no ha de significar un entrebanc en la reedició del Pacte de Progrés. Dit això, el que nosaltres trobam a faltar del PSM és una voluntat real d'aprovació d'aquest Pla territorial. Nosaltres amb el PSM hem tengut moltes de reunions, moltes de reunions vol dir més de cinc reunions, per parlar amb mi personalment, per parlar d'aquest Pla territorial. Hem introduït

variacions i modificacions al PTM per intentar trobar un punt d'acord amb el PSM, i perquè les propostes que nosaltres posam en marxa siguin del gust de tothom, perquè puguin satisfer la sensibilitat de tothom que forma part del Pacte, i davant aquesta actitud palpable que hem mantengut, nosaltres només hem trobat el rebuig del PSM i no hem trobat mai la seva complicitat. Això és el que hem trobat a faltar. No hem vist a la pràctica que el PSM tengués voluntat d'aprovar el Pla territorial.

UM DECISIVA

-Potser sigui més a prop de les seves tesis el Partit Popular que no el PSM?

-No, en absolut no és més a prop. Miri, si nosaltres som tan dolents en ordenació territorial, no sé com el PSM ha pogut governar vuit anys amb nosaltres. Aquesta és la primera pregunta que els faria. Però bé, és igual, la història demostra qui ha estat que ha votat les lleis del territori. La història demostra que va ser Unió Mallorquina qui va votar, i va sortir del pacte que tenia aleshores amb el PP, qui va votar la declaració i protecció d'es Trenc i d'es Salobrar. Per tant, qui va fer la passa decidida va ser Unió Mallorquina, qui realment al Parlament amb els seus vots ha fet protecció del territori a les Illes Balears ha estat Unió Mallorquina. El que passa és que el PSM sempre pretén ser més que UM, i és legítim que ho pretengui ser, però no perdem de vista l'experiència i les lliçons que ens donen aquests anys d'autonomia, perquè aquests anys ens ensenyen i ens mostren que ha estat Unió Mallorquina qui, amb els seus vots, ha fet les passes més decidides quant a protecció del territori. Per tant, no ens hem quedat enrere ni tenim un model molt diferent del PSM. El que passa és que uns volen passar-se d'ecologistes i deixar els altres d'especuladors.

-Pensa que UM continuarà set decisiva en la protecció del territori a les Illes?

-Això depèn dels ciutadans. Els ciutadans amb el seu vot diran qui és decisiu i qui no és decisiu, i si ets decisiu ho seràs en política territorial i si no ets decisiu no ho seràs, això és així de simple. És evident que la política territorial és un dels grans eixos de l'acció pública a les Illes

Balears, per tant qui és decisiu electoralment, aritmèticament al Parlament, és decisiu en política territorial perquè és una de les qüestions cabdals que es discutiran i es parlaran a la propera legislatura.

ECOTAXA

-Encara que UM no era defensora de l'ecotaxa, després de la seva posada en pràctica, què li sembla el resultat que s'ha obtingut i la destinació que s'ha fet de la recaptació?

-El nostre partit considera que l'ecotaxa és un mal necessari, transitòriament, a causa de l'injust tractament financer que dona l'Estat a les Illes Balears. El problema a les Illes Balears no és que no es generin recursos per tenir polítiques com les que es fan, i que ens agraden, amb l'ecotaxa. El problema de les Illes Balears és que aquests recursos se'n van a Madrid i no tornen a les Illes. Per tant, el que diu Unió Mallorquina és que si els nostres impostos quedassin aquí, no hauríem de menester l'ecotaxa, però això no és així pel sistema que han posat en pràctica i que han defensat el PP i el PSOE, o el PSOE i el PP, perquè ells han governat a l'Estat i són ells els que han discriminat financerament les Balears. Així, no ens queda més remei que posar en pràctica instruments alternatius per poder fer polítiques com les que es fan amb l'ecotaxa. Per tant, nosaltres consideram que si arribàssim a l'ideal que seria poder recaptar els nostres tributs, els tributs de les Illes Balears, i que la majoria dels nostres tributs quedassin a les Illes, aleshores no hauríem de menester l'ecotaxa. El que sí que hem de menester, considerem personalment, són polítiques com les que es plantegen amb l'ecotaxa, una altra cosa és la manera d'obtenir aquests fons. De moment, hem d'explotar aquesta via perquè no en tenim cap altra.

PARCS NATURALS

-Quina opinió li mereix la política del Govern envers la creació de nous parcs naturals a les Illes?

-Jo pens que els parcs, com tota decisió pública, s'han de fer amb el consens de la majoria social. Pens que el que ha fallat en el tema dels parcs és que no s'ha cercat o no s'ha estat prou hàbil per tro-

bar i aconseguir que la majoria de la població afectada veiés positivament aquesta declaració del Parc Natural de Llevant. L'estratègia que es du en la qüestió dels parcs naturals és equivocada, encara que és cert que hi ha gent que es dedica a contaminar, tergiversar i dir mentides sobre què implica un Parc Natural. En aquest sentit, li hem de dir a la Conselleria de Medi Ambient que ha tenguut moltes més dificultats del que és normal, perquè hi ha hagut uns certs personatges que han contaminat l'ambient. Però dit això, també s'ha de recordar que la Conselleria s'ha de guanyar el suport, i si no s'ha guanyat el suport és molt mal d'entendre que es prenguin decisions en contra del que sembla una opinió majoritària: el fet que no volen Parc Natural. Jo crec que la política la fan els ciutadans i els polítics són el resultat de la voluntat ciutadana, i si la voluntat ciutadana és diferent de les decisions que pren l'Administració, malament anam. Jo crec que ens falla, sobretot, l'estratègia. L'estratègia de declaració de Parc Natural ha estat equivocada. Com a estratègia, no em sembla malament que comencem a donar exemple des de l'Administració. Si un Parc Natural és tan bo, per què no començam a fer-ne a les finques públiques i amb els propietaris privats que vulguin adherir-s'hi?, comencem per donar exemple, demostrem que els parcs naturals són positius i aleshores tothom voldrà apuntar-s'hi. Però, el que passa ara és que ningú no s'hi vol apuntar. I ens hauríem de demanar per què. A la Serra passa el mateix. La propietat privada fa manifestacions, no vol el Parc, i és un problema que la gent afectada no vulgui Parc. Jo, personalment, pens que seria bo que la serra de Tramuntana fos Parc Natural, el que no crec que sigui acceptable és que es declari la Serra Parc en contra de la població de la zona, no em sembla un plantejament acceptable. Jo crec que s'ha de declarar Parc si la majoria social de la serra de Tramuntana el vol, però si no el vol ni la majoria ni la propietat, hem d'escoltar, hem d'obrir diàlegs, obrir consensos per intentar arribar a acords, però el que no hem de fer és la imposició de la figura, perquè ningú no té la veritat absoluta i si algú té la veritat és la ciutadania, no els polítics.

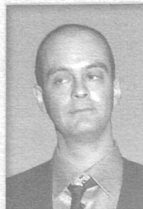
"El nostre partit considera que l'ecotaxa és un mal necessari, transitòriament, a causa de l'injust tractament financer que dona l'Estat a les Illes Balears".

Mateu Alemany



President del RCD Mallorca
Llic. en Dret per la UIB (1987-88)

Sebastià Alzamora



Escriptor
Llic. en Filologia Catalana per la UIB (1994-95)

Francesc Antich



President de les Illes Balears
Llic. en Dret per la UIB (1979-80)

Joana Barceló



Presidenta del Consell Insular de Menorca
Llic. en Geografia per la UIB (1981-82)

Pere Cañellas



Pres. de la Federació Hotelera de Mallorca
Llic. en Dret per la UIB (1978-79)

Joan Antoni Carbonell



Notari
Llic. en Dret per la UIB (1980-81)

Josep Francesc Conrado



Subd. gen. i delegat gen. a les IB de la Caixa
Doctor en Dret per la UIB (1987-88)

Rosa Estaràs



Diputada per les Illes Balears al Congrés
Llic. en Dret per la UIB (1988-89)

Persones amb grans facultats



Des de 1977, més de 17.000 homes i dones s'han graduat a la UIB. Molts d'ells ocupen ara càrrecs de responsabilitat en empreses i institucions. I és que a la UIB no sols preparam el futur de la nostra comunitat, sinó que també hem contribuït a configurar el seu present.

Joana Galmés



Responsable de campanyes del GOB
Llic. en Biologia per la UIB (1999-2000)

Victòria Homar



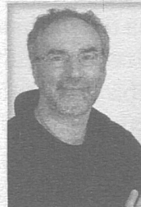
Responsable de regulació de GESA
Dra. en Física per la UIB (1996)

José Francisco Ibáñez



Dir. d'Empreses de les IB de la CAM
Esp. en Interpretació Ambiental i del Patrimoni (2002)

Miquel Àngel March



Portaveu del GOB
Llic. en Geografia per la UIB (1980-81)

Jeroni Mas



Secr. gen. adjunt del Consell de Mallorca
Llic. en Dret per la UIB (1976-77)

Catalina Munar



Interventora i secr. de l'Administració local
Llic. en Dret per la UIB (1986-87)

Miquel Payeras



Periodista
Llic. en Història (1986-87)

Jaume Xavier Rosselló



President de PIMEM
Llic. en Dret per la UIB (1988-89)

Josefina Santiago



Dir. gerent de l'IBAS
Llic. en Psicologia (1986-87)

Josep M. Sarriegui



Periodista
Dr. en Filosofia per la UIB (1991-92)

Elena Zamora



Empresària
Llic. en Pedagogia per la UIB (1998-99)



Universitat de les
Illes Balears

La ciutadania com a motor cultural

Magdalena Cortés

La cultura no és una prioritat en el debat polític. Se'n parla poc i és molt fàcil emprar-la amb finalitats electorals. A les inauguracions o les a festes és fàcil trobar el polític de torn, que aprofita per tenir un contacte directe amb la ciutadania. Benvinguts siguin els polítics a les inauguracions si darrere de la seva presència hi ha una feina seriosa de promoció de la cultura. En opinió dels candidats del PSIB-PSOE i del PSM, això no ha estat així per a Palma en els darrers dotze anys de govern del Partit Popular. Els dos coincideixen a assenyalar que Palma ha quedat enrere amb relació a la part forana. La programació cultural a municipis com Calvià o Manacor supera en ocasions la de Palma, quan se suposa que la capital hauria de ser capdavantera en aquest aspecte. Per sortir d'aquesta situació, Antoni Roig proposa un pla estratègic del sector cultural, a més d'equilibrar les dotacions culturals per a tota la ciutat i potenciar els espais polivalents en el lloc dels actuals centres culturals. Per al candidat del PSIB-PSOE, a Palma hi ha espais a bastament, el que manca són continguts, per això s'ha d'afavorir la iniciativa cultural. Des del PSM, Pere Muñoz és més concret en les seves propostes, segurament per tot el coneixement que li ha aportat el seu càrrec com a director general de Cultura del Govern balear. Muñoz proposa elaborar un pla d'infraestructures i un pla de foment de la creació. En la seva opinió, el que fa falta és fomentar la creació i una planificació de la política cultural a llarg termini, això vol dir definir l'ús que es vol donar a les infraestructures existents, tot seguint un criteri coherent. A l'hora de posar en pràctica aquestes propostes, els dos candidats parlen de la necessitat de consens amb la ciutadania. Tant un com l'altre es comprometen a potenciar la participació dels ciutadans en la gestió de la ciutat. Malgrat aquest punt de coincidència, els dos entenen aquesta participació articulada de diferent manera. Mentre que Antoni Roig tot d'una fa referència a l'elaboració d'un pressupost participatiu per a la ciutat a l'any 2004, Pere Muñoz se centra, sobretot, a detallar de quina manera es farà efectiva aquesta participació, abans d'entrar a concretar quines coses decidirà la ciutadania.

Palma com a ciutat mediterrània és una altra de les reivindicacions dels dos candidats. Que Palma és una ciutat rànica ho diu Antoni Roig, i que ha tornat una ciutat decadent i inhabitable ho diu Pere Muñoz. Des

Un model audiovisual propi

Segons Pere Muñoz, un país no pot ser-ho si no té tres elements: l'educació, els mitjans de comunicació i la seguretat. Des del PSM fa temps que es defensa un model audiovisual propi de les Illes Balears, amb una televisió i una ràdio públiques. Pel que fa a Palma, Muñoz defensa la necessitat d'una ràdio municipal per donar cohesió al territori. Antoni Roig, en canvi, no és partidari d'una televisió pública que tenguin un efecte homogeneïtzador i considera que "com més canals tenguin el consumidor, millor". En aquest sentit, Roig explica que les administracions han de pensar en clau digital i ajudar les empreses perquè ho facin. Deixa ben clar que li interessa més "ajudar les productores a fer productes innovadors que no cobrir 24 hores de programació". Des del punt de vista local, la creació d'una televisió pública per a Palma no figura a l'agenda del PSIB-PSOE, ara bé, Antoni Roig especifica que "parlarem de Palma. Hi ha d'altres realitats municipals que s'haurien de veure des d'altres perspectives". És el cas de Calvià, que sí que ha creat la seva televisió pública que té com un dels seus objectius cohesionar la població del municipi. Els mitjans de comunicació públics es justifiquen sobretot per motius com donar un servei públic o per defensar una cultura i una identitat. Però, en els temps que corren, que un mitjà sigui finançat amb doblers públics no implica tot això. Seria millor parlar sobretot de continguts de servei públic, i deixar de banda si els doblers vénen del sector públic o del privat. Aquesta hauria de ser la prioritat. I es perdran molts de doblers i paraules si la vocació de servei públic no és l'eix de la televisió que es vulgui crear per a les Balears.

del PSIB-PSOE es vol potenciar el paper de Ciutat com a intermediària entre les cultures nord-africanes i europees; des del PSM es pretén tornar a revitalitzar els carrers i els barris.

Sigui com sigui, la cultura no és el punt fort ni a la campanya per la batlia del PSIB-PSOE ni a la del PSM. Les prioritats d'Antoni Roig passen, primer de tot, per garantir el dret a l'habitatge a tots els ciutadans de Palma i per aconseguir la gratuïtat dels llibres de text a l'educació primària. La participació ciutadana, la neteja i la seguretat són alguns dels temes que Pere Muñoz planteja com a prioritaris. Qui sap. Potser sigui preferible que la cultura estigui sempre en un segon pla de l'escena política i que la iniciativa cultural estigui, primer de tot, en mans dels ciutadans. Això sí, sempre i quan les administracions contribueixin i garanteixin l'existència d'espais de llibertat que permetin el desenvolupament d'una cultura viva.

Entrevista Antoni Roig. Candidat del PSIB-PSOE a la batlia de Palma

"Tornar a situar Palma al mapa"

Magdalena Cortés



creació i el consum de productes culturals. Ha desaparegut el festival de teatre, el de jazz, les exposicions de cultura importants que es feien... i quasi s'ha anat a una cultura de cobrir l'expedient. També hi ha problemes amb la Fundació Miró, l'exposició de Lladró al Solleric,... crec que ha faltat ambició i sobretot crec que hi ha hagut una inèrcia que s'ha continuat.

-Quina creu que és la principal dificultat per dur a terme una política cultural amb una planificació a llarg termini?

-Jo crec que s'ha de canviar l'actual mediocritat per una ambició i, mitjançant assaig-error, s'han de posar en marxa iniciatives. La cultura ha de ser transgressora i d'avantguarda, hi hau-

vidència, va encarregar la cultura al president de l'empresa funerària municipal. Jo crec que el subconscient demostrava la voluntat d'enterrar la cultura. Hi va haver una reducció dràstica de pressupost i, sobretot, d'ambició. Què hem de fer a partir d'ara? Hem de fer un pla estratègic del sector cultural que torni a situar Palma al mapa. Hi ha ciutats com Logroño, governades pel Partit Popular, que el mes de gener són notícia amb "Actual", un festival de darreres tendències que funciona molt bé i que té un pressupost inferior al de les festes de Sant Sebastià. El problema de l'actual ajuntament és que, simplement, això de la cultura per a ells és un tràmit, un negociat que hi ha, i amb el qual s'ha de fer alguna cosa per justificar-lo. De fet, el centre cultural de Palma s'ha instal·lat a Calvià. En els darrers temps ha duit més iniciatives culturals Calvià que Palma, quan és un municipi deu vegades més petit. També hi ha més vida cultural a Manacor, quan Palma com a capital hauria de ser el motor. Aquí la programació del Teatre Municipal està regida per un *horror vacui*, i del que es tracta és d'omplir agenda sense cap preocupació per la qualitat i sense cap suport als grups. Ne-

-Volia començar per fer balanç d'aquests darrers dotze anys del Partit Popular a Palma. De fet, encara hi ha gent que recorda el temps de Ramon Aguiló pel que fa als temes culturals. Hem tornat enrere?

-Jo crec que hem tornat enrere i, a més, ens hem banalitzat i hem perdut el que té de transgressió la cultura. Ara, quan venia amb el cotxe, sentia a Gurruchaga que cantava "Imagine" a la Porta del Sol de Madrid. Crec que el món cultural reacciona, ho va fer amb l'Arruixada i ho fa ara contra la guerra, el que passa és que l'ajuntament com a institució dona encefalograma pla, i a partir d'aquí és més difícil la

ra coses que tendran gran consum cultural i d'altres menys, però això tampoc no em preocupa, el que necessitam és una ciutat viva en tots els aspectes i també culturalment.

-Els temes culturals són dels primers que reben quan es retallen els pressuposts. És el que va passar quan Joan Fageda va arribar a l'ajuntament. Quina és la vostra proposta?

-Això és el que fa la dreta generalment. I, a més, el senyor Fageda va tenir una gran clari-

Antoni Roig va néixer a Palma l'any 1965. És llicenciat en ciències de l'educació per la Universitat de les Illes Balears. L'any 1983 es va afiliar al PSOE. Del 85 al 89 va ser membre del Comitè Federal de les Joventuts Socialistes, on ocupà el càrrec de secretari del 87 al 89. Ha estat regidor d'Educació a l'Ajuntament de Palma del 1988 al 1991. Els dos anys següents va ser coordinador de l'Oficina del Grup Municipal Socialista, i del 93 al 99 va ser portaveu del grup municipal del PSOE. Des de l'any 1994 és secretari general dels socialistes de Palma. A les eleccions primàries del seu partit de l'any 1998 va ser triat com a candidat a la batlia de Palma. L'any 2002 ha estat reelegit per ocupar el primer lloc de la llista del PSOE a la batlia de Palma.

cessitam també que aquests grups puguin sortir, puguin veure les coses que es fan fora, que puguin anar a festivals de teatre o de música. Jo crec que al Partit Popular, en general, les coses només li interessin fins al moment de fer la roda de premsa, després la resta és igual.

La nostra proposta és, com a mínim, tornar a situar la cultura al nivell de l'any 1991, i serà molta de feina perquè la veritat és que s'han perdut dotze anys.

Per això proposam, primer, un pla estratègic del sector cultural i, segon, destinar recursos, perquè creim que les ciutats que avancen són les que aposten per la cultura. I a partir d'aquí, d'una explosió cultural, a Palma també es viurà millor.

AFAVORIR LA INICIATIVA: ELS ESPAIS POLIVALENTS

-A Palma tenim un problema d'iniciatives culturals i un altre d'espais per desenvolupar-les. Quin dels dos temes prioritzarà?

-Espais, jo crec que n'hi ha, el problema en el cas dels centres culturals és que són de lloguer i estan mal dissenyats, però contenidors culturals en tenim, encara que sempre en podem tenir més. El que estaria molt bé seria equilibrar les dotacions culturals per a tota la ciutat, hauríem d'afavorir llocs com s'Escorxador, les cases de Son Ametller del Vivero, de fet, també tenim cases de possessió engolides per noves construccions que podrien ser espais de trobada. La ciutat estarà equilibrada quan a deu minuts de ca nostra a peu tinguem un equipament cultural, i un equipament cultural de referència. Nosaltres volem anar més enllà dels museus, això vol dir potenciar espais polivalents que siguin referència de la creació, però que siguin també espais de trobada per al consum cultural, petits teatres, i sobretot fomentar les noves tecnologies: vídeo, informàtica, Internet, com a elements de creació. Hi ha coses, com per exemple espais per a grups de música, perquè puguin assajar sense problemes que la iniciativa privada pal·liarà una mica amb una proposta que hi ha al polígon. L'ajuntament no ha de dur la iniciativa cultural, perquè cauríem en un dirigisme, però sí que ha d'afavorir les iniciatives culturals.

-A part dels centres culturals, també tenim altres espais desaproveïats com la

Fundació Miró, el Teatre Principal, el Casal Sollerí...

-Fa falta un pla de gestió de tots aquests equipaments, per això seria necessari un gran consorci cultural que integri des del castell de Bellver fins a les galeries d'art que vulguin entrar dins del circuit, tot passant per la Llonja, el Teatre Principal, el Municipal, el Teatre del Mar, el de l'Assistència Palmesana, el Teatre Sans. Per tant, tenim contenidors culturals, el que fa falta són continguts i per això s'ha d'afavorir la iniciativa. Com? Amb mitjans, amb espais, afavorir trobades d'escriptors, de pintors, apostar també per la joventut... als instituts, a la universitat, hi ha gent amb ganes, a les zones de copes de marxa també hi ha voluntat de fer coses... Quan un promotor privat el mes d'agost munta un *gospel* a l'Auditori, la sala és plena, això vol dir que és possible, però necessitam afavorir el consum cultural. També hem de començar des de les escoles, l'Escola Municipal de Teatre està absolutament desaproveïada i també ha de servir per formar espectadors.

Enguany es compleixen els vint anys de Peor Imposible, aquest grup va ser resultat d'una explosió cultural que va tenir lloc quan a Madrid hi havia *la movida*, i això es pot recuperar i ho pot recuperar l'esquerra. Al final "Peor" va ser una premonició, jo crec que la ciutat hauria de tirar la casa per la finestra i recordar que Palma va ser una ciutat viva i que ho pot tornar a ser perquè la gent hi és.

PALMA COM A PONT ENTRE CULTURES

-Quina és la vostra proposta en matèria cultural, ha parlat abans d'un pla estratègic del sector cultural? Pensa que manquen ajudes als artistes locals?

-Els premis Ciutat de Palma s'han de replantejar, el que hauria de fer l'Administració és adoptar un creador i, durant un any, becar-lo perquè pugui continuar amb la seva obra. Tampoc en això no hem de ser provincians, hem de voler que creadors de fora vinguin aquí a crear, perquè tenim l'atractiu mediterrani. Hauríem de plantejar les polítiques culturals des d'una identitat mediterrània.

En aquests moments vivim una situació molt interessant, quan el món de la cultura es manifesta contra la guerra s'implica

amb els problemes de la societat i, al mateix temps, recupera el romanticisme de la creació, és a dir, la cultura no té per què ser un producte mercantil. De vegades tens la sensació que, per a algunes polítiques, la cultura es redueix a discutir el preu del llibre, a discutir quantes pel·lícules de cinema europeu s'han de passar a una sala comercial... quan jo crec que la creació ha d'estar al marge de totes aquestes coses.

Quan parl d'un pla estratègic del sector cultural, parl també d'economia, perquè si hi ha consumidors de cultura, si entren doblers privats dins la cultura, els creadors podran fer més coses. Jo quan veig que, per exemple, *Full Monty*, que va ser una pel·lícula de gran èxit, sortí d'un taller de vídeo municipal d'una ciutat que és Chefield que, com Palma, va fer una Universiada, veig la diferència entre ajuntaments que aposten per la cultura i ajuntaments que aposten per la mediocritat.

-En quins temes podria ser Palma un referent cultural?

-Per què no reclamar una indústria audiovisual a Palma, a Mallorca? El cinema és bo de transportar i aquí tenim moltes hores de sol i un clima que afavoreix aquestes situacions. A més tenim un enclavament privilegiat a la Mediterrània i, sobretot, després de l'Onze de Setembre, si féssim el contrari del que fan els Estats Units i apostàssim pel diàleg i per la comunicació podríem ser un espai de trobada. Aquí hem estat musulmans durant segles i podem ser pont entre la vella Europa i el nord d'Àfrica. Això, per a la creació, per a la cultura i per a la comunicació entre els pobles és brutal, i fins i tot també per a l'economia.

Crec que fa dos anys hi va haver a Palma una exposició d'artistes del Marroc i record que la seva creació ens recordava gent d'aquí, per què no afavorir aquesta combinació? Està molt bé quan parlem de cultura anar sempre per amunt al mapa, però també podem anar per avall i amb això jo crec que Palma, i Mallorca i les Balears podem ser líders.

Diuen que Miró és una bona tarja de presentació, i ho és a París, a Tokyo i a Nova York. Per què no anar amb Miró a comu-

"Proposam, primer, un pla estratègic del sector cultural i, segon, destinar recursos, perquè creim que les ciutats que avancen són les que aposten per la cultura".

nicar a aquests pobles tan propers? Per què no utilitzar Miró per obrir portes? Jo crec que Joan Miró estaria encantat d'aquesta situació. En canvi aquí la mediocritat és la família que retira escultures de la Fundació, no es tracta de cercar culpables, perquè tampoc no tendria molt de sentit, del que es tracta és de constatar que l'actual situació és totalment impresentable.

UN PRESSUPOST PARTICIPATIU

-Es fan moltes de coses d'esquenes als veïnats. Un exemple, a la plaça Porta Santa Catalina hi fan un gran museu i una gran biblioteca i al centre cultural hi ha manca d'espai. S'han de crear més vies de participació perquè els veïnats siguin escoltats?

-Si a Palma hi ha canvi, i jo crec que n'hi haurà, el pressupost del 2004 serà un pressupost participatiu. Això vol dir que entre tots decidirem on volem posar l'accent de les inversions municipals i com volem organitzar la gestió. Això sé que és complicat a una ciutat de 360 mil habitants, però si ho va fer Albacete amb un resultat extraordinari, jo crec que Palma també ho ha de poder fer, serà difícil, ens haurem de posar d'acord, seran hores de reunions,... però és que si no es fa així, el contrari és el despotisme il·lustrat. Jo tenc un compromís en política municipal en general, que és introduir a tots els expedients la memòria participativa. En aquests moments, quan l'ajuntament vol fer una actuació necessita una memòria de secretaria que digui que és legal i una memòria d'intervenció que digui que hi ha recursos econòmics. Jo vull introduir una tercera memòria de participació ciutadana, que digui que això no es fa en contra de la gent, sinó que s'ha debatut, dialogat, analitzat i que el producte final no és el que ha pensat un tècnic municipal, no és la idea que al batle li ha vingut per inspiració divina, sinó que és fruit del consens amb la ciutadania. Jo crec que governar una ciutat és liderar el consens de la ciutadania.

-Quan parla d'elaborar un pressupost



participatiu, es refereix a copiar l'experiència de Porto Alegre?

-Es tracta de fer el model Palma, la participació no pot ser mai *pret-a-porter*, d'agafar un model i traslladar-lo talment. Si pensam que la ciutat és la gent, i jo ho pens, necessitam fer les coses amb la seva implicació. Segur que hi haurà resistència i que serà complicat, però, sobretot, amb això el que aconseguim és que la gestió sigui transparent. No podrà passar el que passa en aquests moments que el govern municipal promet amb uns doblers deu coses distintes a deu barris diferents. Les regles del joc seran damunt la taula i sortirà el sol per a tothom. Això voldrà dir també assumir la realitat pressupostària de l'ajuntament i marcar prioritats, i aquestes prioritats hauran de ser transparents.

PROPOSTES PER A UN MODEL DE CIUTAT

-Palma és un exemple de ciutat on l'ús del català és minoritari. Com integrar els nouvinguts i al mateix temps desenvolupar la llengua i cultura pròpies?

-Aquí hi ha dues coses. Primera, el Partit

Socialista té una voluntat de ser local però perquè és el partit més global que es presenta a aquestes eleccions. L'estructura de la Internacional Socialista és la que abasta més països del món, més que la Internacional del Partit Popular. Des d'aquesta voluntat hi ha una idea clara: la immigració s'ha de regular, i són paraules de Sartori, perquè si no queda en mans de les màfies i de l'economia submergida. A partir d'aquí, tots tenim drets i deures. Les persones que són aquí i provenen d'altres cultures ens enriqueixen, com també ells s'enriquiran en conèixer la cultura pròpia d'on viuen. I crec que a partir del diàleg, i no de la imposició que crea rebuig, podem avançar. Mallorca sempre ha estat una terra d'acollida i seguirà sent una terra d'acollida. Per aquí han passat moltes cultures i en continuaran passant més, i això és una cosa bona. Perquè ningú no se senti estrany a una terra n'ha de conèixer la llengua i la cultura, per tant interculturalitat abocarà també a mestissatge, i sempre des del diàleg.

-En concret, intentaríeu potenciar la normalització de la llengua.

-La normalització de la llengua i de la cultura, amb iniciatives que ens permetin arribar a situacions de normalitat, és a dir, que ningú no se senti exclòs per qüestió de llengua. La llengua és un instrument de comunicació, aleshores, si hi ha persones que no entenen el català no hi ha comunicació, per tant, sí que s'ha d'afavorir al màxim el coneixement de la llengua.

-També relacionada amb la cultura trobam la fesomia de la ciutat. Podem dir que comença la Palma post-rodríguez, que ens ha deixat bastants de canvis en aquest sentit. Quin és el vostre model de ciutat?

-Seria fàcil dir que tot el contrari. Jo crec que el model del Partit Popular, no el per-

sonalitzaria, perquè el senyor Rodríguez és la punta de llança del model, ha convertit Palma en una ciutat rànica. Quins són els eixos del canvi? La proximitat a la gent, és a dir, acostar els serveis a la gent i, d'aquesta manera, acostar la gent a l'ajuntament. De cara al futur, posar Palma al mapa. En aquests moments, de rebot, hem aconseguit ser Subseu Olímpica de Vela, i hem d'aprofitar al màxim aquest esdeveniment per figurar dins del mapa olímpic mundial. Després hi ha coses més concretes, com que la façana marítima sigui un parc i no una murada de ciment, com no arrasar el petit bosc urbà de la Porta Santa Catalina, o no destrossar el nostre subsòl amb sistemes de recollida pneumàtica o d'aparcaments. En lloc de construir aparcaments de manera compulsiva proposam moderar la circulació a la nostra ciutat.

En definitiva, el canvi vol dir modernització i qualitat dels serveis públics, vol dir incidir en l'economia per millorar el nivell de renda i tenir un creixement com a ciutadà, vol dir cohesió social, vol dir medi ambient, sostenibilitat, habitatge.

El principal problema que em trob diàriament al carrer és que la gent té problemes per accedir a l'habitatge, però no la gent amb menys recursos, sinó la gent de les classes mitjanes, fins i tot de classes mitjanes altes. L'educació i la salut han estat drets bàsics del segle XX, jo crec que al segle XXI el dret a l'habitatge serà un tema fonamental, per això he anunciat compromisos concrets en aquest sentit. Ahir era amb l'Associació de Promotors amb una idea clara: animar-los a construir habitatges accessibles. Han de canviar la tipologia dels habitatges i fer-ne de més petits per a gent jove que es vulgui emancipar, o habitatges de lloguer a sòl d'equipaments, també necessitam habitatges tutelats per a la gent gran, perquè això ens estalviaria moltes de residències i, sobretot, les persones grans tendrien una major qualitat de vida. Jo em comprometo, en els pròxims cinc anys, a posar al mercat 5.500 nous habitatges, dels quals mil serien de lloguer recuperats d'un mercat on no arriben a aflorar, perquè els propietaris no es fien dels llogaters. També em comprometo a avalar la gent perquè pugui aconseguir un crèdit, i un tema fonamental, ajudar a començar amb una subvenció directa d'un màxim de 10 mil euros, perquè tothom pugui accedir al primer habitatge.

-El tema de l'habitatge va lligat al tema de la planificació urbanística. S'aposta per la rehabilitació, però resulta que les cases rehabilitades són inaccessibles per a la majoria dels ciutadans.

-El que tenim és el resultat de molts de factors, però també de la política urbanística del Partit Popular. A principis dels noranta Palma era una de les ciutats més barates per accedir a un habitatge, són les dades que em facilitava ahir l'Associació de Promotors. Ara és una de les ciutats més cares. Jo crec que s'ha de reciclar territori i habitatges, s'han d'aconseguir a preus accessibles i, sobretot, s'ha de lluitar contra l'especulació del sòl. Això es pot fer a través d'una empresa mixta, amb entitats de crèdit, Administració i associacions de promotors, que permeti aconseguir el sòl a preus raonables. A aquests moments tenim grans extensions de sòl que provenen d'herències i que els propietaris no necessiten vendre i en fan una retenció absolutament especulativa. El sòl ha d'estar al mercat, no es tracta de qualificar més sòl, es tracta que el que hi és, estigui a preu de mercat.

PRIORITATS

-Quines són les vostres prioritats si guanyassi les eleccions?

"L'educació i la salut han estat drets bàsics del segle XX, jo crec que al segle XXI el dret a l'habitatge serà un tema fonamental, per això he anunciat compromisos concrets en aquest sentit".

-El primer que farem serà garantir que dia 15 de setembre tots els nins de primària puguin tenir els llibres de text gratuïts. Amb una lògica: la Constitució diu que l'educació primària és gratuïta i obligatòria. Perquè sigui de veritat gratuïta, les famílies no han de fer hores extres el mes d'agost per poder pagar els llibres el setembre, a més, hi ha famílies que no ho poden pagar. Aleshores, el primer objectiu és garantir la gratuïtat dels llibres. Aquesta mesura afecta devers 20 mil nins i haurem de fer feina de valent perquè dia 15 aquest programa estigui en marxa.

El segon tema important és crear el Servei Municipal de l'Habitatge que ajudi la gent a aconseguir la primera casa. Després hem de fer un pla de xoc de neteja, perquè ens trobam que Palma és una ciutat de les més brutes d'Espanya. Després



hem de garantir seguretat a la ciutadania, i això ho farem mitjançant la dotació de la unitat de Policia de barri amb 217 efectius que ens permetin cobrir tots els barris, totes les hores que sigui necessari. Aquests són els quatre grans eixos. A partir d'aquí hem de posar en marxa el pla estratègic del sector cultural, el pla estratègic de majors, el pla jove, la ciutat de les dones... En definitiva, lluitar per la inclusió de tots els col·lectius que estan en procés de marginació. Fetes les tres o quatre coses imprescindibles, després hem de posar les persones al davant: fer la ciutat dels infants, garantir que tots tinguin prop de casa seva una zona infantil en condicions, garantir la seva protecció, la seva alimentació. Tenir cura també de les persones grans: a Palma hi ha persones grans que no poden baixar al carrer perquè viuen a un setè pis sense ascensor, per tant l'ajuntament ha d'ajudar a dotar aquests edificis d'ascensors, també hi ha gent gran que espera una treballadora familiar, d'altra a la qual no li arriba amb la pensió no contributiva perquè, sobretot, les padrines es fan càrrec de néts sense tenir els recursos necessaris.

Des d'una premissa absolutament solidària hem de posar les persones al davant. A partir del pressupost del 2004, el que s'ha de fer és posar el diagnòstic i la realitat davant la gent i dir: Palma està així, i a partir d'aquí hem de fer un canvi entre tots, només ho podem fer entre tots i hem de marcar les prioritats.

Ens trobam a un nivell realment de molta feina, però al mateix temps a un nivell apassionant perquè, com deia al principi, la ciutadania reacciona i ho fa a tota Espanya. I això s'ha vist amb la manifestació contra la guerra i a les reaccions pel tema del *Prestige*.

Entrevista Pere Muñoz. Candidat del PSM a la batlia de Palma

Invertir en cultura a llarg termini

Magdalena Cortés

-Volia començar per fer balanç d'aquests darrers dotze anys del PP a Palma. De fet, encara hi ha gent que recorda el temps de Ramon Aguiló pel que fa als temes culturals. Hem tornat enrere?

-No ho sé si hem tornat enrere. Jo crec que la política cultural de Ramon Aguiló potser fos millor que la que s'ha se-

guit ara, però també li faig retrets, perquè crec que va pecar d'elements caducs: faltaven infraestructures permanents i es feien grans inversions en exhibició i poques en foment de la creació i dels equips.

De tota manera, partíem de no-res i es va fer feina, es crearen centres culturals, biblioteques... Durant aquests anys s'ha continuat gastant doblers per exhibir i per programar. Si alguna cosa li retrec a l'Ajuntament de Palma en aquests dotze darrers anys és que no hi ha hagut cap planificació, no hi ha hagut un pla aprovat i consensuat per tot hom que digui on som i on volem arribar. No hi ha hagut un pla de foment de la creació, però tampoc no hi ha hagut un projecte seriós de creació de noves biblioteques i dotació d'aquestes biblioteques.

A més a més, Palma s'ha convertit en una ciutat decadent. Deu ser una de les poques ciutats de l'Estat espanyol on, quan tanquen els comerços, la ciutat queda morta, i si no hi queda és gràcies a iniciatives d'entitats com "Sa Nostra" o La Caixa, però no per iniciatives institucionals. Compa-

***Pere Muñoz Perugorría** va néixer a Palma el 5 de juny de 1971. És llicenciat en dret a la Universitat de les Illes Balears. Des de l'any 1992 és militant del Partit Socialista de Mallorca (PSM). L'any 94 participa com a cofundador a l'Agrupació Joves de Mallorca per la Llengua. També va ser cofundador de la Trobada d'entitats i grups juvenils dels Països Catalans el 1995. Aquest mateix any és nomenat secretari del grup municipal del PSM. Els anys 97-98 cursà un postgrau de gestió i polítiques culturals a la Universitat Autònoma de Barcelona. Del 97 al 99 ocupà el càrrec de coordinador de Cultura i Patrimoni del Consell Insular de Mallorca. Actualment estudia un màster en gestió: música, teatre i dansa, a la Universitat Complutense de Madrid que començà l'any 2001. Fa tres anys que és director general de Cultura del Govern de les Illes Balears. Ara, com a pagina aquest càrrec amb la seva candidatura a la batlia de Palma. És casat i té dos fills.*

rat, a més a més, amb els municipis de Mallorca, proporcionalment Palma ha crescut molt menys en infraestructures que qualsevol poble: a Sant Llorenç han fet sa Màniga, a Manacor han renovat el teatre, a Alcúdia, a Calvià han fet moltes coses... Palma ha quedat enrere, quan la capital de les Illes Balears hauria de ser capdavantera.

-Quina creu que és la principal dificultat per dur a terme una política cultural amb una planificació a llarg termini?



-Dificultat no n'hi ha cap, s'ha de partir del consens amb les entitats, associacions, col·lectius i amb els creadors culturals i s'ha de fixar un horitzó de vuit, deu, dotze anys. Per altra part, també hem de ser conscients que quan es programa per a més de quatre anys la gent diu: "ara es comprometen perquè tanmateix ja no hi seran". Per tant, ha de ser una cosa consensuada i, sobretot, hi ha d'haver voluntat política de destinar les partides que toquen als projectes que toquen. Segurament s'ha de replantejar la gran inversió que es fa en despesa ordinària i en programació, mentre paral·lelament hi ha molt poca inversió per donar suport als creadors, ja siguin teatrals, escriptors, músics.

-Els temes culturals són els primers que reben quan es retallen els pressuposts. És el que va passar quan Joan Fageda va arribar a l'ajuntament.

"Si alguna cosa li retrec a l'ajuntament en aquests darrers dotze anys és que no hi ha hagut cap planificació".

-Sí, i a més a més, els anys que s'ha augmentat el pressupost per a cultura, per exemple l'any de la Universiada, era una fallàcia, perquè una cosa són els pressuposts que s'aproven i una altra els que es liquiden, i al entremig hi pot haver moltes modificacions de crèdit i partides d'una banda que se'n vagin cap a l'altra. La cultura ha rebut molt, més que res perquè ningú no tenia pressupost, i el batle i José María Rodríguez posaven mà al pressupost de totes les regidories, sobretot a Cultura, i a les regidories que ells anomenen "màries", i treien doblers quan els interessava. Per tant, els regidors no eren responsables del seu pressupost.

Jo crec que és una qüestió de prioritats. Hi ha partits polítics que donen prioritat a l'àmbit de la formació, de la cultura o de l'educació i n'hi ha d'altres que no. Emili Darder, per exemple, a qui varen afusellar fa 66 anys, deia que només la cultura ens farà lliures. Aquest és un plantejament polític que d'altres no tenen, els que pensen que el que ens farà lliures seran els aparcaments o els grans projectes urbanístics.

CENTRES CULTURALS COM A LLOCS DE CREACIÓ

-A Palma tenim un problema d'iniciatives culturals i un altre d'espais per desenvolupar-les. Quin dels dos temes prioritaria?

-Una persona que es dedica a cultura ha de tenir sobretot idees i ganes. Després, és cert que hi ha un problema d'espais, però no només això, hi ha molts d'espais privats: el Teatre del Mar, el Teatre Sans, l'Auditori, sales de concerts... que s'han de tenir en compte. Per altra banda, per fer vida al carrer tampoc no fa falta cap infraestructura.

A aquests moments tenim infraestructures, el que passa és que fan la infraestructura i no pensen per què servirà. Tenim el centre Flassaders, un espai on hi ha un casal de joves i que jo crec que s'ha de dedicar a creació: locals d'assaig, espais per fer laboratori d'escriptura, tallers per a artistes...

Amb relació als centres culturals, jo som partidari que es facin cases de cultura on hi hagi activitats de dinamització i no només de tallers. Segurament s'ha d'enfocar pensant quin públic cercam, que està molt bé que sigui d'entre 40 i 60 anys, però també hi ha d'haver un públic de 15 i 30 anys que té coses a dir.

Per exemple, es crea a sa Calatrava un teatre que estarà molt bé, però que ja veurem què es fa a aquest espai perquè, per començar, accedir-hi ja és complicat. Després s'ha comprat el Mar i Terra i encara no està clar què s'hi farà.

Jo crec que s'ha de planificar una mica. No és normal tenir un equipament de més de mil metres quadrats, com algun centre cultural, que bàsicament es dedica a fer tallers de macramé, restauració de mobles... que està molt bé, que tot això s'ha de fer, però aquests espais són utilitzables per generar activitat cultural a la barriada: ja siguin concerts, actuacions... un centre per als joves.

-A part dels centres culturals, també tenim altres espais desaproveïts com la Fundació Miró, el Teatre Principal, el Casal Sollerí.

-La Fundació Miró està pràcticament

sense direcció, la Misericòrdia jo crec que és una instal·lació que anirà endavant, però totes les administracions hi han de posar recursos. De tota manera, és bàsic definir què hi ha d'haver a cada espai. Per exemple: al Jonquet hi feim instal·lacions perquè té les parets de vidre i és un lloc adequat per a això, al Sollerí una gran exposició anual... La gent no té espais de referència, això vol dir ha de saber que si va aquí trobarà això i si va allà trobarà allò altre.

PLANIFICAR LA CULTURA

-Quina és la vostra proposta en matèria cultural?

-El nostre programa de cultura té 35 pàgines. Hi ha una proposta a l'àmbit del patrimoni, del llibre, de la cinematografia, del teatre, de la música, de les arts plàstiques i de la dansa. Tot això es resumeix en deu punts. Però la proposta és elaborar un pla d'infraestructures culturals a Palma a curt, mitjan i llarg termini; i elaborar un pla de foment de la creació en el qual es doni prioritat als recursos dedicats a crear. També hi ha tota una sèrie de gent que fa una cultura alternativa que s'ha de tenir en compte i a la qual l'ajuntament ha de donar suport. Parl de la gent que fa grafitis que no tenen parets legalitzades, la que fa música electrònica...

A l'àmbit de la cinematografia, l'ajuntament ha d'arribar a acords amb alguna sala comercial i amb algun centre on fan cicles de projecció com fa "Sa Nostra", perquè els cinèfils, ja que no tenim filmoteca, puguin veure pel·lícules en pantalla grossa. També hi ha un projecte que es diu "Palma, plató cinematogràfic", que vol fomentar la ciutat com un espai on es puguin fer anuncis, pel·lícules, curts... i això donaria joc a la nostra indústria de serveis en matèria de cinematografia.

A l'àmbit de les biblioteques, n'hi ha d'haver més, s'han de renovar i han de tenir doblers suficients per adquirir novetats. També hi ha d'haver un apartat de biblioteca infantil i juvenil i, si és possible, hi ha d'haver una part dedicada a estudi i una altra dedicada a la gent que hi vol anar a llegir. A més, s'han d'organitzar

una sèrie d'activitats de dinamització de les biblioteques, perquè siguin un punt generador d'activitats.

A l'àmbit del llibre també s'ha de donar suport a la creació. El suport no es pot reduir als premis Ciutat de Palma, hi ha d'haver una política per fer arribar el món de la cultura i el món dels escriptors a la gent. I com es fa? La setmana que ve és el Dia Internacional de la Poesia, i l'ajuntament no farà cap activitat, perquè no ho ha fet mai, després, lectures poètiques quan fa bon temps a segons quin racons de Palma, visites dels escriptors als cen-

ficient, i s'ha de definir quin és el paper del Teatre Principal. Per a mi, el paper ideal del Teatre Principal és el teatre infantil, perquè per a altres coses és massa petit, i no té sentit pensar en la creació d'un nou teatre perquè ja tenim espais.

En l'àmbit de la música, Palma és un dels pocs municipis que no té escola municipal de música, n'hi ha d'haver una. També hem d'incentivar un circuit de sales i, quan es programin activitats musicals dins les festes, s'han de tenir en compte els objectius de la programació i hi ha d'haver una part reservada perquè actuïn

hi ha manca d'espai. S'han de crear més vies de participació perquè els veïnats siguin escoltats?

-Jo tampoc no vull exagerar, hi ha bandes on les possibilitats de creixement d'un centre són determinades. El que passa, i no només en matèria de cultura, és que Palma s'ha dedicat a fer grans coses, i el dia a dia s'ha deixat. Les petites coses com la seguretat, el manteniment, la neteja... s'han deixat de banda. I l'exemple és el que ara diu: cream un museu d'art contemporani amb una inversió de 2.500 milions de pessetes, s'han fet grans aparcaments, grans places... però els petits centres culturals estan en precari, les biblioteques es troben en precari i no responen a les necessitats d'un barri. El primer que ha de fer cada un dels centres culturals és conèixer la realitat del barri, saber quin tipus de gent hi viu i quines són les inquietuds de la gent del barri, i a partir d'aquí començar a fer. Actualment, la sensació que tens en moltes d'ocasions és que el centre cultural del Puig de Sant Pere podria estar situat al Terreno... i s'hi faria el mateix. No és així, a cada barri hi ha d'haver unes especificitats.

De fet, una de les nostres prioritats és que Palma sigui una ciutat democràtica i participativa. El que observem és que, en els darrers anys, a Palma no hi ha democràcia. Hi ha una democràcia formal, que és anar a votar cada quatre anys, però a aquests moments la democràcia no es mesura només per això, sinó per qualitat democràtica que és, a més d'anar a votar, poder participar dels òrgans municipals de participació, i que els polítics escoltin els ciutadans. És el que passa ara amb la guerra, que un 95% dels espanyols hi està en contra i Aznar vol guerra, això mostra que no hi ha democràcia, perquè els vots d'un moment determinats no et permeten fer absolutament el que vulguis. Nosaltres aconseguim la democràcia participativa amb la creació d'assemblees territorials i assemblees sectorials.

-Pot explicar millor com seran aquestes assemblees de ciutadans?

-Les assemblees territorials estaran for-



tres educatius per parlar de la seva obra, tallers d'escriptura...

A l'àmbit de les arts plàstiques, nosaltres som partidaris d'una escola municipal d'arts plàstiques, igual que hi ha molts de pobles que tenen una escola municipal de música. Per altra banda és necessària la planificació dels centres expositius: saber què es programa a cada centre i per què es programa aquella exposició, i a més, que aquesta programació sigui consensuada a una assemblea de cultura entre el col·lectiu d'artistes i els regidors.

A l'àmbit del teatre, hi ha d'haver un acord amb els teatres, les companyies professionals i les amateurs perquè puguin desenvolupar els seus certàmens. A part d'això, el Teatre Municipal és insu-

els grups de les Balears.

Després hi ha el tema de les festes patronals. Les festes patronals no es poden reduir a fer una gran inversió d'un dia, s'han d'allargar durant una setmana com a mínim, i també el que s'ha de fer des de l'ajuntament és promoure les festes patronals als barris de Palma, perquè és important que la gent aprengui a consumir cultura no només al centre de Palma.

ASSEMBLEES TERRITORIALS I SECTORIALS

-Es fan moltes de coses d'esquenes als veïnats. Un exemple, a la plaça Porta Santa Catalina hi fan un gran museu i una gran biblioteca i al centre cultural

mades per les entitats dels barris i pels ciutadans que vulguin participar-hi i que s'inscriguin a un cens de participació. D'aquest cens de participació es triaran aleatòriament els ciutadans que puguin intervenir, i cada ics temps es canviaran. No podem deixar la representació de la ciutat només a entitats associatives, perquè hi ha molts de ciutadans que no estan associats enlloc.

-Aquestes assemblees decidirien sobre totes les matèries? Què opina del pressupost participatiu?

-Jo crec que el pressupost participatiu és el darrer punt d'una política participativa. El més cridaner és que la gent pugui posar mà al pressupost, però hem de tenir en compte que la participació és cara, primer has de formar la gent, i després s'ha d'incentivar la participació i que cadascú sàpiga quin paper hi juga. Per tant, és una qüestió d'anys.

Dins d'aquesta assemblea es discutirien tots els plans a mitjan, curt i llarg termini, i es faria un informe. Quan el regidor o regidora dugui el tema al ple serà necessari que hi hagi l'informe de l'assemblea, igual que ara és necessari que hi hagi un informe tècnic. Els regidors, que són sobirans, podran decidir absolutament el que vulguin, fins i tot en contra de l'informe de l'assemblea, però com a mínim se sabrà que decideixen en contra de l'assemblea.

Amb relació als pressuposts, dic que és el darrer punt perquè, per començar, no s'ha d'enganyar la gent. Els pressuposts tenen el capítol 1, que és el de personal, que no pot tocar ningú, el capítol 2, que són dietes, neteja... que tampoc no el pot tocar ningú, el 4 i el 5 són inversions que es poden tocar, però no pot tocar-se allò que s'ha compromès amb anterioritat. Així que, al final, els pressuposts que a la gent li queden per repartir són poquets, a no ser que es faci un increment de pressuposts brutal.

Jo crec que en aquesta legislatura ens podríem plantejar, si tot va bé, el darrer any de la legislatura, que a una àrea de l'ajuntament es pugui fer el projecte pilot de fer un pressupost participatiu. No hem de ser més llests que els altres, hi ha ciutats com Girona, Barcelona... que

fa anys que fan feina en matèria de participació i encara no ho han fet perquè és complicat.

NORMALITZACIÓ DE L'ÚS DEL CATALÀ

-Palma és un exemple de ciutat on l'ús del català és minoritari. Com integrar els nouvinguts i al mateix temps desenvolupar la llengua i cultura pròpies?

-Nosaltres comptam amb un model lingüístic per a Palma. La veritat és que en l'àmbit de la llengua, que és on s'hauria d'haver fet més inversió, no s'ha fet res. Basta passejar i veure que encara hi ha plaques de carrers en castellà, quan hi ha un reglament de normalització lingüística aprovat. No només això, els ciutadans també haurien de tenir la sensació que aquells que governen són una mica exemple d'allò que s'ha de fer. Segons un decret aprovat pel Govern de les Illes del Partit Popular, tots els càrrecs públics en l'exercici de les seves funcions han de parlar en català. O el decret s'anul·la o es compleix. Jo crec que el pitjor és que la mateixa Administració incompleixi la llei i que els polítics no siguem exemples a aquest àmbit.

És evident que a Palma, en aquests moments, hi ha un univers multicultural gràcies a la inacció de l'ajuntament. Aquesta no és la nostra aposta, la nostra aposta no és tenir una Palma multicultural, sinó tenir una Palma intercultural. No es tracta que hi hagi moltes de cultures que no es relacionin, pensam que s'han de relacionar entre elles, però que, en aquesta relació ha d'estar clar que hi ha una llengua i una cultura del territori que acull i que aquesta ha de ser la llengua i la cultura de cohesió. Això no vol dir que cada col·lectiu no es pugui desenvolupar en la seva llengua, que no pugui fer les seves festes, que, fins i tot, l'Administració ha de començar a tenir documents en diferents llengües,... però, sobretot, tothom ha de tenir clar quina és la llengua i la cultura d'aquí.

-Creu que això és possible?

-Si hi ha voluntat de totes les administracions, sí. Per exemple, la Direcció

General de Política Lingüística aquests darrers anys ha fet feina en aquest sentit. Hi ha hagut molts d'estrangers que han fet cursos de català, que s'han integrat, s'han editat materials en àrab, francès, alemany... Però això és una qüestió de temps, i una qüestió institucional, però també ciutadana. Els ciutadans hem de defensar la nostra llengua, ser conscients que només la parlen deu milions de persones, que són molts, molts més que els parlants de llengües dins Europa que tenen un estatus de llengua d'Estat, però que això és precari. I l'orgull que té una persona de ser mallorquí, també l'ha de tenir de parlar mallorquí. Per això és important l'exemple dels polítics. Sempre hem estat una mica submisos a la gent que ha vingut de fora, i és obvi que hem de ser oberts i hospitalaris, però això no significa renunciar a allò que és nostre.

"Es fa la infraestructura i no pensen per què la volen".

-També relacionada amb la cultura trobam la fesomia de la ciutat. Podem dir que comença la Palma post-rodríguez, que ens ha deixat bastants de canvis en aquest sentit. Quin és el vostre model de ciutat?

-El que ha passat a Palma és que s'ha desfigurat la ciutat. A la "Palma ciutat mediterrània" si li passen per damunt uns anys més de govern del Partit Popular serà Palma ciutat... sueca o d'una altra banda. Qualsevol persona major que passeja per Palma no la coneix. I això no significa que no hi hagi d'haver modificacions urbanístiques i que la ciutat no hagi d'avançar urbanísticament, però si agafes com a model d'altres ciutats com Barcelona o València, allà no s'ha desfigurat la ciutat. A Palma es col·loca una farola que podria estar a qualsevol lloc, i això no és així. Hi ha una cosa que es diu cultura mediterrània que implica una manera de viure, per exemple, a una ciutat nòrdica no fa falta posar bancs a una plaça, perquè la gent no pot asseure al carrer perquè hi fa fred, però a Palma sí, perquè la gent té el costum de passejar. Si et col·loques enmig de la plaça d'Espanya veus que respon una mica a la idea d'un pati d'una casa, perquè està envoltat

tada de cases per tot, llevat de la banda de les Avingudes, amb la diferència que a un pati d'una casa hi ha arbres, llocs per asseure's... Jo crec que s'ha fet un poc "Palma, ciutat inhabitable".

La nostra proposta és, primer, que qualsevol adaptació urbanística que es faci passi per una assemblea on hi hagi el Col·legi d'Arquitectes, el d'Aparelladors, ARCA, l'OCB, etc., una sèrie d'entitats que poden opinar. Per altra part, les modificacions urbanístiques han de respondre a necessitats reals: no modifiquem una plaça si no és necessari, perquè hi ha moltes altres prioritats. No hi havia cap necessitat de reformar la plaça d'Espanya, perquè hi ha molts de barris que tenen les seves places fetes un desastre.

I després, sobretot, quan planifiquem urbanísticament, saber a quina ciutat respon. Quan a la plaça Serralta fas el que hi ha actualment, què vols aconseguir? Hi ha una estructura que ningú no sap quin objectiu té, uns bancs altíssims que no són per asseure... feim places i no pensam que a molts de barris no hi ha espais lliures per fer equipaments esportius. La plaça Alexander Fleming n'és un exemple. Facem un petit espai esportiu a les places, que hi puguem haver dos cèrcols de bàsquet, perquè això no és difícil de fer, i actualment un jove que vol jugar a bàsquet i no està federat no té cap espai. Es tracta de donar a aquests espais un caràcter d'espai útil per a la gent que hi viu.

PRIORITATS

-Quines són les vostres prioritats si guanyau les eleccions?

-A part d'una Palma democràtica i participativa, que ja ho he explicat abans, també defensam una Palma que miri cap als barris, neta i segura i on hi hagi un manteniment. Això és el que dóna qualitat de vida en el dia a dia de la ciutat. Que la gent quan surti de ca seva ho trobi net, o tenguim una seguretat, això és fonamen-



tal, i després d'això ja farem les altres coses. Està molt bé fer inversions al centre històric, però els barris no poden estar abandonats, i ara mateix ho estan.

"A Palma hi ha un univers multicultural gràcies a la inacció de l'ajuntament".

Una Palma que faci seus els joves. Ara hi ha molts de joves que ni tan sols no varen anar a votar a les eleccions, perquè la ciutat no va amb ells. Hem d'intentar generar activitats, accions i programes, no només per als joves sinó fets pels joves. Jo no descarto que hi hagi un casal, no només destinat a activitats de creació per als joves, sinó també gestionat pels mateixos joves.

Una Palma transitable. Hi ha dos tipus de transport públic: l'empresa municipal de transport i els taxis. Aquests dos transports, a més de la bicicleta, han de ser utilitzats per la majoria dels ciutadans. I

això es fa amb la creació d'aparcaments, no al centre de Palma, sinó aparcaments de dissuasió a les entrades de Ciutat per impossibilitar que la gent entri al centre, i que amb el tiquet de l'aparcament puguis agafar un autobús o pagar-te un taxi i desplaçar-te fins al centre. És una qüestió de temps i necessària, perquè si no es fa així Palma serà inhabitable. A part d'això, també proposam la creació del carril-bici, no només per anar al centre, sinó també de connexió entre barris. També entre els barris, el que proposam és hi hagi autobusos de circumval·lació i que els autobusos no siguin només radials.

Una Palma que tenguim atenció per als més necessitats. Jo crec que aquest és un dels problemes importants de Palma, i no només són immigrants, sinó famílies monoparentals, o desestructurades, famílies amb persones majors al seu càrrec, o persones totes soles que neces-

siten atenció domiciliària.

També hi ha el tema de les escoletes. Emili Darder va fer la primera escoleta fa 66 anys i ara n'hi ha quatre, perquè ara l'aposta és per l'educació privada.

Hi ha d'haver un ajuntament que tenguim consciència de servei als ciutadans. Per això hi ha d'haver un sistema d'enquestes permanents, bústia de suggeriments, presència de regidors a cada barri... i això li assegura al batle tenir una sèrie de regidors que, a més de conèixer la seva àrea, són especialistes de la zona. És necessari que la gent tenguim una referència de l'ajuntament al seu barri, no només al centre.

També volem una Palma sostenible i verda. Proposam que hi hagi uns espais anomenats "illes ecològiques" amb contenidors de recollida selectiva de residus. A més, que hi hagi 15 metres quadrats de zona verda per habitants.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

Tertúlies de la Fundació

La immigració vista per les mediadores culturals

ONA

La feina de mediació pretén unes noves regles de joc que afavoreixin la integració dels immigrants sense que hagin de renunciar a les seves arrels culturals. Elena Carlos i Zhora Laaroussi fan feina als municipis d'Inca i de Manacor respectivament. A les tertúlies que mensualment organitza la Fundació Serveis de Cultura per al Poble explicaren la seva experiència.

Elena Carlos és extremenya i Zhora Laaroussi marroquina, totes dues fan feina com a mediadores culturals. Elena a l'Ajuntament d'Inca. Zhora a Manacor. Ambdues són al front de batalla per assolir la integració dels immigrants, essencialment dels immigrants extracomunitaris, a la societat mallorquina. "Ha de ser, però -diuen- una integració volguda i, potser, en dues direccions". En efecte, els nouvinguts tenen el dret i el deure d'integrar-se a la societat d'acollida, de respectar la seva llengua i els seus costums, però també el dret de conservar la seva cultura. I és en aquest sentit, justament, que les participants a la tertúlia de la Fundació, parlen de les obligacions que també tenen els illencs amb relació als immigrants. La paraula és interculturalitat.

Mai fins ara la societat mallorquina no havia sofert una allau tant gran d'immigració, sobretot si tenim present que immigrants no són únicament els no comunitaris sinó tot aquell que ve de fora, inclosos els peninsulars que en les dècades dels cinquanta i seixanta començaren a assentar-se a l'illa. Però la situació era diferent. Els peninsulars, com els immigrants comunitaris, tenen tots els drets al seu costat, fins i tot aquells que topen amb la integració lingüística que, majoritàriament, no passa de ser un fet teòric. En qualsevol cas, tant Elena com Zhora coincideixen que la seva tasca com a mediadores té més relació amb qüestions assistencials que culturals. A Inca, on el 12% de la població són immigrants, fins i tot el servei pertany a Benestar Social i no a Cultura.

PROBLEMES SOCIALS I POLÍTICS

Durant la tertúlia sorgiren els principals problemes: la manca de papers i les dificultats per tramitar permisos de residència topen de front amb un increment de reagrupaments familiars. Si fa uns anys els immigrants venien atrets per l'oferta de feina, en una època econòmica molt expansiva, ara es dona un important percentatge de reagrupaments, és a dir, d'immigrants ja establerts que criden les seves famílies. Aquest fet ha incrementat el nombre de menors i, conseqüentment, les necessitats d'escolarització. Aquest és un altre problema, perquè si bé el 90% dels infants i adolescents està escolaritzat, encara resta un 10%, una xifra important que afecta sobretot les nines.

"Per a molts dels immigrants -afirma Zhora- l'escolarització no és una prioritat, no ho era al seu país d'origen i tampoc no ho és aquí, on la subsistència diària és l'únic objectiu". D'altra banda un dels sectors que presenta major absentisme escolar és el de la dona marroquina. Per a una cultura rural, una nina de catorze anys ja és una dona. Molts dels marroquins que

resideixen a Mallorca provenen de les terres del nord, del Rif ... parlen berber i sols no saben escriure àrab.

L'ESCOLA, LA SOLUCIÓ

No obstant això, segons les mediadores culturals, l'escolarització és l'única possibilitat d'integració a la societat d'acollida, si bé cal esperar que aquesta societat entengui la conveniència d'una simbiosi amb les noves culturals, que sempre serà enriquidora. "Encara que es faci, no és possible basar la integració dels immigrants només en els adults, amb cursos o tallers on s'ensenyi català després d'una feixuga jornada de feina". A l'escola, en canvi, tot és possible, si bé també farà falta una forta dosi de teràpia social, ja que el racisme s'ha començat a notar en els patis.

"La mediació intercultural -es va dir- ha de contribuir a crear unes noves regles de convivència, un procés d'intercanvi cultural que faciliti la comunicació entre els diferents grups i rebutgi tot tipus de recels i prejudicis". A Mallorca hi ha por de la immigració, ja sigui per egoisme o per desconeixement. "Por d'allò que no es coneix", i també preocupació que llevin els llocs de feina, la qual cosa es fa més evident en moments de crisi. Però també hi ha un rebuig dels nouvinguts cap als costums i la cultura del país d'acollida. "En el pati de les escoles es veu -afirma Elena- que es formen petits guetos, segons els llocs d'origen". Aquest és un fenomen a combatre, perquè, al capdavant, l'escola representa l'única esperança real d'integració.



Elena i Zhora.

AENA vol que Son Sant Joan pugui acollir 38 milions de passatgers

ONA

Diferents entitats veïnals, ecologistes, partits i agents socials han creat una plataforma contra el darrer projecte faraònic programat per a l'aeroport mallorquí. Un projecte que va contra l'intent de controlar el creixement urbanístic de Mallorca

El passat desembre, l'Ajuntament de Palma aprovà una modificació puntual del PGOU (el Pla general d'ordenació urbana) per incorporar-hi les previsions del Pla director de l'aeroport de Son Sant Joan elaborat des d'AENA. Un pla pensat per poder absorbir l'any 2015, ni més ni menys que 38 milions de passatgers, el doble que ara. Les obres previstes fan referència tant a les pistes com a les terminals, les plataformes i la zona de serveis que passaria de 698 hectàrees a 767 ha.

El pla fa unes estimacions d'increment de la demanda de passatgers, de vols i d'activitat, que requereixen una actuació a curt i a mitjà termini per adaptar les plataformes comercials i les d'aviació a la demanda previsible, però no té en compte que incompleix la legislació autonòmica, d'acord amb una disposició recollida en la Llei de directrius d'ordenació territorial de Balears.

L'article 64 d'aquesta llei, aprovada a finals del mandat de Jaume Matas, diu textualment que no s'autoritzaran "fora de l'actual delimitació de la zona de serveis, noves infraestructures aeronàutiques, públiques o privades, si no és per a millores ambientals, protecció civil o interès militar". Condicions que no es donen en cap cas.

L'article 64 d'aquesta llei, aprovada a finals del mandat de Jaume Matas, diu textualment que no s'autoritzaran "fora de l'actual delimitació de la zona de serveis, noves infraestructures aeronàutiques, públiques o privades, si no és per a millores ambientals, protecció civil o interès militar". Condicions que no es donen en cap cas.

OPOSICIÓ DEL GOVERN

Arran de la publicació del Pla director de Son Sant Joan, el Govern remeté al Ministeri un informe contrari a l'ampliació, en el qual ja es feia constar que les seves previsions són oposades a les disposicions de les DOT. El document deixava clar que les previsions d'increment de l'activitat de l'aeroport topaven de front amb els criteris d'actuació del Govern de les Illes Balears "fonamentats en la contenció del creixement i en la reconversió de tota l'activitat turística".

Per resumir, el pla preveu que d'aquí a l'any 2015 l'aeroport pugui atendre el doble de passatgers, una previsió que en els dos darrers anys ja s'incompleix a causa de la recessió turística. L'ampliació projecta incrementar la zona de



serveis, construir una pista de rodament paral·lela a la pista sud, la construcció de pistes ràpides de sortida tant a la pista nord com a la sud, la construcció de diverses plataformes entre el terminal B, el mòdul C i devora la nova pista de rodament de la pista sud. L'ampliació de la plataforma d'aviació general en 36.900 m² (total final: 114.800 m²), l'increment dels edificis terminals en 80.600 m². També contempla l'increment dels aparcaments d'autobusos (urbanització d'una parcel·la de 33.000 m² i la creació d'una segona zona industrial de 99 ha, al nord de la pista sud, entre altres projectes entre els quals, paradoxalment, no hi figura l'hangar que reclama el Govern i les companyies aèries.

CONSEQUÈNCIES NEGATIVES

Segons el GOB, "les obres previstes en el Pla, així com les estimacions de passatgers i de vols, constitueixen una amenaça per a Mallorca, un nou perill de massificació i per a la conservació dels recursos naturals, la qualitat de vida dels habitants de l'illa i fins i tot hipoteca la qualitat del producte turístic com a conseqüència de la saturació d'espais naturals i d'infraestructures que provocarà". Tot això a més de les molèsties que l'increment de vols suposarà als nuclis situats prop de l'aeroport i l'ocupació d'una gran àrea de terreny agrícola de reguiu amb molta activitat, dedicada fonamentalment a cereals i farratge.

Però, sobretot, els partits del Pacte i els ecologistes coincideixen que l'ampliació permetria l'increment de la pressió immobiliària i turística sobre Mallorca, la qual cosa no té sentit quan s'aposta per aturar el creixement urbanístic i per l'estabilització del turisme. Per això, per evitar el faraonisme d'AENA, una sèrie d'entitats veïnals, ecologistes, polítiques, sindicals i culturals han decidit crear una coordinadora que, com a primera passa, ha presentat al·legacions contra la modificació del PGOU de Palma i el Pla especial.

Previsions per a Son Sant Joan segons Aena

Any	Passatgers
1998	17.410.913
1999	19.233.163
2000	20.289.847
2001	21.387.943
2002	22.545.469
2003	23.765.641
2004	24.862.637
2005	26.010.269
2006	27.210.874
2007	28.466.898
2008	29.780.899
2009	31.155.552
2010	32.287.636
2011	33.460.856
2012	34.676.706
2013	35.936.736
2014	37.242.551
2015	38.595.815

Un alentiment provocat per la situació internacional

ONA

Segons l'Informe de conjuntura presentat per la Conselleria d'Hisenda, el 2003 serà molt similar a l'any passat, s'accentuarà l'alentiment econòmic però amb un producte interior brut amb creixement positiu. Tot dependrà del desenllaç de la guerra i de la situació posterior.

Fer previsions econòmiques enguany és una tasca prou agosarada, segons confessà el conseller d'Hisenda, Joan Mesquida, en el moment de presentar l'Informe de conjuntura corresponent al 2002. Per a aquest 2003 el Govern augurà un creixement entorn del 0,5% en cas d'una guerra curta a Iraq i una recessió si el conflicte afectàs els pous de petroli. Només en el cas de poder evitar la guerra la Direcció General de Programació havia previst un increment de l'1,3%, quelcom que ja és impossible. En les previsions hi juga un paper decisiu l'evolució de la demanda turística que, alhora, està afectada per la incertesa del conflicte bèl·lic, és a dir, per les repercussions que tenguim en el futur, i la crisi econòmica que pateix Alemanya.

Respecte del creixement del 2002, el conseller afirmà que havia estat un any molt complicat i estrany, la qual cosa repercutí en el creixement, que va ser -segons el Govern- d'un 0,8%, un percentatge similar a la mitjana europea i per davall del 2% d'Espanya. En qualsevol cas, la previsió de la conselleria és superior en dues dècimes a la feta per "Sa Nostra" i la Universitat i més d'un punt per damunt de les anàlisis presentades per la Cambra de Comerç i la CAEB, que situaven l'economia illenca en recessió.

LA INCÒGNITA DE LA POSTGUERRA

La gran incògnita actual és el desenllaç de la guerra. Més enllà de qualsevol consideració de tipus humanitari i de legalitat internacional, allò que preocupa són les conseqüències sobre el preu del petroli. Si el conflicte escampa aviat, el petroli s'estabilitza entorn dels vint dòlars barril i, com a conseqüència de tot plegat, es reactiva el turisme, llavors el creixement del PIB podria ser fins i tot d'un 1,3%. Però

res no és segur. La guerra podria ser curta i, no obstant això, provocar una reactivació del terrorisme internacional, és a dir, de la inseguretat.

Pot succeir, també -com passà després de la primera Guerra del Golf- que el turisme triï les Balears com a destinació refugi, però hi ha molts d'elements que posen en dubte aquesta possibilitat. Per una part, la crisi econòmica alemanya i, per l'altra, la reacció del turisme internacional després de l'Onze de Setembre. La por de volar i l'elecció de destinacions pròximes ha condicionat l'evolució dels dos darrers anys i, molt probablement, després de la guerra s'accentuari aquesta tendència.

2002, UN ANY D'ALENTIMENT

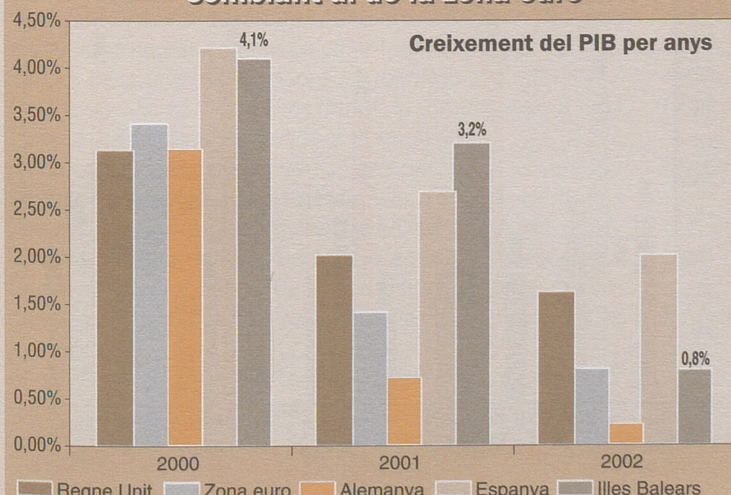
Res no és segur. En qualsevol cas, les xifres de l'any passat es correspongueren al procés de desacceleració de l'economia europea, encara que una mica més accentuat. De fet, el PIB balear del 2002 va ser quatre vegades inferior al de l'any anterior. D'altra banda, mentre l'economia espanyola i europea han anat de menys a més, la de les Illes Balears va anar de més a menys.

Per sectors, el sector primari va créixer un 2,6% i superà així una fase de decreixement continuat. La construcció continua creixent, un 2,4%, encara que en un percentatge molt inferior al dels darrers anys, la indústria ho feu un 0,8% i finalment els serveis registraren un 0,7%.

MÉS LLOCS DE FEINA

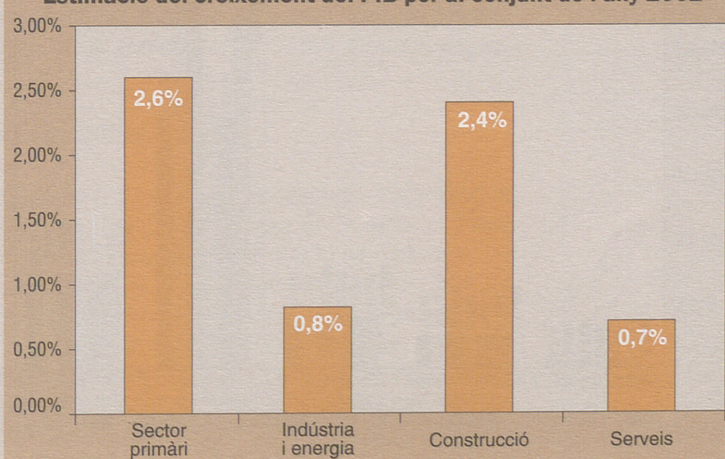
El conseller destacà que malgrat la desacceleració fos evident no calia parlar de crisi, quan la comunitat autònoma encapçala la classificació d'empreses per nombre d'habitants (83,5 per mil) i continua creant llocs de feina, amb quasi 50.000 nous afiliats a la Seguretat Social durant l'any passat i més d'un 11% de contractes indefinits entre els que es varen firmar. S'ha notat un descens en la contractació hotelera, així com un retard en la incorporació dels fixos discontinus, però en general el nombre de llocs de feina augmenta, tot i que a ritmes molt inferiors als d'anys anteriors.

L'economia balear té un creixement semblant al de la zona euro



El creixement sectorial mostra augments positius, més reduïts en serveis i indústria

Estimació del creixement del PIB per al conjunt de l'any 2002



La indústria s'estabilitza amb un creixement al voltant de l'1%

Indicadors del sector de la indústria

	Any 2002
Ocupats per compte d'altri	-0,7%
Facturació elèctrica	-0,1%
Enquesta d'opinions empresarials -tendència de la producció-	+14,2%
Indicador de la producció industrial (estimació pròpia)	-2,6%
Aturats a la indústria	+16,4%
Matriculació de camions	-9,5%

La construcció registra un creixement moderat

Indicadors del sector de la construcció

	Any 2002
Ocupats per compte d'altri	+1,9%
Facturació elèctrica	+23,2%
Nombre d'hipoteques sobre habitatges projectats (gener-maig)	+53,4%
Import de les hipoteques sobre habitatges projectats (gener-maig)	+62,6%
Col·legi d'Arquitectes: Nombre de projectes/habitatges visats	-8,4% / -25,8%
Vendes de ciment	-6,6%
Licitació oficial (fins novembre)	-12,0%

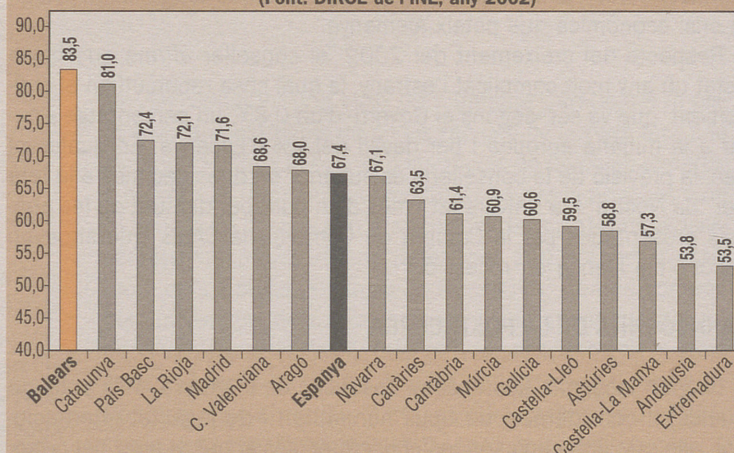
Els serveis creixen per la demanda interna de les Illes

Indicadors del sector serveis

	Any 2002
Ocupats per compte d'altri	2,1%
Facturació elèctrica	-0,5%
Matriculació de vehicles	-14,5%
Passagers aaribats als aeroports	-6,8%
Aturats als serveis	12,6%
Viatgers en establiments hotelers	-9,6%

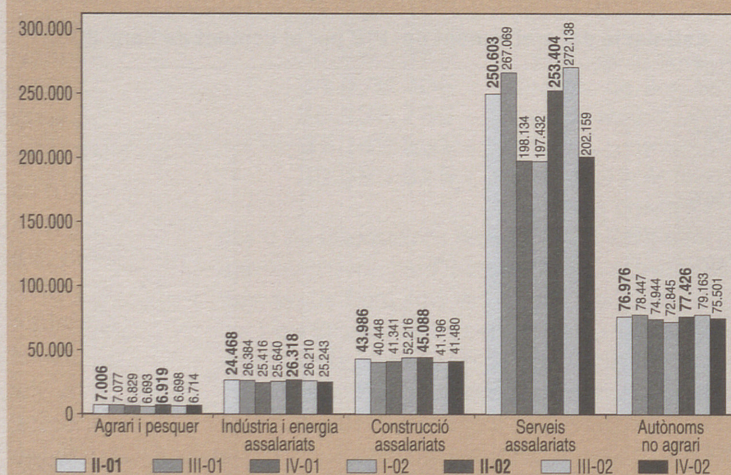
Balears supera el nombre d'empreses per habitant de totes les comunitats

Nombre d'empreses per cada 1.000 habitants (Font: DIRCE de l'INE, any 2002)

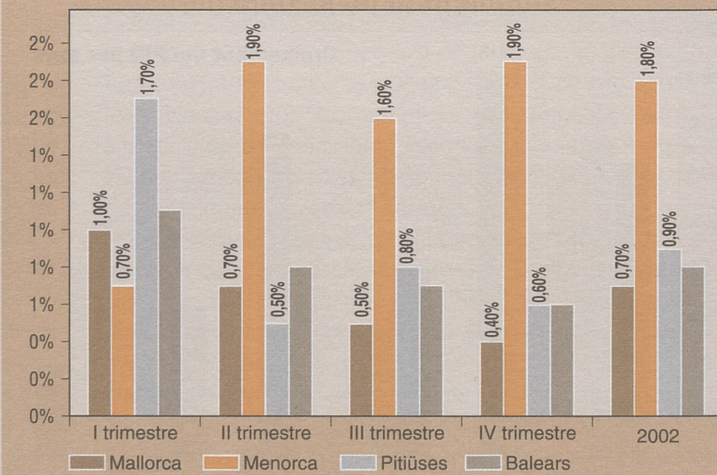


L'ocupació a les Illes evoluciona positivament

Nombre mitjà d'afiliats a la SS per sector i trimestre, exclosos règim de la llar i de la mar



L'economia balear té un creixement semblant al de la zona euro



El Govern ha contribuït a finançar 1.800 projectes innovadors durant la legislatura

ONA

Des de les diferents conselleries, l'executiu ha invertit 16,8 milions d'euros per ajudar les empreses a la modernització i la millora tecnològica, segons explicà el director general d'Innovació a la jornada prèvia al I Congrés d'Economia



Pere Sampol i Enric Tortosa.

El Govern de les Illes Balears ha aprovat durant aquesta legislatura 1.800 expedients per finançar projectes d'innovació, 341 dels quals havien estat presentats per petites i mitjanes empreses. En conjunt, durant els darrers quatre anys, l'executiu ha destinat un total 16,8 milions d'euros a ajudar les empreses il·lenques per introduir la gestió de qualitat als seus processos, incorporar el disseny o internacionalitzar-se. Així es va explicar durant la jornada prèvia del I Congrés d'Economia dedicada a la innovació.

El vicepresident del Govern, Pere Sampol, i el director general d'Innovació, Enric Tortosa, varen ser els amfitrions d'un dels seminaris que serviren de pròleg al Congrés d'Economia de les Illes Balears. Sampol va aprofitar aquesta compareixença per fer balanç de la gestió que han fet el Govern i les empreses de les Illes per incorporar-se a la societat de la informació.

Tant Sampol com Tortosa destacaren l'esforç innovador de les PIME insulars, sobretot en una època difícil com l'actual. Sampol va anunciar la pròxima convocatòria d'una nova

línia d'ajuts per a enguany, dotada amb 2,4 milions d'euros, amb els mateixos objectius que les anteriors.

LA INDÚSTRIA I EL TURISME

El director general d'Innovació va destacar per la seva part l'aprovació del primer Pla d'innovació de les Balears i l'oferta de beques a estudiants perquè puguin fer pràctiques en els centres tecnològics de les Illes o, mitjançant conveni als centres catalans. També recordà la creació d'un viver d'empreses al Centre Bit d'Inca i al Parc BIT de Palma, així com el Pla Innova 21 de la Conselleria d'Innovació i Energia, dotat amb quatre milions d'euros.

Segons es va dir a les jornades, el calçat és el sector industrial de Balears que més innova, seguit pel del programari, que a pesar de la seva recent

creació ha demostrat una forta capacitat de creixement. Pere Sampol destacà que devers 400 empreses de les Illes ja han obtingut Certificacions de Qualitat. En aquest sentit durant la jornada es va poder comprovar que el sector turístic s'ha incorporat a la societat de la informació, a pesar de la crisi o, precisament, a causa de la crisi, i als canvis que es produeixen en la comercialització dels productes turístics.

INNOVAR ÉS RENDIBLE

El director general d'Innovació va destacar, justament, la capacitat d'innovar del sector turístic. En la seva intervenció Enric Tortosa parlà de la relació que hi ha d'haver entre innovació i economia. Segons el director general, entre un 50% i un 60% de l'economia nord-americana està lligada a la innovació en aquests moments. Com exemple durant la jornada es digué que un esforç d'un 1% en innovació podia arribar a suposar un increment del 15% de la productivitat.

Les Balears participen en un programa europeu per compartir documents a través d'Internet

ONA

La Fundació IBIT de les Balears participa en un programa europeu l'objectiu del qual és compartir informació a través d'Internet. De la mateixa manera que Napster permet compartir arxius musicals, aquest programa permetrà intercanviar tota casta de documentació entre ordinadors.

Tècnics de diferents països europeus es reuniren al Parc BIT en el marc d'un ambiciós programa, el Swap, l'aplicació del qual suposarà una important innovació tecnològica a Internet. Hi participa la Fundació IBIT, que és un consorci promogut des de la Conselleria d'Innovació, i l'Institut AIFB de la universitat alemanya de Karlsruhe, la Vrije d'Amsterdam i empreses multinacionals com Meta4 i Empolis. El projecte consisteix en un sistema de recerca d'informació a Internet de forma intel·ligent.

Els tècnics que hi treballen tenen un termini de dos anys per completar la feina. Periòdicament l'equip es reuneix en

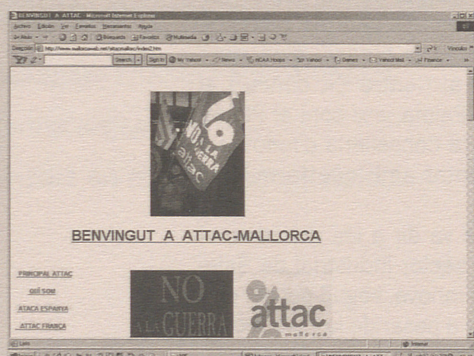
algun indret d'Europa. La diferència d'aquest projecte respecte d'altres és que trenca el sistema clàssic de gestió del coneixement. Fins ara la bases de dades eren gestionades per un únic administrador, mentre que aquest sistema permet una absoluta descentralització. A partir d'ara cada ordinador connectat es converteix en un terminal i tots comparteixen la informació.

UN CERCADOR MÉS PRECÍS

A diferència del Napster que per compartir arxius necessita fer cerques per títol de la cançó o d'autor, el Swap permetrà fer cerques molt més precises per múltiples temàtiques sobre documents de qualsevol tipus, ubicats a ordinadors que pertanyen a diferents xarxes d'àrea local, independentment de l'àrea geogràfica on estiguin situades. Endemés, el programa també serà capaç de relacionar conceptes per millorar l'eficàcia de les recerques. El programa va ser batejat Swap per la seva mateixa concepció, com a cercador semàntic (semantic web and peer-to-peer).

Adreces a la xarxa

NO A LA GUERRA

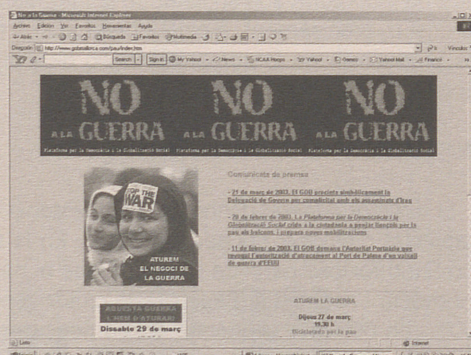


www.mallorcaweb.net/attacmallorca

Internet és un instrument per a la globalització, però també l'empren, i amb gran eficàcia, tots aquells que combaten els seus efectes negatius. S'ha tornat a demostrar arran de les mobilitzacions contra la guerra. Les dues pàgines que es recullen en aquesta secció són una demostració de la capacitat de reacció i de l'ús de la xarxa, però n'hi ha milers. N'hi ha prou a fer ús de Google o de qualsevol altre cercador per

accedir-hi: pàgines web en totes les llengües del món, però amb l'únic objectiu d'aturar la guerra. Entre les diferents pàgines procedents de Mallorca, la d'ATTAC i la del GOB centralitzen molta d'informació. Són enllaços que també coordinen campanyes de conscienciació ciutadana sobre els moviments antiglobalització i, també, ecologistes.

Internet ha esdevingut un arma poderosíssima a favor de la pau i d'aquí l'interès de molts de poders per retallar el seu desenvolupament. Una missió impossible perquè la llibertat d'expressió és connatural a la xarxa.



www.gobmallorca.com/pau

EXPERIÈNCIA SOBRE DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

La tasca de la Fundació IBIT dins del projecte Swap és validar i integrar la tecnologia desenvolupada mitjançant la realització d'un cas d'estudi pràctic: implantar la tecnologia Swap a diferents organitzacions de les Illes Balears per intercanviar documents sobre desenvolupament sostenible. D'aquesta manera, diferents centres d'investigació, associacions empresarials, ajuntaments i mitjans de comunicació especialitzats podran compartir dades i informació que necessiten per a les seves anàlisis.

Els interessats a tenir més informació d'aquest projecte poden consultar les pàgines web swap.semanticweb.org o www.ibit.org.

La demanda elèctrica creix un 10% els primers mesos de 2003

Ona

La demanda elèctrica de gener i febrer a les Balears va créixer d'un 10,1% respecte dels mateixos mesos de 2002, segons ha informat GESA-Endesa. Per illes, la major demanda es va registrar a Eivissa i Formentera amb un increment del 13,8%, la qual cosa suposa un total de 85.236 megawatts per hora dels 794.472 del total de l'arxipèlag. A Mallorca el creixement va ser d'un 9,4% i a Menorca del 11,8%.

Segons la companyia l'alta demanda es deu, sobretot, al descens de les temperatures de febrer, mes en el qual es varen batre tots els rècords del sistema elèctric de Mallorca-Menorca amb una potència de 803 megawatts el dia 17 i de 809 el dia següent.

aquí i ara



Consell de
Mallorca

■ Departament de Cultura
Arxiu del So i de la Imatge

Ajuda'ns a salvar les antigues imatges de Mallorca.

Fent Memòria

Si tens pel·lícules o fotografies antigues, el Consell de Mallorca, a través de l'Arxiu del So i de la Imatge, t'ajuda a conservar-les.

Informació: Tel. 971 228 023 Fax 971 717 066 a/e: malberti@conselldemallorca.net.

Adreça: Plaça de l'Hospital, 4. 07012 Palma.



Més accés a l'habitatge



El Govern de les Illes Balears ha subvencionat **8.824 actuacions en matèria d'habitatge**: **6.323 rehabilitacions**, **2.117 pisos de protecció oficial** i la compra de **324 pisos existents**. Aquest resultat ha estat possible gràcies a l'aprovació de les **ajudes a la rehabilitació** d'habitatges i a la declaració d'àrees de rehabilitació integrada, a les ajudes a la **compra d'habitatges existents** i als ajuts complementaris als de l'Estat per a la compra de pisos de **protecció oficial**. Per **informar-vos-en**, adreçau-vos a la **Direcció General d'Habitatge**: C/ de la Palma, 4, 07003 Palma.

Una passa més
en l'impuls social per afavorir la igualtat d'oportunitats.

Amb el **PROGRÉS**
hi som tots



GOVERN
DE LES ILLES BALEARS



Quatre illes,
un país
cap frontera